

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Ракописите се испраќаат во дупли-
кат на адреса: „Службен весник на
НРМ“—Скопје. Огласи по тарифата

СКОПЈЕ
Вторник, 23 февруари 1954
Број 5
Година X

Претплата за 1954 год. изнесува
600 дин. Овој број чини 60 динари.
Чековна сметка број 801-Г-166.

✓16

На основа чл. 48 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија, Народното собрание на Народна Република Македонија, на својата втора седница одржана на 25 јануари 1954 година, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА РАБОТАТА НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ

I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

За осигурување услови Народното собрание да ги врши своите права утврдени со Сојузниот устав и Уставот на НРМ и за утврдување правила за работата на Собранието се донесуваат правилници за работа.

Правилникот за работата на Народното собрание содржи одредби за работата на седничките седници на домовите, за правата и должностите на претседателот, потпретседателот и секретарот на Собранието и за администрацијата на Собранието.

Секој дом сам го донесува својот правилник за работа.

II ЗАСЕДАНИЕ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ

Член 2

Времето од изборот на Народното собрание до неговото распуштање сочинува едно негово свикување. Свикувањата на Собранието се обележуваат со редни броеви.

Член 3

Народното собрание заседава постојано за сето време на траењето на едно свикување и работа во посебни седници на своите собори, во заеднички седници на обата дома и во седници на одборите и комисиите на одделните собори и Собранието.

За време на летните месеци одморот на Собранието трае најмногу три месеци.

Член 4

Новоизбраното Собрание се свикува во заседание најдоцна за триесет дена од денот на извршените избори.

Свикувањето го врши претседателот на Собранието од минатото свикување а ако тој тоа не го направи во одредениот рок, Собранието ќе се состане на покана од најмалку дваесет пратеници или на покана од Извршниот совет.

III ПРЕТСЕДАТЕЛ, ПОТПРЕТСЕДАТЕЛ И СЕКРЕТАР НА СОБРАНИЕТО

Член 5

Народното собрание има претседател, потпретседател и секретар, кои се избираат од редот на народните пратеници на првата заедничка седница на домовите.

Претседателот, потпретседателот и секретарот се избираат за целото свикување на Собранието и остануваат на должност и по распуштање на Собранието до нов избор на претседател, потпретседател и секретар.

Член 6

Претседателот на Собранието го претставува Собранието, ги потпишува покрај претседателот на Извршниот совет указите за прогласување на законите, ги свикува заедничките седници на домовите и претседава на нив, се грижи за извршување на одлуките на Собранието и неговите собори.

Претседателот се грижи за применувањето на правилниците за работата на Собранието и домовите и го толкува овој правилник.

Претседателот се грижи за заштитата на пратеничкиот имунитет и другите пратенички права.

Претседателот го составува предлогот на претсметката за расходите и приходите на Собранието, се грижи за објавувањето на стенографските белешки и за правата на печатот во Собранието, пропишува куќен ред и правила за стражата на Собранието и врши други права и должности предвидени со овој правилник и правилниците за работа на домовите.

Член 7

Претседателот на Собранието ги свикува во седница и соборите согласно одредбите на правилниците за работата на домовите.

Член 8

Претседателот на Собранието не може да биде член на одбор или комисија.

Член 9

Претседателот на Собранието, во случај на спреченост со сите негови права и должности го заменува потпретседателот на Собранието. Потпретседателот му помага на претседателот во вршење на работите одредени со овој правилник и, во договор со претседателот, може да претседава на заедничките седници на домовите.

Член 10

Секретарот на Собранието му помага на претседателот во раководењето со седниците, се грижи за работата на администрацијата на Собранието и врши други права и должности предвидени со овој правилник.

Член 11

Претседателот, односно потпретседателот на Собранието, кога претседава на заедничка седница на домовите не може да учествува во претресот и да гласа.

Член 12

Седницата на која се врши избор на претседател, потпретседател и секретар ја отвора и на неа претседава претседателот на кого му истечува должноста. Ако претседателот на кого му истечува должноста е кандидат за нов претседател, потпретседател или секретар со седницата раководат претседателите на домовите.

Новоизбраниот претседател ја презема должноста веднаш штом се прогласи дека е избран.

Член 13

Предлог на кандидатура за претседател, потпретседател и секретар, како и предлог за нивно разрешување можат да поднесат најмалку дваесет пратеници.

Член 14

Изборот на претседател, потпретседател и секретар се врши со јавно гласање, но Собранието на предлог од еден пратеник може да одлучи изборот да се врши со тајно гласање.

Ако изборот се врши со јавно гласање ќе се избира по ред прво претседателот, потоа потпретседателот та секретарот.

Ако изборот се врши со тајно гласање гласањето за претседателот, потпретседателот и секретарот се врши на исто гласачко ливче.

Во поглед постапката за разрешување на претседателот, потпретседателот и секретарот и начинот на гласањето при разрешувањето важат соодветните одредби за нивниот избор.

IV.

ЗАЕДНИЧКИ СЕДНИЦИ НА ДОМОВИТЕ

1) Делокруг и начин на работа

Член 15

На заедничка седница на домовите учествуваат и одлучуваат сите членови на Републичкиот собор и Соборот на производителите.

Член 16

Собранието на заедничка седница на домовите ги врши следните работи:

- 1) избира и разрешува претседател, потпретседател и секретар на Собранието;
- 2) избира и разрешува претседател и членови на Извршниот совет;
- 3) избира и разрешува судии на Врховниот суд на НРМ;
- 4) избира и разрешува членови на одборите и комисиите на Собранието;
- 5) ги потврдува правилниците за работата на одборите и комисиите на Собранието;
- 6) ја прогласува измената на Уставот;
- 7) ги решава споровите за надлежност помеѓу домовите;
- 8) донесува правилник за работата на Собранието;
- 9) ги претресува извештаите на своите одбори и комисии;
- 10) врши други работи одредени со Сојузниот устав, Уставот на НРМ и овој правилник.

Член 17

Собранието на заедничка седница на домовите може да донесува декларации и резолуции по прашањата од надлежноста на републичките органи на власта и по други прашања од општ интерес за Народна Република Македонија, како и препораки за работата на државните органи, сомоуправните установи и стопанските организации, ако обата дома претходно се согласиле овие акти да се стават на дневен ред на заедничка седница.

Собранието и без претходна согласност на домовите може да ги стави на дневен ред на заедничка седница на домовите актите од претходниот став ако еден пратеник, кого го поддржуваат најмалку уште девет членови на истиот дом не стави барање по актот да се решава на посебни седници на домовите.

На заедничка седница на домовите може да се сослуша експозето по одделен законски предлог ако за тоа претходно ќе одлучат обата дома.

Член 18

Под условите на став 1 и 2 од претходниот член на дневен ред на заедничка седница на домовите може да се стави и претрес на извештајот на Извршниот совет или претрес на одделни прашања од општо политичко значење.

Член 19

Заедничка седница на домовите свикува претседателот на Собранието на основа одлука на обата дома, на предлог од еден дом, Извршниот совет или по сопствена иницијатива. Предлогот мора да содржи прашања од делокругот на заедничката седница на домовите за чие расправување се предлага свикување на седница.

Претседателот е должен да свика заедничка седница на домовите во сите случаи кога тоа го предлагаат телата на Собранието од претходниот став, како и во други случаи кога тоа со Сојузниот устав и Уставот на НРМ е одредено.

Ако претседателот не свика заедничка седница на домовите кога тоа е одредено со овој правилник, седница ќе се собере на покана од најмалку дваесет пратеници односно Извршниот совет.

Член 20

Заедничките седници на домовите се јавни.

Собранието може да одлучи одделна седница во целина или деломично да се одржи без присуство на јавноста.

Работата на оваа седница се смета за државна тајна и од неа може да се објави само тоа што Собранието му стави во должност на претседателот да објави.

Член 21

Откако претседателот ја отвори седницата, секретарот ќе го прочита записникот од претходната седница.

Секој пратеник има право да стави забелешка на записникот.

Ако забелешката ја прифати секретарот, ќе се внесе во записникот, а ако секретарот не ја прифати, Собранието одлучува за основаноста на забелешката без претрес.

Усвоениот записник го потпишуваат претседателот и секретарот.

Член 22

Пред да се премине на дневниот ред претседателот дава кратки соопштенија во врска со работата на Собранието и одговара на прашањата од пратениците што нему му се упатени а се однесуваат на внатрешните работи на Собранието и на повреди на пратеничкиот имунитет и другите пратенички права.

Член 23

За секоја заедничка седница на домовите се утврдува дневен ред.

Член 24

Секој дом, одбор, одбор и комисија на дом или на Собранието, Извршниот совет, како и секој народен пратеник имаат право да предложат да се внесат во дневниот ред одделни прашања по кои Собранието може да решава или да води претрес на заедничка седница на домовите.

Предлогот за ставање на одделни прашања на дневен ред се поднесува пред седницата или, со согласност на Собранието, може да се поднесе и на самата седница.

Предлозите се поднесуваат писмено, а на седницата и усно.

Претседателот е должен да им стави на расположение на пратениците пред почеток на седницата список на сите прашања што пред седницата се предложени за дневен ред. Во списокот предлозите се наведуваат по оној ред како што се примени.

Член 25

Претседателот го обавестува Собранието за сите примени предлози на дневниот ред на седницата и го предложува дневниот ред. Дневниот ред го утврдува Собранието.

Член 26

Секој народен пратеник има право да говори на јазикот на народот на кого му припаѓа.

Говорите одржани на јазик на припадниците на националните малцинства веднаш се преведуваат.

Член 27

На седница никој не може да говори пред да побара и добие збор од претседателот.

Пријави за збор се даваат штом се отвори претрес и можат да се поднесуваат сè до завршеток на претресот. Претседателот дава збор по редот на пријавувањето. Пријавата може да биде писмена или усна.

Пријавениот говорник има право својот ред да го отстапи на друг пријавен говорник.

Член 28

На пратеник што сака да говори за повреда на овој правилник или за повреда на утврдениот дневен ред му се дава збор штом го побара. Неговиот говор не може да трае повеќе од пет минути.

Претседателот е должен да даде објаснување за повредата на правилникот односно во поглед утврдениот дневен ред. Ако пратеникот не е доволен со објаснувањето, претседателот го повикува Собранието без претрес да го реши ова прашање.

Член 29

Ако некој пратеник побара збор да исправи навод што погрешно бил изложен и дал повод за непоразум или предизвикал потреба за лично објаснување, претседателот ќе му даде збор штом го заврши својот говор пратеникот што ја предизвикал исправката односно личното објаснување.

Пријавениот говорник мора да се ограничи на исправката односно личното објаснување, а неговиот говор не може да трае повеќе од пет минути.

Претседателот може да му ускрати на пријавениот говорник да прави исправка односно да говори за лично објаснување ако

смета дека говорникот не е предизвикан. Ако говорникот не се сложи со ова, по прашањето одлучува Собранието без претрес.

Член 30

Говорник може да говори само по прашањето што е на дневниот ред.

Ако говорникот се отстрани од дневниот ред, претседателот ќе го повика да се држи за дневниот ред. Ако говорникот и после второто повикување не се држи за дневниот ред претседателот ќе му изрекне мерка одземање на зборот согласно одредбите од овој правилник.

Член 31

Собранието може да одлучи говорник по ист предмет да може да говори само еднаш, како и да го одреди траењето на говорот.

Подносител на предлог, претставник на Извршниот совет и одборски известители по ист предмет можат да говорат повеќе пати и преку ред.

Член 32

Говорник може да запре или да го опомене на ред само претседателот.

Претседателот е должен да се грижи говорникот да не биде пречен во слободата на говорот.

Член 33

Собранието на заедничка седница на домовите може да донесува полноможни одлуки ако на седницата се присутни мнозинството членови на едниот и другиот дом. Ако претседателот забележи дека на седницата не присуствува доволен број народни пратеници ќе нареди прозивка на членовите на едниот и другиот дом. Прозивка ќе се изврши и во случај ако тоа предложи еден пратеник чие барање ќе го подржат уште девет пратеници.

Член 34

Одлуките на заедничка седница на домовите се донесуваат со мнозинство на дадените гласови, доколку со одредбите на овој правилник не е инаку одредено.

Ако бројот на воздржаните гласови е поголем од вкупниот број на гласовите „за“ и „против“, таквиот предлог е отфрлен.

Член 35

Гласањето е јавно, доколку со одредбите на овој правилник не е инаку одредено.

Гласањето се врши со кревање на рака или поименично.

Поименично гласање одредува претседателот кога смета дека е потребно точно да се утврди резултатот од гласањето или кога тоа бараат најмалку десет пратеници.

Член 36

Гласање со кревање на рака се врши на тој начин што претседателот ги повикува пратениците прво да се изјаснат кои се за предлогот, потоа кои се против предлогот

и најпосле дали некои се воздржуваат од гласање.

Член 37

Поименично гласање се врши на основа прозивка на пратениците кои гласаат со изјаснување „за“ или „против“ или се воздржуваат од гласање.

Прозивка на пратениците при поименично гласање врши секретарот или пратеник што ќе го избере Собранието.

Ако по списокот на пратениците се утврди дека некој присутен пратеник не гасал на првата прозивка, ќе гласа кога ќе се прозоват пратениците за кои во списокот не е забележено дека гласале.

2) Постапка при изборите

Член 38

За сите избори што се вршат на заедничка седница на домовите важи следната постапка, доколку за одделни избори со овој правилник не е инаку одредено.

а) Постапка при јавно гласање

Член 39

Изборот започнува со предлагање на кандидати односно кандидатски листи.

Предлог на кандидатура односно кандидатска листа се поднесува писмено и опфаќа покрај имиња на кандидатите и потписи на предлагачите.

Кога предлагањето ќе се заврши, претседателот соопштува кои предлози на кандидатури односно кандидатски листи се поднесени, го објавува почетокот на гласањето и ги става предлозите на гласање по ред како што се поднесени.

Пред гласањето подносителите на предлогот имаат право својот предлог да го повлечат во корист на друг предлог.

Откако претседателот ќе објави дека се пристапува кон гласање никој не може да добие збор, освен ако сака да говори за повреда на овој правилник кои се однесуваат на изборот што се врши.

Член 40

Гласањето по предлог на кандидатура или кандидатска листа се врши со кревање на рака или поименично.

Член 41

Поименично гласање се врши на тој начин што секој пратеник се изјаснува за еден од предложените кандидати односно за една од предложените кандидатски листи повикувајќи се на името на првиот кандидат од листата или на бројот што листата го носи, или се воздржува од гласањето.

б) Постапка при тајно гласање

Член 42

Тајно гласање се врши со гласачки ливчиња.

На посебна маса пред претседателската маса ќе се стави кутија за гласање.

Член 43

Постапката при кандидирањето започнува со тоа што претседателот на Собранието ги повикува пратениците да поднесат предлози на кандидатури, односно кандидатски листи. Предлозите на кандидатурите односно кандидатските листи се поднесуваат писмено и опфаќаат покрај имиња на кандидатите и потписи на предлагачите.

Кога предлагањето се заврши, претседателот ги објавува сите предлози и дава одмор, за кое време предлозите на кандидатурите односно кандидатските листи ќе се отпечатат на гласачкото ливче.

Член 44

На гласачкото ливче мора да се означи за кој избор се гласа.

Во гласачкото ливче имињата на предложените кандидати се внесуваат едно по друго по оној ред како што се предложени. Секое име ќе се загради со подебели линии, а пред името од десната страна на линијата се наоѓа празен квадрат.

Ако изборот се врши на основа кандидатски листи, во гласачкото ливче се внесуваат сите предложени кандидатски листи по ред како што се предложени и за секоја листа имињата на предложените кандидати. Кандидатските листи на ливчето се обележуваат со редни броеви. Секоја листа ќе се загради со подебели линии а пред ознаката на листата од десната страна се наоѓа празен квадрат.

При избирање на претседател, потпретседател и секретар на Собранието во секое гласачко ливче пред името на кандидатот се означува и функцијата за која кандидатот е предложен.

Секое гласачко ливче е озваничено со печатот на Народното собрание.

Секој пратеник добива по едно гласачко ливче.

Член 45

Пратеник што при распределбата на гласачките ливчиња не добил ливче, има право да го добие сè до завршеток на гласањето.

По распределбата на гласачките ливчиња претседателот одредува потребно време за пополнување на гласачките ливчиња. По истекот на ова време претседателот го објавува почетокот на гласањето.

Член 46

Со спроведување на изборите раководи претседателот, на кого во ова му помага секретарот на Собранието и тројца пратеници што Собранието ги избира пред почетокот на гласањето.

Секретарот врши поименична прозивка на пратениците по список на сите членови на обата дома. Прозваниот пратеник гласа на

тој начин што во гласачката кутија го пушта своето гласачко ливче кое двапати е свиткано.

Кога прозивката е свршена претседателот прашува дали има пратеници што не се прозвани. Ако врз основа на списокот се утврди дека некои од присутните пратеници не гласале при првата прозивка, ќе гласаат при повторната прозивка на пратениците за кои во списокот е забележено дека не гласале.

Член 47

Пратеникот гласа на тој начин што во квадратот пред името на кандидатот или пред кандидатската листа за која гласа запишува знак „X“.

Пратениците можат да гласат само за еден од предложените кандидати односно само за една кандидатска листа.

Ако е предложен само еден кандидат или една листа, пратениците што гласаат против кандидатот односно листата не ставаат знак „X“ во квадратот.

Неважни се оние гласачки ливчиња на кои знакот „X“ е ставен во квадратите пред имињата на два или повеќе кандидати или пред ознаките на две или повеќе кандидатски листи, како и оние кои така се пополнети што не може со сигурност да се утврди за кој кандидат или листа пратеникот гласал.

Член 48

По завршеното гласање се врши пребројување на гласовите.

Пребројувањето на гласовите се врши на тој начин што пратениците кои му помагаат на претседателот во спроведувањето на изборите земаат едно по едно ливче, го одвиткуваат и прегледуваат та неважните ливчиња му ги даваат на секретарот, кој за секој кандидат односно кандидатска листа бележи колку гласа добил, а ако во изборот учествува само еден кандидат односно една листа и колку гласови биле против. Неважните ливчиња се двојат на страна. Кога пребројувањето е свршено секретарот и пратениците што му помагаат на претседателот заедно ќе ги прегледаат сите ливчиња што се одвоени како неважни за да утврдат дали навистина се неважни.

Ако се појави разлика помеѓу бројот на гласовите дадени на основа списокот по кој се гласало и бројот на гласачките ливчиња, резултатот се утврдува по бројот на предадените гласачки ливчиња.

Член 49

Кога се гласа за разрешување, на гласачкото ливче под имињата на лицата за чие разрешување се гласа ќе се напишат и заградат со подебели линии зборовите „за разрешување“ и „против разрешување“ и пред овие зборови ќе се стави по еден празен квадрат. Пратениците што гласаат за разрешување ставаат знак „X“ во квадратот

пред зборовите „за разрешување“, а ако гласаат против разрешување го ставаат истиот знак во квадратот пред зборовите „против разрешување“.

За постапката и начинот на гласањето при разрешувањето важат соодветните одредби од овој правилник за изборот.

в) Утврдување и прогласување на резултатот од изборот

Член 50

Избран е оној кандидат што добил мнозинство од дадените гласови, а ако биле два или повеќе кандидати оној од нив што добил најголем број гласови.

Кога е предложена само една кандидатска листа, избрани се сите кандидати од листата ако истата добила мнозинство од дадените гласови.

Кога предложениот кандидат односно кандидатската листа не добила мнозинство на гласови, или ако два или повеќе кандидати или две или повеќе кандидатски листи добиле еднаков број гласови, или ако бројот на воздржаните гласови е поголем од вкупниот број на гласовите дадени „за“ и „против“, се врши поновен избор.

Во поновниот избор учествуваат сите поранешни кандидати односно кандидатски листи, како и нови кандидати односно листи ако накнадно се предложат. Подносителите на поранешните предлози можат пред поновниот избор да ја повлечат кандидатурата односно кандидатската листа.

Член 51

Резултатот од гласањето го објавува претседателот.

Ако гласањето е поименично или тајно претседателот ќе објави колку пратеници вкупно гласале, колку гласови добил секој кандидат односно секоја кандидатска листа и колку неважни ливчиња има. Ако бил предложен само еден кандидат односно една кандидатска листа претседателот објавува и колку гласови биле против.

Кога се гласа за разрешување, претседателот објавува колку пратеници вкупно гласале, колку гласале за разрешувањето, колку против и колку неважни ливчиња има.

3) Претресување на актите што се донесуваат на заедничка седница на домовите

Член 52

Предлог на декларација, резолуција, препорака или одлука што Собранието ги донесува на заедничка седница на домовите можат да поднесат домовите, одборите или комисиите на домовите или Собранието, Извршниот совет, како и секој народен пратеник.

Член 53

Секој предлог на декларација, резолуција, препорака и одлука мора претходно да

биде претресен во надлежниот одбор или комисија на секој дом.

Само изузетно и во итни случаи може да се одлучи одделен предлог да се земе во претрес на заедничка седница на домовите и ако не бил претресен во одборите или комисиите.

Текстот на предлогот мора да им биде разделен на пратениците најдоцна пред почеток на претресот.

Пред гласањето за итноста освен подносителот на предлогот што бара итна постапка, може да добие збор само уште еден пратеник кој е против итноста.

Член 54

Претресот е единствен и опфаќа расправување по предметот во начело и во поединости.

Секој народен пратеник има право да учествува во претресот по сите прашања за кои се расправува на заедничка седница на домовите и да предложува изменувања и дополнувања (амандмани) во предлогот.

Член 55

Претресот на предлог на резолуција, декларација, препорака и одлука започнува со извештај од одборот односно комисијата на едноит и другиот дом. По извештајот на одборот односно комисијата подносителот на предлогот може да даде образложение по предлогот, ако подносителот не е самиот одбор или самата комисија.

Член 56

Амандмани можат да се поднесуваат сè додека предлогот не биде ставен на гласање. Амандманите мораат да бидат писмено формулирани.

Амандманите на подносителите на предлогот се сметаат за составни делови на предлогот.

Член 57

По амандманот мораат да се изјаснат извештителите на одборите односно комисиите и подносителот на предлогот. Ако подносителот на предлогот се сложи со амандманот, овој станува составен дел на предлогот а ако не се сложи, претседателот го става амандманот на гласање.

Прифатен амандман станува составен дел на предлогот од актот.

Ако подносителот на предлогот се сложува во начало со предложениот амандман но предложува нова формулација, по неа не ќе се гласа ако со новата формулација се сложува предлагачот на амандманот. Ако предлагачот на амандманот не се сложува со новата формулација на амандманот што ја предложува подносителот на предлогот, ќе се изврши гласање по обете формулации и тоа прво се гласа за амандманот во првобитната формулација.

Ако има два или повеќе амандмани на иста одредба од предлогот, прво се гласа за оној од нив што суштински најмногу се разликува од предлогот, и понатаму по ист ред.

По предложените амандмани се гласа пред гласањето за самиот предлог.

Член 58

Во почеток на претресот или откако се заклучи претресот и пред да се премине на гласање претседателот може да одреди текстот на предлогот да не се чита или да се прочитаат одделни делови од предлогот. Вака ќе се постапи и кога тоа бара еден народен пратеник чие барање го поддржуваат уште други девет пратеници.

Предлогот го чита секретарот на Собранието или претседателот на соодветниот одбор или комисија.

Член 59

Во текот на претресот, на предлог од претседателот или пратеник, Собранието може да одлучи претресот да се прекине и предлогот да му се достави на одборот или комисијата на накнадно проучување.

Член 60

Претресот го заклучува претседателот откако утврди дека е исцрпена листата на пријавените говорници.

По заклучениот претрес се преминува на гласање.

Претседателот ќе одреди да се пристапи кон гласање за предлогот и во случај ако не се водел претрес оти немало пријавени говорници, а не е барано предлогот да се упати на надлежниот одбор или комисија, нити е поднесен предлог за просто преминување на дневниот ред.

Претседателот може да му предложи на Собранието да се заклучи претресот и да се премине на гласање и кога листата на пријавените говорници не е исцрпена, ако смета дека прашањето од дневниот ред е доволно претресено.

Предлог претресот да се заклучи и да се мине на гласање може да поднесе и секој народен пратеник. Претседателот таквиот предлог веднаш го става на гласање.

Член 61

Претресот на одделни прашања по кои не се донесува одлука или по кои Собранието не сака да донесе одлука се заклучува со прост премин на дневниот ред.

Предлог за прост премин на дневниот ред може да направи претседателот или секој пратеник и по овој предлог Собранието одлучува без претрес.

Член 62

По предлог на резолуција, декларација, препорака и одлука се гласа во целина.

Пред гласањето во целина претседателот може да стави на посебно гласање одделни

делови или одредби од предлогот. Гласање по делови и одредби од предлогот се врши и ако тоа бара еден народен пратеник чие барање ќе го подржат уште други девет пратеници.

Ако на некој дел или на некоја одредба од предлогот има амандмани и ако е извршено гласање по нив, посебно не ќе се гласа за овој дел односно одредба од предлогот.

Кога гласањето се врши по делови, за амандманите се гласа при гласањето за соодветниот дел на предлогот.

4) Одржување на редот

Член 63

Исклучиво право и должност за одржување редот на заедничка седница на домовите и надзор над внатрешниот ред во зградата на Собранието му припаѓа на претседателот на Собранието.

Член 64

За повреда редот на заедничка седница на домовите можат да се изрекнат дисциплински мерки:

- опомена;
- опомена што се внесува во записникот; одземање на зборот;
- привремено отстранување од седница.

Пратеник може да биде отстранет најмногу од две седници, а за повторен случај на потешка повреда на редот најмногу од три нови седници.

Член 65

Опомена, опомена што се внесува во записникот и одземање на зборот изрекува претседателот на Собранието.

Привремено отстранување од заеднички седници изрекува Собранието без претрес, на предлог од претседателот или најмалку дваесет пратеници.

Пратеник спрема кого претседателот изрекнал дисциплинска мерка не може да бара од Собранието даму ја укине мерката.

Член 66

Опомена ќе му се изрекне на пратеник што со своето поведење и говор на седницата го нарушува редот и одредбите на овој правилник.

Член 67

Опомена што се внесува во записникот ќе му се изрекне на пратеник што во својот говор или со своето поведење го повреди редот или одредбите на овој правилник, или се служи со изрази што не се во склад со достоинството на Собранието, а на кого на истата седница веќе еднаш му е изрекувана опомена.

Изречената мерка веднаш се внесува во записникот.

Член 68

Одземање на зборот ќе му се изрекне на пратеник што во својот говор го повреди редот на седницата, а на истата седница двапати бил опоменат од претседателот или му е изречена опомена што се внесува во записникот.

Член 69

Привремено отстранување од седница ќе се изрекне на пратеник што упорно и тешко ги навредува народните пратеници или Собранието, или за кого се утврди дека не ја чувал тајната по предметите за кои е изгласана тајност, или кој не сака да го послуша претседателот што му изрекнал одземање на зборот.

Иста мерка може да му се изрекне и на пратеник што предизвикува и прави неред пречејки ја работата на седницата.

Член 70

Пратеник спрема кого е изречено отстранување од седница е должен веднаш да ја напушти салата и не може да присуствува на заедничките седници на домовите од кои е отстранет.

Ако пратеникот се противи да ја напушти седницата, или присуствува на седницата од која е отстранет, претседателот може да нареди да се отстрани од салата.

Член 71

Пратеник против кого се предлага привремено отстранување од седницата има право да добие збор и да изнесе своја одбрана. Говорот на пратеникот не може да трае повеќе од пет минути.

Член 72

Изрекуватите мерки одземање на зборот и привремено отстранување од седницата се внесуваат во записникот.

Член 73

Ако претседателот со редовните средства предвидени во овој правилник не може да одржи ред на седницата, тој може да одреди краток прекин на седницата.

Член 74

Претседателот може да нареди да се отстрани од салата или од зградата на Собранието секој слушач на галеријата што не се понаша пристojно.

Претседателот може да нареди и да се испразнат галериите ако редот на нив знатно е нарушен.

Член 75

Сите лица што по службена работа се наоѓаат во салата за време на седница стојат под надзор на претседателот и се должни да ги извршуваат неговите налози.

Член 76

Никој оружјан не смее да влезе во зградата на Собранието, освен припадниците на стражата на Собранието.

IV

ИЗБОР НА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ И ВРХОВНИОТ СУД НА НРМ

1) Избор на Извршниот совет

Член 77

Новоизбраното Народно собрание го избира Извршниот совет на истата седница на која е извршен изборот на претседателот, потпретседателот и секретарот на Собранието.

Секој член на Републичкиот собор може да биде предложен и избран за член на Извршниот совет.

Член 78

Предлог за избор на Извршен совет во целина или одделен негов член можат да поднесат најмалку дваесет народни пратеници.

Член 79

Избор на Извршниот совет во целина се врши на основа кандидатски листи, а избор на одделни членови на Советот на основа поединечни предлози. Предлог за избор на одделен член на Извршниот совет може да поднесе и Советот.

Член 80

Кандидатската листа за избор на Извршниот совет мора да содржи најмалку онолку кандидати колку изнесува најмалиот број членови на Советот. Во кандидатската листа мора да се означи кандидатот што се предлага за претседател на Извршниот совет.

Најмалку дваесет пратеници, пред кандидирањето можат да предложат да се утврди бројот на членовите што ќе се избираат во Извршниот совет. Собранието по овој предлог одлучува пред да се mine кон кандидирање за членови на Советот.

Член 81

Ако за избор на Извршниот совет се предложени две или повеќе кандидатски листи избрани се кандидатите од онаа листа што добила најголем број гласови

Член 82

Предлог за разрешување на Извршниот совет во целина како и предлог за разрешување одделен член на Советот можат да поднесат најмалку дваесет народни пратеници. Предлог за разрешување на одделен член на Извршниот совет може да предложи и Извршниот совет.

Во поглед постапката за разрешување на Извршниот совет или одделен негов член и начинот на гласањето за разрешување важат соодветните одредби од овој правилник за изборот на Извршниот совет, но Собранието може да одлучи гласањето за разрешувањето да биде тајно.

Член 83

Во случај на разрешување на Извршниот совет во целина или одделен негов член на истата заедничка седница на домовите на која е донесена одлуката за разрешување се врши и избор на нов Извршен совет односно член.

Ако Извршниот совет или одделен негов член поднесе оставка, Собранието пристапува кон избор на нов Извршен совет односно нов член на Советот.

На Извршниот совет што поднел оставка или е разрешен од должност му престанува должноста кога ќе се избере нов Извршен совет.

2) Избор на судии на Врховниот суд на НРМ

Член 84

Предлог за избор или разрешување на претседател и судии на Врховниот суд на НРМ можат да поднесат најмалку десет пратеници како и Извршниот совет.

Член 85

Предлозите за избор или разрешување на претседател и судии на Врховниот суд на НРМ се доставуваат преку претседателот на Собранието до Одборот за избори, кој на Собранието му поднесува извештај.

Изборот на претседател и судии на Врховниот суд се врши на основа поединечни предлози.

Ако предлогот на Одборот за избори не се сложува со предлогот на пратениците или Извршниот совет, претходно се гласа за предлогот на Одборот за избори.

Ако предлогот на Одборот за избори не биде прифатен, се пристапува кон гласање за другите предлози.

V.

ПРЕТРЕСУВАЊЕ НА ИЗВЕШТАЈОТ НА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ И ДАВАЊЕ ОДГОВОРИ НА ПРАТЕНИЧКИТЕ ПРАШАЊА НА ЗАЕДНИЧКА СЕДНИЦА

1) Извештај на Извршниот совет

Член 86

Кога на дневниот ред на заедничка седница на домовите се наоѓа извештај на Извршниот совет, претресот започнува со експозе, говор или изјава на претставник на Советот.

Во текот на претресот или по извршениот претрес Извршниот совет и секој пратеник можат да предложат Собранието да донесе резолуција или препорака за работата на државните органи, самоуправните установи или стопанските организации.

Претресот може да се заклучи со прост или мотивиран премин на дневниот ред.

Член 87

Собранието е должно да го стави на својот дневен ред предлогот на претседателот

на Извршниот совет Собранието на заедничка седница на домовите да донесе одлука по актот на Извршниот совет што Претседателот на Советот го задржал од извршување затоа што не се сложил со тој акт.

Мнозинството од членовите на Извршниот совет што го усвоило актот може преку еден член на ова мнозинство да се изјасни по барањето на Претседателот на Извршниот совет.

Собранието донесува одлука врз основа на претрес, но на предлог од најмалку пет пратеници може да одлучи и да се премине на гласање без водење на претрес.

2) Пратенички прашања и давање обавестувања за работата на републичката управа

Член 88

Народните пратеници упатуваат прашања на Извршниот совет преку Претседателот на Собранието или на седница на домот.

Народните пратеници можат да бараат писмен одговор или Извршниот совет да одговори усно на седница на домот.

Претседателот на Собранието е должен преку претседателот на домот да го обавести соодветниот дом за прашањето што преку него е упатено до Извршниот совет.

Собранието на заедничка седница на домовите, по предлог од Извршниот совет или народниот пратеник што го упатил прашањето, може да одлучи Извршниот совет одговорот да го даде на заедничка седница.

Претставникот на Извршниот совет може да даде одговор на истата седница на која Собранието ја донело одлуката а може да побара да се одреди рок во кој ќе даде одговор. Рокот за одговор ќе го одреди Собранието.

Устен одговор Извршниот совет поднесува преку еден од своите членови.

Член 89

Откако одговорот на Извршниот совет ќе се поднесе на седницата, народниот пратеник што го поставил прашањето ќе се изјасни дали со одговорот е задоволен.

Ако пратеникот е задоволен со одговорот, се преминува на дневниот ред. Ако не е задоволен со одговорот, народниот пратеник може да бара да се поведе претрес по поставеното прашање и одговорот. По овој предлог има право да се изјасни претставникот на Извршниот совет. Потоа Собранието одлучува дали ќе отвори претрес по поставеното прашање и одговорот.

Претставникот на Извршниот совет може да бара претресот да се одложи за една од следните седници, за кое ќе се изјасни и пратеникот што го поставил прашањето. Ако постои несогласност одлучува Собранието.

Член 90

По претресот што се водел по поставеното прашање и одговорот на Извршниот со-

вет, Собранието претресот може да го заклучи со мотивиран или прост премин на дневниот ред, или да донесе резолуција или препорака за работата на државните органи, самоуправните установи или стопанските организации.

Член 91

Секој пратеник има право преку домот чиј член е да бара обавестувања од државните секретари или службениците што раководат со работата на републичките самостојни органи на управата. Државниот секретар односно другиот раководен службеник е должен да ги даде бараните обавестувања писмено, освен ако Собранието на заедничка седница на домовите не одлучи државниот секретар односно раководниот службеник да ги соопшти лично на седница.

Член 92

Кога Собранието на заедничка седница на домовите одлучи да се повика државен секретар или друг раководен службеник за давање усно обавестување по барање на народен пратеник, државниот секретар односно другиот раководен службеник има право да земе збор во претресот за давање накнадни обавестувања или мислења.

Собранието може да одлучи прашањето отворено со одговорот на државниот секретар да се упати на Извршниот совет со предлогот Советот да поднесе извештај.

VI.

ОДБОРИ И КОМИСИИ НА СОБРАНИЕТО

Член 93

Народното собрание има следни постојани одбори и комисии:

Административен одбор;

Одбор за избори;

Комисија за народните одбори;

Комисија за толкување на законите.

Член 94

Собранието на заедничка седница на домовите со одлука може да оснива и други постојани како и повремени одбори и комисии за проучување на прашања и подготвување на акти што спаѓаат во делокруг на заедничка седница на домовите или во надлежност на обата дома. Со одлуката за оснивање се одредува делокругот и овластувањата на одборите и комисиите.

Член 95

Административниот одбор му поднесува на Собранието извештај за извршување претсметката на расходите и приходите на Собранието и донесува правилник за уредување на администрацијата на Собранието и неговите службеници.

Административниот одбор се состои од пет члена.

Член 96

Одборот за избор ги претресува предлозите за избор и разрешување судии на Врховниот суд на НРМ, испитува дали постојат законски услови за изборот или разрешувањето и поднесува за тоа извештај на Собранието.

Одборот за изборот се состои од пет членови.

Член 97

Комисијата за народните одбори решава по споровите помеѓу околинскиот односно градскиот собор и соборот на производителите на народен одбор на околија односно град.

Комисијата за народните одбори ги проучува приговорите на народните одбори за заштита на нивните самоуправни права поднесени против актите на Извршниот совет и ги разгледува прашањата од областа на организацијата и работата на народните одбори за кои е надлежно Народното собрание и на домовите односно Собранието им поднесува предлози за нивното решавање.

Комисијата за народните одбори се состои од пет члена.

Член 98

Комисијата за толкување на законите дава задолжителни толкувања на републичките закони.

Предлог за толкување на законите можат да поднесат: секој народен пратеник, одбор на дом, Извршниот совет и Врховниот суд на НРМ.

Комисијата задолжителните толкувања ги поднесува на накнадна потврда на надлежните домови.

Комисијата за толкување на законите останува на должност и по распуштање на Собранието до избор на нова комисија.

Комисијата за толкување на законите се состои од девет члена.

Член 99

Предлог за избор на одбор или комисија на Собранието, како и предлог за разрешување на одделни нивни членови можат да поднесат најмалку десет пратеници.

Изборот или разрешувањето на одборите и комисиите во целина се врши на основа кандидатски листи, а изборот или разрешувањето на одделни членови на одборите или комисиите се врши врз основа на поединечни предлози.

Собранието на предлог од еден пратеник може да одлучи изборот или разрешувањето на одборите или комисиите како и одделни нивни членови да се врши и со тајно гласање.

Член 100

Ако се предложи две или повеќе кандидатски листи за членови на одборот или комисијата се избрани по ред кандидатите од

листите сразмерно со бројот на гласовите што секоја листа ги добила.

Бројот на гласовите што секоја листа ги добила се дели со 1, 2 и 3 итн. и најпосле со бројот што му одговара на бројот на членовите што се избираат во одборот односно комисијата. Од броевите (количниците) добиени со вакво делење се земаат онолку најголеми броеви колку што се избираат членови на одборот или комисијата. Од секоја листа се избрани онолку кандидати колку што има најголеми броеви врз основа на кои се доделуваат мандатите. Во случај две или повеќе кандидатски листи да имаат еднакви броеви врз основа на кои се доделува последниот мандат, мандатот ќе го добие кандидатот од листата што има најголем број гласови.

Член 101

За член на одбор и комисија на Собранието може да биде избран секој народен пратеник.

Член на Извршниот совет не може да биде член на одбор или комисија на Собранието.

Членовите на Извршниот совет можат да присуствуваат на седниците на одборите и комисиите и да учествуваат во претресот, но без право на одлучување.

Член 102

Секој одбор и комисија има претседател и секретар, кои се избираат од редот на членовите на одборот односно комисијата. По потреба одборот и комисијата може да избере и еден потпретседател.

Одборите и комисиите работаат по правилник за работа што сами го донесуваат.

VII

ЗАПИСНИК, СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ И БИЛТЕН

Член 103

За работата на Собранието на заедничка седница на домовите се води записник. Записникот го води секретарот на Собранието.

Записникот содржи краток тек на седницата и донесените одлуки.

Член 104

За работата на заедничка седница на домовите се водат стенографски белешки кои го содржат потполниот тек на седницата.

Во стенографските белешки се внесуваат говорите, изјавите и извештаите така како што се одржани или поднесени.

Секој говорник има право да го прегледа текстот на својот говор и да направи изменувања што се однесуваат до редакцијата не внесувајќи битни изменувања во текстот нити изоставувајќи ги изразените мисли и разлози.

Претседателот на Собранието се грижи за извршување на ова право на пратениците.

По барање на народен пратеник ќе му се стават на увид стенографските белешки.

Стенографските белешки редовно се објавуваат.

Член 105

Народното собрание има свој повремен билтен во кој се внесуваат насловите и броевите на сите документи на Собранието, потоа обавестувањата на претседателот и друг сличен материјал.

VIII.

ОБЈАВУВАЊЕ НА ЗАКОНИТЕ И ЧУВАЊЕ НА НИВНИТЕ ОРИГИНАЛИ

Член 106

Законите и другите акти се донесуваат на македонски јазик и се објавуваат во „Службен весник на НРМ“.

Член 107

Одлуките и другите акти што Собранието ги донесува на заедничка седница на домовите се објавуваат со потпис на претседателот на Собранието.

Член 108

Оригиналните закони што ги донесува Народното собрание се чуваат во Извршниот совет и на нив се става државниот печат.

Државниот печат го чува секретарот на Извршниот совет.

IX.

ПРАВА НА ПРЕТСТАВНИЦИТЕ НА ПЕЧАТОТ

Член 109

Претставниците на печатот имаат право да присуствуваат на сите јавни седници на Собранието и домовите како и на седниците на одборите и комисиите кога работаат во присуство на јавноста.

Член 110

За влегување и движење во Собранието претставниците на печатот добиваат посебни легитимации.

Член 111

Врска помеѓу печатот и Собранието одржува службеник на Собранието кого претседателот ќе го одреди.

Претставник на печатот што ќе ги злоупотреби своите права или грубо ги повреди прописите за внатрешниот ред и работата во Собранието може да го изгуби правото на легитимација. Одлука за ова донесува претседателот на Собранието.

X.

ПРАВЕН СОВЕТНИК НА СОБРАНИЕТО

Член 112

Собранието има правен советник. Правниот советник го назначува претседателот на Собранието.

Правниот советник му помага на претседателот на Собранието со давање на мислења по сите правни прашања од работата на Собранието, а особено по прашањата за применување и толкување на правилникот за работата на Собранието и домовите.

Правниот советник има статут на службеник на Собранието.

Со решението за назначување се одредува и платата на правниот советник.

XI.

СЛУЖБЕНИЦИ И АДМИНИСТРАЦИЈА

Член 113

Соборите, одборите и комисиите имаат секретари — службеници кои работат под надзор на секретарот на Собранието, претседателите на домовите односно претседателите и секретарите на одборите и комисиите.

Член 114

За вршење на стручни, канцелариски, технички и други работи Собранието има соодветни службеници.

За работата на службениците се грижи началникот на администрацијата. Тој одговара за правилно вршење на работите на администрацијата.

Началникот на администрацијата и другите службеници ги назначува претседателот на Собранието, кој може ова право за одредени службеници да го пренесе на секретарот на Собранието.

Член 115

Администрацијата на домовите и сите тела на Собранието сочинува единствена администрација и стои под надзор на претседателот.

Член 116

Сметководството на Собранието е единствено.

Претседателот на Собранието е наредбодавец за извршување на претсметката на расходите и приходите на Собранието. Тој може своето право на наредбодавец за помали износи да го пренесе и на секретарот на Собранието.

Административниот одбор е должен секои три месеци да ги прегледува сметките и да му поднесува извештај на Собранието.

Член 117

Собранието има своја библиотека и архива.

Член 118

Народното собрание има печат кој го содржи грбот на Народна Република Македонија околу кој е врезан натпис на македонски јазик: „Народна Република Македонија — Народно собрание“.

Печатот на Собранието го чува секретарот на Собранието.

XII.

ДОНЕСУВАЊЕ И ВАЖЕЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ

Член 119

Овој правилник се донесува по истата постапка по која се донесуваат одлуките на Собранието.

Правилникот влегува во сила кога Собранието ќе го прифати.

Изменувањата и дополнувањата на овој правилник се донесуваат по иста постапка како и самиот правилник.

Член 120

Правилникот за работата на Народното собрание се објавува во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

Бр. 97

Скопје, 25 јануари 1954 година

**Народно собрание
на Народна Република Македонија**

Претседател,
Лазар Колишевски, с. р.

17

На основа член 48 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија, Републичкиот собор на Народното собрание на Народна Република Македонија на својата седница одржана на 26 јануари 1954 година, го донесе овој

ПРАВИЛНИК

ЗА РАБОТАТА НА РЕПУБЛИЧКИОТ СОБОР НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Републичкиот собор како еден од двата дома на Народното собрание на Народна Република Македонија работи по одредбите на овој правилник, а неговите одбори и комитии по одредбите на своите правилници.

Одборите и комисиите сами ги донесуваат сите правилници кои мораат да бидат во согласност со одредбите на овој правилник и потврдени од Републичкиот собор.

Член 2

Републичкиот собор заседава одвоено од Соборот на производителите, осем во случаите кога по Уставот и по Правилникот за работата на Народното собрание се составува и работи заедно со Соборот на производителите.

Член 3

Републичкиот собор ги врши како Народното собрание сите работи во надлежно-

ста на Собранието, во чие решавање со Уставот не учествуваат равноправно или заеднички обата дома, или за кои не решава сам Соборот на производителите.

Член 4

Републичкиот собор работи во свои седници, во седници на своите постојани и други одбори и комисии, како и во заеднички седници со Соборот на производителите.

II. ПРЕТХОДНИ СЕДНИЦИ НА НОВОИЗБРАН РЕПУБЛИЧКИ СОБОР И ВЕРИФИКАЦИЈА НА МАНДАТИТЕ

Член 5

Новоизбран Републички собор свикува во заседание претседателот на Народното собрание од претходното свикување. Претседателот на Народното собрание од претходното свикување го известува Републичкиот собор за тоа кој народен пратеник во Соборот е најстар по возраст. Овој акт го соопштува на првата претходна седница на Соборот Секретарот на Народното собрание од претходното свикување.

Првата претходна седница на Соборот ја отвара и и' претседава најстариот по возраст член на Соборот. Најстариот по возраст член става на дневниот ред на седницата како единствена точка избор на Верификационен одбор и предлага избор на два записничари, кои се избираат пред преминувањето на дневен ред.

Откако присутните народни пратеници им ги предадат на записничарите своите пратенички уверенија, Соборот избира Верификационен одбор од единаесет членови.

Изборот на Верификационен одбор се врши на основа кандидатски листи. Предлог на кандидатска листа можат да поднесат најмалку десет членови на Соборот.

Штом биде избран Верификационен одбор, претседавачот ја заклучува првата претходна седница.

На оваа седница на членовите на Домот ќе им се раздели извештајот од Републичката изборна комисија.

Член 6

Веднаш по изборот, Верификациониот одбор се состанува и си избира претседател и секретар.

Верификациониот одбор ги испитува пратеничките уверенија, изборните акти и пристигнатите жалби против изборите.

На основа на овој материјал и претрес Верификациониот одбор составува извештај за Домот.

Извештајот од Верификациониот одбор им се доставува на сите членови на Соборот најдоцна 24 часа пред почетокот на втората претходна седница на Соборот, што ја закажал претседателот на Верификациониот од-

бор а на чиј дневен ред се наоѓа претрес на извештајот од Верификациониот одбор.

Член 7

Претседателот на Верификациониот одбор претседава на втората претходна седница.

На основа извештајот од Верификациониот одбор и на основа претресот, Домот го оснажува или поништува изборот на народниот пратеник.

За извештајот се гласа во целина ако Верификациониот одбор не оспори ни еден мандат. Ако Верификациониот одбор оспорил поедин мандат, се гласа прво во целина по сите неоспорени мандати, а потоа одвоено за секој оспорен мандат.

Домот може да ја одложи одлуката за верификација на поедин избор и да нареди претходно да се извршат потребни извиди. Одлагањето на одлука за верификација на поедин избор не може да биде подолго од два месеци.

Секој пратеник за чиј избор не е донесена одлука, има право да присуствува и решава на седниците на Домот, но не може да гласа за верификацијата на својот мандат.

Член 8

По верификацијата на мандатите народните пратеници стапуваат во сите свои права и должности.

Член 9

По одлуката на Домот за верификацијата на мандатите, народните пратеници чиј мандат е верификуван полагаат усмено заклетва, која гласи:

„Јас (име и презиме) свечано изјавувам дека должноста народен пратеник ќе ја вршам совесно и предано, дека ќе се придржувам за Уставот и Законот и дека сите свои сили ќе ги заложувам за натамошната изградба на социјализмот и напредокот на Народна Република Македонија, за чување независноста и за процутот на Федеративна Народна Република Југославија“.

По прочитаната заклетва пратениците го потпишуваат нејзиниот текст.

Член 10

Народниот пратеник што не присуствувал на седницата на која пратениците ползјиле заклетва, ќе положи заклетва на една од наредните седници пред преминувањето на дневен ред.

Член 11

По полагањето на заклетвата од страна на народните пратеници, претседателот на Верификациониот одбор става на дневен ред избор на претседател, потпретседател и записничари на Републичкиот собор.

Член 12

Претседател, потпретседател и записничари Домот избира на основа предлог од најмалку десет пратеници.

Изборот се врши поединачно и по ред така што прво се избира претседател, потоа потпретседател и најпосле записничари.

За изборот на претседател, потпретседател и записничари и за начинот на гласањето важат одредбите на овој правилник што се однесуваат на избор на одбори и комисии односно на избор на поедини членови на овие тела.

Член 13

По изборот на претседател, потпретседател и записничари, новоизбраниот претседател ја заклучува втората претходна седница и ја отвора првата редовна седница и става на дневен ред на седницата одлучување за тоа на Соборот на производителите да му се предложи одржување на заедничка седница за избор на претседател, потпретседател и секретар на Народното собрание и членови на Извршниот совет.

III. ПРЕТСЕДАТЕЛ, ПОТПРЕТСЕДАТЕЛ И ЗАПИСНИЧАРИ

Член 14

Републичкиот собор има претседател, потпретседател и три записничари.

Претседателот, потпретседателот и записничарите се избираат од редот на членовите на Домот на една година.

Член 15

Претседателот го претставува Републичкиот собор.

Претседателот ги закажува, отвора и заклучува седниците на Соборот, раководи со работата на седниците, се грижи за примената на правилников и за извршување одлуките на Соборот, и врши и други права и должности предвидени со овој правилник.

Член 16

Претседателот во случај на негова спреченост го заменува со сите негови права и должности потпретседателот.

Претседателот на Соборот односно потпретседателот, кога претседава, не може да учествува во претресот и да гласа.

Член 17

Записничарот го води записникот на седницата, ги чита предлозите и другите акти во седницата, врши прозивање на пратениците а врши и други права и должности предвидени со овој правилник.

Записничарите ја вршат должноста наизменично ако претседателот не одреди инаку.

IV. СЕДНИЦИ НА РЕПУБЛИЧКИОТ СОБОР

1. Свикување и јавност на седниците

Член 18

Кога Домот ги заклучил седниците и за извесно време ја прекинал работата, нова седница свикува претседателот на Народното собрание.

Претседателот на Собранието е должен да свикува седница на основа самата одлука на Домот, или по предлог од претседателот на Домот, еден од постојаните одбори, една петина членови на Домот и Извршниот совет.

Ако претседателот на Собранието не го свикува Домот кога тоа бил должен, Домот ќе се состане по покана од дваесет пратеници односно по покана од Извршниот совет.

Член 19

Седниците во текот на работата на Домот ги закажува претседателот на Домот со писмен позив или усмено. Претседателот писмено ќе закаже седница кога денот и часот на наредната седница не е одреден.

И кога усмено закажува седница, претседателот ќе го објави на огласната табла во просториите на Домот, денот и часот на закажаната седница.

Член 20

Седниците на Домот се јавни.

По предлог од Извршниот совет или од дваесет пратеници Домот може да одлучи седница да се одржи или по поедини прашања да се расправа без присуство на јавноста.

Одлуката за оваков предлог се донесува без претрес.

Член 21

Ако за поедини прашања Домот одлучил да се расправа без присуство на јавноста, за тие прашања тајно ќе се расправа и во одборите.

Работата на тајна седница се смета за државна тајна и не смее да се објавува. Домот може да одлучи да се објави краток извештај за работата на седницата или за одлуката донесена на седницата.

Член 22

За секоја седница на Домот се води записник кој содржи краток тек на седницата и донесените одлуки.

За седниците на Домот се водат стенограмски белешки што содржат потполн тек на работата на Домот.

2) Почеток на седница и утврдување на дневниот ред

Член 23

Откако претседателот ја отвори седницата, записничарот ќе го прочита записникот од претходната седница.

Секој член на Домот има право да стави примедби на записникот.

Ако записничарот ја прими примедбата, таа ќе се внесе во записникот, а ако записничарот не ја прими примедбата, за основаноста на примедбата Домот одлучува без претрес.

Усвоениот записник го потпишуваат претседателот на Соборот и записничарот.

Член 24

Пред преминувањето на дневен ред претседателот дава кратки соопштенија во врска со работата на Домот (за отсутствата, за извршувањето одлуките на Домот и слично), обавестува за пратеничките жалби и одговара на кратките прашања од членовите на Домот што му се упатени нему.

Потоа претседателот го обавестува Домот за сите примени предлози за дневен ред како што се предлозите од закони и други акти, извештаите од одборите и комисиите, извештаите и одговорите од Извршниот совет и предложува дневен ред.

Член 25

Откако ги реши претходните прашања и се запознае со примените предмети, Домот го утврдува дневниот ред, ако дневниот ред од миналата седница е веќе исцрпен.

Дневниот ред се утврдува на почетокот или на крајот на седницата. Во текот на седницата може да се измени утврдениот дневен ред.

Ако дневниот ред е утврден на крајот на седницата, истиот ќе се објави на одреденото место во просториите на Домот, со назначување кога ќе се одржи наредната седница.

Член 26

Прашањата по кои претресот не можол да се заврши во текот на една седница ќе се стават на дневниот ред на наредната седница.

Ако прашањата ставени на дневен ред не можат да бидат решени затоа што не бил присутен достаточен број пратеници, претседателот ќе објави дека како дневен ред на следната седница важи порано утврдениот дневен ред со додаток на оние точки што по Правилникот треба да се стават на дневниот ред или за кои Домот порано решил тој ден да се стават на дневен ред.

Член 27

Дневниот ред го предлага претседателот. Предлог за ставање поедини прашања на дневниот ред имаат право да поднесуваат секој народен пратеник, одборите и комисиите на Домот и на Собранието, како и Извршниот совет.

Предлог за ставање поедини прашања на дневниот ред се поднесува пред седницата, но со пристанок на Домот ваков предлог може да се поднесе и на самата седница.

Предлозите се поднесуваат писмено, а на самата седница усмено.

Предлогот за дневниот ред го објавува претседателот.

Дневниот ред го утврдува Домот.

Член 28

По предлог од народен пратеник во предлогот за дневен ред претседателот на Соборот, ќе го стави поднесувањето извештај на народниот пратеник за неговите забележувања при вршењето на правата и должностите во изборната единица, како и извештај за предлозите и мислењата на народниот одбор, во кој пратеникот врши права на народен одборник.

Домот може да одреди посебна седница за поднесување на овие извештаи.

Член 29

За дневниот ред се решава без претрес, но ако се бара итност за расправање на поедини прашања или се предлага изменување на веќе утврден дневен ред, претседателот може да дозволи да се отвори претрес за потребата од итност, односно по предлогот за изменување на дневниот ред.

3) Донесување на одлуки и заклучување на седница

Член 30

За полноважно решавање е потребно на седницата да присуствуваат повеќе од половината од вкупниот број членови на Домот.

Ако забележи дека на седницата не присуствува достаточен број членови Претседателот ќе нареди прозивка или пребројување.

Прозивка или пребројување ќе се изврши и ако тоа го предложи еден присутен пратеник кого го подржуваат четири пратеника.

Кога се подигне прашањето дали на седницата присуствуваат достаточен број пратеници, присутните пратеници се должни да останат во салата додека не се изврши прозивка односно пребројување.

Бројот на присутните пратеници го утврдува Претседателот.

Член 31

Полноважни одлуки се донесуваат со мнозинство од дадените гласови на присутните пратеници, осем ако со овој правилник е одредено инаку.

Ако бројот на пратениците што се воздржале од гласање е поголем од вкупниот број на оние што дале глас „за“ или „против“, предлогот што бил предмет на гласањето е одбиен, а ако се работело за избор се врши поновен избор.

Член 32

На своите седници Домот донесува одлуки по претходен претрес, осем во случаите кога со овој правилник е одредено одлука да се донесува без претрес.

Член 33

На седниците на Домот се одлучува за примање или за одбивање на предлогот.

Домот може да одлучи пред, во текот или по претрес, поедино прашање да се симне од дневниот ред воопшто или да му се достави на одбор или комисија за натамошно проучување.

Член 34

Подносителот на предлог може предлогот да го повлече во текот на претресот се до ставањето на гласање.

Член 35

Претресот на поедини прашања што не бараат донесување на одлука или за кои Домот не сака да донесе одлука, се завршува со прост премин на наредната точка од дневниот ред. Предлог за прост премин на дневен ред може да поднесе претседателот или секој пратеник кого го поддржаваат други четири пратеника. Преминот на дневен ред може да биде и мотивиран.

Член 36

Домот донесува акти во формата на закон, декларација, резолуција, одлука или препорака.

За формата на својот акт одлучува Домот со обзир на природата на предметот што е ставен на дневниот ред и без обзир на формата во која актот бил предложен.

Член 37

Секоја поедина седница на Домот ја заклучува претседателот одредувајќи го денот и часот на наредната седница.

Член 38

Кога е исцрпен дневниот ред, Домот по предлог од претседателот донесува одлука за прекинување на работата за извесно време и за заклучување на седниците за тоа време.

4) Говори на пратениците

Член 39

На седницата на Домот има право да говори секој член на Домот.

Домот може да одлучи на седница да биде сослушан државен секретар, потсекретар или друг државен службеник или претседател на Врховниот суд на Народна Република Македонија.

Член 40

Секој народен пратеник има право да говори на јазикот на народот на кој му припаѓа.

Говорите одржани на јазикот на припадници на националните малцинства се преведуваат.

Член 41

Никој не може да говори на седница пред да бара и добие збор од претседателот.

Претседателот дава збор по редот на пријавувањето.

На подносителот на предлог и на одборските известители претседателот ќе им даде збор преку редот ако тие бараат да го изменат и дополнат предлогот или да дадат образложение.

Пријавениот говорник има право својот ред да го отстапи на друг пријавен говорник.

Член 42

На пратеникот што сака да говори за повреда на правилникот или за повреда на утврдениот дневен ред претседателот му дава збор штом ќе побара. Неговиот говор не може да трае подолго од пет минути. По истото прашање не ќе му се дозволи говор на друг пратеник.

Претседателот е должен да даде објаснение за повредата на правилникот односно за повредата на утврдениот дневен ред. Ако пратеникот не биде доволен со даденото објаснение, претседателот го повикува Домот без претрес да го реши тоа прашање.

Член 43

Ако пратеник побара збор за да би поправил навод што е погрешно изложен и што дал повод за неспоразум или предизвикал потреба од лично објаснување, претседателот ќе му даде збор штом го заврши својот говор оној што ја предизвикал исправката.

Пријавениот говорник мора да се ограничи на исправката односно на личното објаснување, а неговиот говор не може да трае подолго од пет минути.

Претседателот може на пријавениот говорник да му ускрати да прави исправка односно да говори за лично објаснување ако смета дека говорникот не е предизвикан. Ако со ова не се сложи говорникот, по тоа прашање одлучува Домот без претрес.

Член 44

Говорникот може да говори само по прашањата што се на дневниот ред на седницата.

Ако говорникот се оддалечи од дневниот ред, претседателот ќе го повика да се држи за дневниот ред. Ако говорникот и после другиот позив не се држи за дневниот ред, претседателот ќе му изрече одземање на зборот согласно со одредбите на овој правилник.

По предлог од пратеник, домот може да одлучи говорникот да може по ист предмет да говори само еден пат, како и да го одреди траењето на говорот.

Член 45

Подносителот на предлог, претставникот на Извршниот совет и одборските известители можат за истиот предмет да говорат повеќе пати и преку ред.

Член 46

Говорникот може да го прекине и опомене на ред само претседателот на домот, кој е должен да ја обезбеди слободата на говорот.

5) Заклучување на претресот и гласање

Член 47

Претресот по еден предлог го заклучува претседателот откако ќе установи дека е исцрпена листата на пријавените говорници.

По заклучувањето на претресот се преминува на гласање.

Претседателот ќе одреди да се пристапи кон гласање по предлогот и во случај ако не се водел претрес бидејќи немало пријавени говорници, а не е ни барано предлогот да се упати до одбор или комисија ниту е поднесен предлог за прост премин на дневен ред.

Претседателот може на Соборот да му предложи заклучување на претресот и преминување на гласање и кога листата на пријавените говорници не е исцрпена, ако смета дека прашањето што се наоѓа на дневен ред е доволно претресено. По тој предлог Соборот одлучува без претрес.

Предлог претресот да се заклучи и да се премине на гласање, може да поднесе и секој народен пратеник. Претседателот ваков предлог го става на гласање.

Член 48

Пратеникот гласа лично и јавно.

Соборот по предлог од еден пратеник, може да одлучи изборот како и разрешувањето да се вршат со тајно гласање.

Пратеникот има право пред гласањето да го образложи својот глас. Говорот не може да трае повеќе од пет минути.

Член 49

Пратениците гласаат на тој начин што се изјаснуваат „за“ или „против“ предлогот, или се воздржуваат од гласање, доколку за тајното гласање при избори со овој правилник не е инаку одредено.

Член 50

Се гласа со кревање рака или поименично.

Член 51

При гласањето со кревање рака претседателот најпрвин повикува да кренат рака пратениците што гласаат „за“, потоа тоие што гласаат „против“ и најпосле праша дали има пратеници што се воздржуваат од гласање.

Откако ќе го утврди бројот на тие што гласаат за секоја поедина листа односно кандидат, претседателот праша дали има пратеници што се воздржале од гласање.

Член 52

Поименично се гласа по предлогот за измена на Уставот.

Поименично се гласа и при избори кога се предложени два или повеќе кандидати или две или повеќе кандидатски листи.

Претседателот на Соборот може да одреди поименично да се гласа и за друг предлог или негов поедин дел. Поименично ќе се гласа и ако тоа го бара еден пратеник чие барање го подржуваат девет пратеника.

Член 53

Поименично гласање се врши на основа прозивање на пратениците, кои гласаат со изјаснување „за“ или „против“ или се воздржуваат од гласање.

Прозивањето на пратениците го врши еден од записничарите на основа списокот на членовите на Домот.

Кога се предложени два или повеќе кандидати или две или повеќе кандидатски листи, пратениците се изјаснуваат за еден од кандидатите, односно за една од предложените кандидатски листи, со повикување на името на првиот кандидат од листата или на бројот што го носи листата, или се воздржуваат од гласање.

Откако се сврши прозивањето претседателот праша дали некој пратеник не е прозван. Ако на основа списокот се установи дека некој присутен пратеник не гласал при првото прозивање, тој ќе гласа откако ќе се прозоват пратениците за кои во списокот не е забележано дека гласале.

Член 54

Кога изборот се врши со тајно гласање, по свршеното предлагање на кандидатите претседателот дава одмор, за кое време сите предлози на кандидатура односно кандидатски листи ќе бидат отпечатени.

На посебна маса пред претседателската маса ќе се стават кутии за гласање.

Член 55

На гласачкото ливче мора да биде означено за кој избор се гласа.

На гласачкото ливче се внесуваат имињата на предложените кандидати едно под друго по редот по кој се предложени. Секое име е заградено со подебели линии а покрај името на десната страна се наоѓа празен квадрат.

Ако изборот се врши со кандидатски листи, на гласачкото ливче се внесуваат сите предложени кандидатски листи по редот по кој се предлагани и за секоја листа се внесуваат имињата на предложените кандидати. Листите на ливчето се обележуваат со ре-

ден број. Секоја листа е заградена со подебели линии, а покрај ознаката на листата на десната страна се наоѓа празен квадрат.

Ако изборот на претседател, потпретседател и записничари се врши со тајно гласање, гласањето се врши на истото гласачко ливче на кое пред името на кандидатот се означува функцијата за која кандидатот се предлага.

Секое гласачко ливче е озваничено со печатот на Соборот.

Секој пратеник добива едно гласачко ливче.

Член 56

Пратеник што при делењето на гласачките ливчиња не добил ливче, има право такво да добие до свршетокот на гласањето.

Откако ќе се разделат гласачките ливчиња претседателот одредува потребно време за пополнување на гласачките ливчиња. Штом ќе измине тоа време претседателот го објавува почетокот на гласањето.

Член 57

Со спроведувањето на изборите раководи претседателот, на кого во тоа му помагаат записничарите.

Записничарот што ќе го одреди претседателот врши поименично прозивање на пратениците на основа списокот на сите членови на Домот. Прозваниот пратеник гласа на тој начин што во една од гласачките кутии го спушта своето гласачко ливче свиткано два пати.

Откако ќе сврши прозивката, претседателот праша дали некој пратеник не е прозван. Ако на основа списокот се установа дека некој присутен пратеник не гласал при првата прозивка, тој ќе гласа откако ќе се прозоваат пратениците за кој во списокот не е забележено дека гласале.

Член 58

Пратеникот гласа на тој начин што во квадратот покрај името на кандидатот односно кандидатската листа за која гласа го напишува знакот „X“.

Пратеникот може да гласа само за еден од предложените кандидати односно само за една кандидатска листа.

Ако е предложен само еден кандидат или една листа, пратеникот, ако гласа против тој кандидат односно листа, не ќе го напише знакот „X“ во квадратот.

Неважни се оние гласачки ливчиња на кои знакот „X“ е ставен во квадратите после имињата на два или повеќе кандидати или покрај ознаката на две или повеќе кандидатски листи, како и оние што се така пополнети да не може со сигурност да се установи за кој кандидат односно листа пратеникот гласал.

Член 59

По свршеното гласање се врши пребројување на гласовите.

Пребројувањето на гласовите се врши на тој начин што двајца записничари земаат едно по едно ливче, го отвораат и го прегледуваат и полноважното ливче му го додаваат на записничарот како го одредува претседателот, а овој запишува за секој кандидат односно кандидатска листа колку гласови добила, а ако во изборот учествува само еден пратеник односно листа и колку гласови биле против. Неважните ливчиња се одделуваат настрана. Откако ќе сврши пребројувањето, записничарите ќе ги прегледаат заедно сите ливчиња одделени како неважни за да утврдат заедно дали навистина се неважни.

Ако се појави разлика помеѓу бројот на гласовите дадени по списокот на основа на кое се гласало и бројот на гласачките ливчиња, резултатот се утврдува на основа бројот на предадените гласачки ливчиња.

Член 60

Кога се гласа за разрешување, на гласачките ливчиња под името на избраното лице или на членовите на телото за чие разрешување се гласа ќе бидат напишани и заградени со подебели линии зборовите „за разрешување“ и „против разрешувањето“, а покрај зборовите „за разрешување“ како и покрај зборовите „против разрешувањето“ се наоѓа празен квадрат. Пратеникот гласал за разрешувањето на тој начин што знакот „X“ го напишува во квадратот пред зборовите „за разрешување“ а против гласа на тој начин што во квадратот покрај зборовите „против разрешувањето“ го напишува истиот знак.

Во поглед начинот на гласањето за разрешување важат соодветните одредби од овој правилник за изборите.

Член 61

По извршеното гласање претседателот ги утврдува резултатите на гласањето и на основа тие резултати објавува дали соодветниот предлог е примен или отфрлен, односно кои кандидати се избрани или кои лица се разрешени од должност.

Ако гласањето било поименично или тајно претседателот ќе објави колку пратеници вкупно гласале, колку гласови добил секој кандидат односно секоја кандидатска листа и колку имало воздржани односно неполноважни гласови. Ако бил предложен само еден кандидат односно една кандидатска листа, претседателот објавува и колку имало гласови против.

Кога за разрешувањето се гласало поименично или тајно, претседателот објавува колку пратеници вкупно гласале, колку гла-

сале за разрешување, колку против и колку имало воздржани односно неважни ливчиња.

Резултатите на гласањето се внесуваат во записникот.

6) Одржување редот на седница

Член 62

Исклучивото право и должност да го одржува редот на седница на Домот му припаѓа на претседателот на Домот.

Член 63

За повреда редот на седница можат против народните пратеници да се изречат дисциплински мерки:

опомена;

опомена што се внесува во записникот; одземање на зборот; и

привремено отстранување од седницата.

Пратеникот може да биде привремено отстранен најмногу од три седници, а за поновен случај на потешка повреда на редот најмногу од пет нови седници.

Опомена, опомена што се внесува во записникот и одземање на збор изречува претседателот.

Привремено отстранување од седница изречува Соборот без претрес по предлог од претседателот или дваесет пратеници.

Пратеникот против кој дисциплинска мерка изрекол претседателот не може од Домот да бара да ја укине таа мерка.

Член 64

Опомена ќе се изрече на пратеник што со своето поведение и говор на седницата на Домот го нарушува редот и одредбите на правилников.

Член 65

Опомена што се внесува во записникот ќе се изрече на пратеник што во својот говор или со своето поведение го повреди редот или одредбите на правилников а на истата седница му е веќе еднаш изречена опомена.

Изречената мерка веднаш се внесува во записникот.

Член 66

Одземање на збор ќе се изрече на пратеник што во својот говор го повреди редот на седницата а на истата седница бил два пати опоменат од претседателот или му е изречена опомена што се внесува во записникот.

Член 67

Привремено отстранување од седниците ќе се изрече на пратеник што упорно и тешко ги навредува народните пратеници или Собранието или Домот или за кого се утврди дека не чувал тајна за предметите за кои е изгласана тајност, или што нејќе да го послуша претседателот што му изрекол одземање на збор.

Истата мерка може да се изрече и на пратеник што предизвикува и прави нередот спречувајќи ја работата на седницата.

Член 68

Пратеникот спрема кој е изречено отстранување од седницата е должен веднаш да се уклони од салата и не може да присуствува на седниците од кои е отстранен.

Ако пратеникот се противи да ја напушти седницата, претседателот може да нареди тој да се уклони од салата.

Член 69

Пратеникот против кој се предлага привремено отстранување од седница има право да добие збор и да ја изнесе својата одбрана. Говорот не може да трае подолго од десет минути.

Член 70

Изречување на одземање збор и привремено отстранување од седници се внесува во записникот.

Член 71

Ако претседателот со редовните средства од правилников не може да го одржи редот на седницата, може да одреди краток прекид на седницата.

Член 72

Ако некој од слушателите на галеријата се држи непристојно или не го почитува редот, претседателот на Домот може да нареди веднаш да се отстрани од салата на Домот.

Ако на галеријата биде потешко повреден редот и мирот претседателот може да нареди галериите да се исгразнат.

Член 73

Сите лица што по службена работа се наоѓаат во салата за време на седницата на Домот стојат под надзор на претседателот и се должни да ги извршуваат неговите налози.

V. ОДБОРИ И КОМИСИИ

1) Одборите и нивниот состав

Член 74

Републичкиот собор ги има следните одбори:

- 1) Одбор за организација на власта и управата;
- 2) Одбор за стопанство;
- 3) Одбор за народно здравје и социјална политика;
- 4) Одбор за просвета;
- 5) Одбор за буџет;
- 6) Законодавен одбор;
- 7) Мандатно-имунитетен одбор;
- 8) Одбор за претставки и жалби.

Член 75

Со одлука за дополнување на овој правник Домот може да оснива и други постојани одбори.

Со посебна одлука Домот може да образува и привремени одбори и комисији за проучување на одредено прашање и за вршење на посебни задатоци.

Со одлуката за оснивање на нов постојан или привремен одбор, како и комисија, се одредуваат составот, делокругот и овластувањата на одборот или комисијата.

За проучување на поедини прашања и за поднесување на извештаи Домот може да образува посебни комисији од стручњаци или комисији составени од пратеници и други граѓани.

Член 76

Одборот за организација на власта и управата има 11 члена, Одборот за стопанство има 11 члена, Одборот за народно здравје и социјална политика има 9 члена, Одборот за просвета има 9 члена, Одборот за буџет има 7 члена, Законодавниот одбор има 9 члена, а Мандатно-имунитетниот одбор има 5 члена и Одборот за претставки и жалби има 7 члена.

Член 77

Секој одбор има претседател и секретар што ги избира од редот на своите членови.

Поедините одбори можат да имаат и потпретседател.

Потпретседателот му помага на претседателот во работата и го заменува кога е спречен.

Секретарот води записник за работата на седницата на одборот и врши други работи што ги одреди правилникот за работата на одборот.

2) Избор и разрешување

Член 78

Предлог за избор на одбор или комисија во целост, како и предлог за избор или разрешување на поедини нивни членови можат да поднесат десет пратеници.

Член 79

Избор на одбор и комисија во целост се врши на основа кандидатски листи.

Избор и разрешување на поедини членови на одбори и комисији се врши на основа поединечни предлози, Домот може да одлучи изборот или разрешувањето на три или повеќе члена на одбори или комисији да се врши и на основа кандидатски листи.

Член 80

Секоја кандидатска листа мора да содржи онолку кандидати колку членови се избираат во одборот или комисијата.

Член 81

Претседателот на Собранието и претседателот на Соборот, како и членовите на Из-

вршниот совет не можат да бидат бирани за членови на постојан одбор или комисија.

Еден пратеник може да биде член најмногу во два постојани одбори на Домот.

Член 82

Кога е предложена само една кандидатска листа избрани се сите кандидати од таа листа ако листата добила мнозинство гласови.

Кога се предложени две или повеќе кандидатски листи, избрани се по ред кандидатите од тие листи сразмерно со гласовите што ги добиле листите.

Кога се врши избор на поедини членови на одбор или комисија, избран е оној кандидат што добил мнозинство од дадените гласови, а ако има два или повеќе кандидати оној кандидат што добил најголем број гласови.

Ако предложената кандидатска листа односно предложениот кандидат не добиле мнозинство од дадените гласови, или ако два или повеќе кандидати односно две или повеќе кандидатски листи добиле еднаков број гласови, или ако бројот на воздржаните гласови е поголем од вкупниот број гласови дадени „за“ и „против“ се врши повторен избор. Во повторниот избор имаат право да учествуваат и нови кандидатски листи односно нови кандидати, ако бидат дополнително предложени. Подносителите на поранешните предлози можат да се откажат од кандидатската листа, односно од кандидатурата.

Член 83

Кога се предложени две или повеќе кандидатски листи, бројот на членовите што го добила секоја листа се дели со 1, 2, 3, итн. и најназад со бројот што му одговара на бројот на членовите што се избираат во одборот или комисијата. Од броевите (количниците) добиени со вакво делење се земаат толку најголеми количници колку членови на одборот односно комисијата се избираат. Од секоја листа избрани се толку кандидати колку има најголеми броеви на основа кои се доделуваат мандати. Во случај ако две или повеќе кандидатски листи имаат еднакви броеви на основа кои се доделува последниот мандат, мандатот ќе го добие кандидатот од листата што има најголем број гласови.

3) Делокругот и овластувањата на постојаните одбори

Член 84

Одборот за организацијата на власта и управата:

претресува и подготвува предлози од сите закони осем оние што спаѓаат во делокруг на Одборот за стопанство, Одборот за просвета и Одборот за народно здравје и социјална политика;

претресува прашања за системот на самоуправавањето на производителите во стопанството; самоуправавањето на работниот народ во општината, градот и околицата и во установите; слободата и заштитата на демократските права на граѓаните и законитоста; единството на социјалистичкиот општествен поредок и правен систем; заштита правата на националните малцинства во Републиката и осигурување нивното рамноправно учество во општествениот живот; општествениот и политичкиот поредок; системот на организацијата на власта на управата; правецот на внатрешната политика во обемот на правата на Републиката;

претресува прашања од работата на народните одбори и прашања во врска со ускладувањето нивната работа во рамките на единствениот систем на власта; на органите на внатрешните работи, судовите, и самоуправните установи доколку самоуправните установи не доаѓаат во делокругот на Одборот за стопанство, Одборот за народно здравје и социјална политика, Одборот за просвета, Одборот за буџет; од становиштето на организацијата на власта и управата дава мислење по предлогот на претсметката на приходите и расходите на тие органи и установи;

со својата резолуција им дава на другите одбори согласност на казнените одбори во предлозите од законите што ги претресуваат тие одбори;

ја следи примената на законите во чие донесување учествува и ги претресува прашањата во врска со примената на тие закони или со политичката состојба во поедини изборни околии на основа извештаите од членовите на одборите или Домот.

Член 85

Одборот за стопанство:

ги претресува и подготвува предлозите од сите закони од областа на стопанството; го претресува предлогот од републичкиот општествен план и билансот за неговото извршување;

ги претресува прашањата на стопанскиот систем и планскиот развој на стопанството во Републиката, како и другите прашања на стопанската политика во границите на правата на Републиката;

во обемот на правата на Републиката ги претресува прашањата во врска со вршењето на стопанските работи од страна на народните одбори и стопанските управни органи, како и прашањата во врска со вршењето на стопанските делатности на стопанските организации и самоуправните установи;

ги претресува прашањата во врска со применувањето на републичкиот општествен план, сојузните и републичките сојузни закони и законите за привредниот систем.

Член 86

Одборот за народно здравје и социјална политика:

ги претресува и проучува предлозите од републичките закони во областа на народното здравје, трудот, социјалното осигурување и социјалните грижи;

ги претресува прашањата на здравствената и социјалната политика и начелата на управувањето со установите за заштита на народното здравје, социјалното осигурување и социјалните грижи;

претресува прашања во врска со обезбедувањето услови за заштита на народното здравје;

во обемот на правата на Републиката ги претресува прашањата во врска со работата на установите за заштита на народното здравје, социјалното осигурување и социјалните грижи, на народните одбори и на органите на државната управа што вршат работи од областа на заштитата на народното здравје, социјалното осигурување и социјалните грижи; од становиштето на заштитата на народното здравје и социјалната политика дава мислења по предлозите од претсметката на приходите и расходите на самоуправните, здравствените и социјалните установи што се финансираат или дотираат од републичкиот буџет односно дава мислење за големината и употребата на финансиските средства за заштита на народното здравје, социјалното осигурување и социјалните грижи.

Член 87

Одбор за просвета:

ги претресува и подготвува предлозите од републичките општи закони од областа на просветата и културата;

ги претресува прашањата за школскиот систем и за наставата; основните принципи на управувањето со научните, просветните и културните установи, како и прашањата на просветната и културната политика во обемот на правата на Републиката;

претресува прашања во врска со обезбедувањето основни услови за развој на просветата, науката и културата;

во обемот на правата на Републиката ги претресува прашањата во врска со делатноста на просветните, научните и културните установи; од становиштето на просветната и културната политика дава мислења по предлогот на претсметката на приходите и расходите на самоуправните, просветните и научните установи што се финансираат или средствата им се дотираат од републичкиот буџет односно дава мислење за големината и употребата на финансиските средства за просветната и културната делатност.

Член 88

Одбор за буџет;

го претресува предлогот на републичкиот буџет и републичката завршна сметка;

со своја резолуција дава согласност на одредбите на сите законски предлози што повлекуваат парични издатоци и што не се изрично предвидени со буџет, како и на паричните издатоци во предлозите од решенијата по претставките и жалбите и одредува извори од кои ќе се покријат тие издатоци;

со резолуција дава согласност на прописите на Извршниот совет за оснивање на републички органи во управата и за организационите промени во републичката управа ако тие прописи повлекуваат парични издатоци што не се изрично предвидени со буџетот и одредува извори од кои ќе се покријат тие издатоци;

во обемот на правата на Републиката претресува прашања во врска со работата на финансиските управни органи и претресува прашања во врска со трошењето на јавните и финансиските средства;

ги претресува прашањата во врска со извршувањето на републичкиот буџет и применувањето на финансиските закони.

Член 89

Законодавниот одбор:

од законодавно-правно становиште ги претресува предлозите од сите закони осим предлозите од законот за републичкиот општествен план, за републичкиот буџет и за извршувањето на републичкиот општествен план и завршната сметка за извршување на републичкиот буџет и ја утврдува законската форма на текстот кога е потребно;

по барање од другите одбори или Извршниот совет изработува законски нацрти на основа образложенијата и материјалите што му ги доставиле тие или дава мислење за законска обработка на тој материјал;

ги проучува прашањата за натамошната изградба на правниот систем и за ускладување на законите што постојат;

ја следи процедурата на Домот и на заедничките седници на обата дома и ги претресува предлозите за изменување и дополнување на Правилникот за работата на Народното собрание.

Законодавниот одбор ќе го проучи прашањето за ускладувањето на републичките закони и на Домот ќе му поднесе извештај за начинот и постапката на пречистувањето на републичкото законодавство.

Член 90

Мандатно-имунитетниот одбор:

ги претресува сите случаи во врска со имунитетските права;

на Домот му поднесува извештај за случаите на престанок на мандат и на распишување дополнителни избори;

во согласност со претседателот на Собранието дава одобрение за лишување од слобода и за поведување односно продолжување на кривична постапка против член на Домот во случај кога Домот не работи, со обврска својата одлука да му ја поднесе на Домот на неговата прва наредна седница за донесување конечна одлука од Домот.

ги претресува приговорите што поедини државни органи, установи и организации ги упатуваат согласно член 17 став 3 од Законот за правата и должностите, изборот и отповикувањето на народните пратеници на Народното собрание на Народна Република Македонија и на Домот му поднесува извештај и свои предлози.

Член 91

Одборот за претставки и жалби:

ги проучува и претресува претставките и жалбите што на Народното собрание му ги упатуваат граѓаните, организациите и установите, осем оние претставки и жалби што спаѓаат во делокругот на Одборот за претставки и жалби на Соборот на производителите;

по претставките и жалбите постапува согласно со одредбите на овој правилник за постапката за решавање на претставките и жалбите.

Член 92

Во својот делокруг постојаните одбори ги подготвуваат и претресуваат предлозите од декларации, резолуции, одлуки и препораки и на Домот му поднесуваат извештај за тоа.

Одборите можат да донесуваат и резолуции во кои јавно завземаат став по одредени прашања од својот делокруг како и препораки со кои јавно изразуваат советодавно мислење во поглед работата на народните одбори, органите на државната управа, самоуправни установи и стопанските организации.

Член 93

Резолуциите и препораките што ги донесуваат одборите мораат да бидат во согласност со законите и другите одлуки на Сојузната народна скупштина и Народното собрание.

Ако резолуцијата или препораката се однесува на прашања што спаѓаат во делокруг на соодветен одбор на Соборот на производителите, резолуцијата и препораката се донесени кога во истиот текст ги усвојат одборите на обата дома.

Член 94

Пред да биле заклучен претресот по поедин предлог од закон или друга одлука што ја донесува Домот, Одборот е должен да бара мислење од друг одбор на Домот ако

одредени прашања од тој предлог спаѓаат во делокруг и на тој одбор. Овој одбор има право да бара такви прашања да му се достават на мислење.

Член 95

Ако одборите не се сложат за тоа во чиј делокруг спаѓа подготвувањето и претресот на поедин предлог од закон или друг акт на Домот, односно поедините прашања од таков предлог, ќе побараат мислење од претседателот на Народното собрание.

Претседателот на Народното собрание со толкување на правилникот за работата го одредува делокругот на соодветниот одбор за подготвување и претресување на поедин предлог односно за давање мислење по одделно прашање од предлогот.

Мислењето на претседателот, кое што го одобри Домот, станува задолжително правило на постапката на Собранието. Одборот што не е доволен со мислењето на претседателот на Собранието може да бара одлука од Домот односно Собранието.

Член 96

По работите од својот делокруг или за исполнување на задатоците што им се поверени одборите можат да вршат анкети и сослушања.

Во рамките на превземени анкети на одборите сите државни органи, самоуправни установи и стопански организации се должни на одборите да поднесат потребни податоци, списи и документи.

За анкетирање или извршување на своите други работи одборите можат да ги повикуваат граѓаните и од нив да бараат обавествања, мислења и одговори, во рамките на правата на граѓаните заемчени со Уставот и законите.

Член 97

Секој член на Домот има право да предлага на дневниот ред на одборот да се стави макар кое прашање од делокругот на одборот што се однесува на применувањето на законот, на работата на државните органи, самоуправните установи и стопанските организации или на други предмети од општ интерес или од интерес за изборната единица во која е избран.

Одборот одлучува дали такво прашање ќе го стави на дневниот ред.

Членот на Домот може да предложи по овие прашања одборот да донесе резолуција или препорака или одборот да му поднесе на Домот предлог за донесување на резолуција или препорака.

Член 98

Претседателот и секретарот на одбор се должни резолуциите и препораките што ги донесе одборот да се објават во „Службен весник на НРМ“.

Овие акти одборите ги доставуваат на објавување преку Претседателот на Народното собрание.

Член 99

Домот може да бара од одбор да му поднесе извештај за својата работа.

Домот може на одбор да му упати барање да проучи и подготви поедини предлози од закон или други акти, како и барање соодветен задаток да изврши во одредено време.

Член 100

Одборите се должни на Домот да му поднесуваат извештај за резолуцијата и препораката што ја донеле, како и за анкетата што ја извршиле.

Овие извештаи Домот може да ги одобри, без претрес, а може по предлог од пет пратеници и да отвори претрес по нив.

На основа претресот домот може да донесе конечна одлука на анкетите и мерките што одборот ги донел.

Член 101

Домот може да одлучи претресот на поедин законски предлог или некое прашање, што би бил започнат во одбор да се продолжи на седница на Домот или претресат и во целина да се изврши на седница на Домот.

4) Седниците на одборите и правата на членовите на одборите и на членовите на Домот

Член 102

Постојаните одбори работат постојано и одржуваат седници и кога Домот не работи.

Член 103

Седниците на одбор ги закажува претседателот на одборот.

Претседателот на одборот е должен седница да закаже кога тоа го предложат три члена на одборот, претседателот на Народното собрание или претседателот на Домот.

Член 104

Одборот односно комисијата може полноважно да решава ако на седницата присустваат две третини од нивните членови.

Одборот односно комисијата решава со мнозинство од гласовите на присутните членови.

Член 105

Седниците на одборите се јавни.

Одборот може да одлучи поедини седници да се одржат без присуство на јавноста.

Седниците на Мандатно-имунитетниот одбор и на Одборот за претставки и жалби не се јавни.

Член 106

Секој член на одбор има право да учествува во претресот и гласањето во одборот.

Секој член на одбор е должен да присуствува на седниците на одборот и да ги врши должностите што му ги поверил одборот.

За повредување редот на седниците на одбор, како и за неисполнување на должностите во одборот претседателот може на членот на одборот да му изрече писмена опомена и писмена опомена која се внесува во записникот.

На членот на одбор што го навреди достоинството на Собранието или озбилено го нарушува редот на седницата, одборот може да му изрече дисциплинска мерка отстранување од таа седница. Против оваа одлука пратеникот може да се жали на Домот.

Член 107

Членовите на одбор што издвоиле мислење имаат право на Домот да му поднесат посебен извештај или да бараат во извештајот на одборот да се изложи и нивното мислење односно да се образложи нивното гласање.

Член 108

Секој член на Домот има право да присуствува на седниците на секој постојан одбор, да говори по прашањето што е на дневниот ред на одборот и сам да предлага на дневниот ред да се стави поедино прашање од делокругот на одборот. Одборот одлучува дали такво прашање ќе се стави на дневниот ред.

Членот има право да предлага донесување на резолуција и препорака на одборот, но не може да учествува во гласањето ни по едно прашање за кое одлучува одборот.

Член 109

Членот на Домот е должен по барање од одбор да поднесе извештај по одредено прашање што се однесува на состојбата во околината и градот во кој е избран.

5) Заеднички седници на одборите на Републичкиот собор и заеднички седници на соодветните одбори на обата дома

Член 110

Два или повеќе одбори на Републичкиот собор можат да одржат заеднички седници кога на нивниот дневен ред се наоѓаат прашања што спаѓаат во делокруг на секој од тие одбори, како и да ислуша извештај или експозе од претставник на Извршниот совет.

На заедничка седница може да се води само претрес, но не може и да се гласа.

Заеднички седници на одборите можат да свикаат и претседателите на одборите, претседателот на Народното собрание и претседателот на Домот.

Член 111

Одбор на Републичкиот собор може да одржи заедничка седница со соодветниот одбор на Соборот на производителите кога на нивниот дневен ред се наоѓаат исти прашања

или за ислушување извештај или експозе од претставник на Извршниот совет.

На заедничка седница може да се води само претрес но не може и да се гласа.

Заедничка седница можат да свикаат претседателите на одборите и претседателот на Народното собрание.

Член 112

Секој одбор може да одлучи да му предложи на друг одбор на Републичкиот собор или на соодветниот одбор на Соборот на производителите да одржат заедничка седница. Во случај на согласност на повиканиот одбор, претседателите на одборите се должни да свикаат заедничка седница.

Предлогот за одржување на заедничка седница на одборите може да потекнува и од Извршниот совет.

На заедничките седници претседаваат наизменично претседателите на одборите.

Член 113

Секој одбор на Републичкиот собор може по потреба да образува редакциска комисија.

Задаток на редакциската комисија е на заеднички состанок со редакциската комисија на соодветниот одбор на Соборот на производителите да го прегледа за евентуално ускладување текстот на законскиот предлог или предлогот од друг акт што обата одбори го претресле.

Предлозите на редакциската комисија ги потврдува одборот.

6) Одборите и Извршниот совет

Член 114

Одборите имаат право од Извршниот совет да бараат да им одговори писмено или усмено преку свој претставник на поставени прашања или да ги обавести за прашањата од делокругот на одборот.

Одборите можат да го повикаат Извршниот совет да упати свој претставник или повереник што ќе присуствува на седниците и учествува во претресот на одборите, а Извршниот совет може и сам да упатува во одборите свои претставници.

Членовите на Извршниот совет не можат да учествуваат во одлучувањето на одборите. Претставникот на Извршниот совет има право да бара одборот со гласање да се изјасни за предлогот или да го одложи решавањето по предлогот што го поднесо Извршниот совет. Ако предлогот не го поднесо Извршниот совет, неговиот претставник може да бара одлагање на решавањето но за тоа одлучува одборот.

Извршниот совет има право од одбор да бара да го обавести за дневниот ред на закажаната седница.

Член 115

Извршниот совет има право од одбор да бара во дневниот ред на седницата што го

подготвува да внесе поедини прашања од делокругот на одборот.

Претставникот на Извршниот совет може пред почетокот на седницата, да предложи дневниот ред да се дополни со поедини прашања што тој ќе ги предложи. Но одборот и во тој случај одлучува за дневниот ред.

Извршниот совет може од претседателот на одборот да бара одборот да го свика во седница за претресување на одредено прашање по кое Извршниот совет треба да го изнесе својот став.

Ако претседателот на одборот не свика седница Извршниот совет може од Претседателот на Народното собрание да бара да свика седница на одборот.

При претресот на овие прашања претставникот на Извршниот совет може да предложи одборот да донесе резолуција или препорака.

Член 116

Одборите имаат право од државните секретари, од потсекретарите и од други службеници на републичката управа да бараат да присуствуваат на седниците на одборот и да даваат одговори на поставени прашања или да дадат обавестувања и објаснувања по прашањата што се на дневниот ред на седницата на одборот.

Одборите можат да бараат и писмени одговори и обавестувања од државните секретари, потсекретарите и другите службеници.

Член 117

Кога бараат усмени одговори или усмено давање обавестувања и објаснувања од претставник или од повереник на Извршниот совет, од државните секретари и службениците, одобрените се должни на време да ги обавестат за содржината на прашањата по кои се бара одговор, обавестување или објаснување.

Член 118

Извршниот совет може да упати во одборот поедини стручњаци како свои повереници.

Повереникот му дава на одборот обавестувања и објаснувања и има право да добие збор кога бара.

Повереникот може да предложи одборот да го одложи решението по поедино прашање за одредено време.

Извршниот совет може да одреди свои постојани повереници во Законодавниот одбор.

Член 119

Во својот делокруг секој одбор има право да бара стручна помош од Секретаријатот за законодавни и управни прашања и од другите стручни служби на Извршниот совет, како и секретарот на Извршниот совет да му ги стави на располагање стручните службеници на Извршниот совет или републичката управа.

7) Пододбори и комисии од стручњаци

Член 120

Одборите можат да образуваат пододбори од редот на своите членови.

Пододборите проучуваат поедини прашања од делокругот на одборот, составуваат нацрти и за тоа му поднесуваат извештаи на одборот.

Пододборите не можат да донесуваат резолуции и препораки, а не можат ни место одборот да ги претресуваат предлозите од законите и другите акти што му се доставуваат на Домот.

Пододборите можат да вршат поедини работи во рамките на анкета и сослушања.

Пододборите се осниваат со правилникот за работата или со посебна одлука на одборите.

Член 121

Одборите можат да образуваат и комисија од стручњаци на која ѝ поверуваат подготвување на законски нацрт или други акти. Членови на оваа комисија можат да бидат и членовите на одборот.

IV. ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНИ И ДРУГИ АКТИ

1) Поднесување на законски предлози

Член 122

Секој член на Домот и секој одбор можат на Домот да му поднесуваат законски предлози. Членот може и усмено на седница на Домот да предложи донесување на нов закон или измена или дополние на закон што постои.

Извршниот совет може на Домот да му поднесува законски предлози или да му предложи да изготви и состави предлог од поедни закон.

Членовите на Соборот на производителите преку својот Дом или преку Претседателот на Собранието имаат право на Републичкиот собор да му предлагаат измени во законските предлози за кои решава само Републичкиот собор, како и да му поднесуваат предлози за измена на важеките закони што ги донел само Републичкиот собор.

Ако се согласи со предлогот од пратеникот или од Извршниот совет да подготви и состави предлог на поедин закон, Републичкиот собор на истата седница одредува на кој одбор ќе му го повери проучувањето и составувањето на законскиот предлог.

Член 123

Законскиот предлог што не се предлага на седница на Домот му се доставуваат на претседателот на Народното собрание, и тоа по правило писмено и во формата во која се донесуваат законите.

Сите законски предлози мораат да бидат образложени, а по потреба кон предлогот

треба да биде приложен и материјалот на основа на кој е составен предлогот.

Член 124

Секој примен законски предлог Претседателот на Народното собрание му го доставува преку претседателот на Домот на оној одбор во чиј делокруг спаѓа предлогот.

2) Работата во одбор

Член 125

Поднесениот законски предлог одборот го претресува или одборот сам го составува и претресува законскиот предлог.

Начинот на работата при составувањето на законски предлог се одредува со правилникот за работата на одборот согласно со одредбите од овој правилник.

Член 126

Поднесениот законски предлог може да се стави на дневниот ред на седницата на одборот само ако на членовите на одборот им е доставен благовремено а најмалку три дена пред седницата.

По исклучение, законскиот предлог може да биде ставен на дневниот ред на седницата на одборот и кога на членовите им е доставен на помалку од три дена пред седницата, ако Извршниот совет го поднел со образложен предлог веднага да се стави на дневниот ред, или ако самиот Републички собор донесе заклучок за неговата итност и како итен му го упати на одборот на претрес. Во овие случаи законскиот предлог мора да им биде на членовите на одборот доставен на денот спрема седница, доколку домот не донесе одлука предлогот да се претресува во одборот и истиот ден кога им е доставен на членовите на одборите.

Ако Извршниот совет поднел образложено барање неговиот законски предлог веднага да се стави на дневниот ред или ако Домот по предлог од пратеникот заклучил законскиот предлог што го поднел пратеник, веднага да се стави на дневниот ред, таквите законски предлози одборот ќе ги стави на дневниот ред пред сите други прашања.

Член 127

Во почетокот на претресот подносителот на законскиот предлог може да даде образложение на предлогот.

Образложение на законски предлог што го поднел Извршниот совет може да даде претставникот или повереникот на Извршниот совет.

Ако законскиот предлог го поднеле повеќе пратеници, образложение може да даде еден од нив.

Член 128

За законскиот предлог се претресува прво начелно. Во текот на ова расправање пратениците го изнесуваат своето начелно мисле-

ње за предлогот, а подносителот или неговиот повереник дава потребни одговори и објаснувања по повод начелните прашања што му ги упатуваат народните пратеници.

За законскиот предлог се врши гласање во начело само ако одборот тоа го одлучи.

Ако законскиот предлог не биде во начело усвоен, не ќе се mine на расправање во поединостите. Одборот за тоа му поднесува извештај на домот на првата наредна седница на Домот, ако Домот инаку не одреди.

Член 129

По завршениот претрес во начело се минува на претрес во поединостите.

Претресот во поединостите се врши на тој начин што се расправа за секој поедин член од законскиот предлог доколку законскиот предлог е поднесен или утврден во формата на закон.

Во текот на поединечниот претрес во одборот се чита секој предложен член на законскиот предлог.

Член 130

Во текот на претресот подносителот на предлогот и членовите на Домот можат да поднесуваат писмено формулирани амандмани се додека предлогот не биде изгласан во целина, а усмено можат да предлагаат амандмани само за време на претресот во поединости.

За амандманите се расправа заедно со членот на кој се однесуваат. Ако има повеќе амандмани на исти член од законски предлог најпрво се расправа за оној од нив кој суштински најмногу се оддалечува од законскиот предлог и натаму по истиот ред. Подносителот на законскиот предлог е должен да се изјасни за секој пратенички амандман.

Амандманите што ги поднесе подносителот на законскиот предлог се сметаат како составен дел од законскиот предлог.

Подносителот на амандманот може од истиот да одустане додека не се изгласа односно додека подносителот на законскиот предлог не го усвои.

Член 131

Подносителот на законскиот предлог може од предлогот да одустане додека во одборот не се пристапи кон гласање во целина.

Ако предлогот го поднел Извршниот совет одборот ќе го симне од дневниот ред и за тоа ќе го обавести Домот.

Ако законскиот предлог го поднел пратеник одборот може да одлучи предлогот да го преземе како свој.

Член 132

Во текот на поединечниот претрес, се гласа за секој член на законскиот предлог.

Кога се претресува буџетот во поединости се гласа по партии.

За предложените амандмани се гласа пред гласањето за самиот член од законскиот предлог на кој се однесува. Ако има повеќе амандмани на исти член од законски предлог најпрво се гласа за оној од нив кој суштински најмногу се оддалечува од законскиот предлог и натаму по истиот ред.

Откако законскиот предлог биде изгласан во поединостите, ќе се изврши гласање за законскиот предлог во целина.

Член 133

По извршеното гласање за законскиот предлог во целина одборот одредува свој известител за поднесување извештај на одборот. Членовите на одборот што издвоиле мислење во одборот можат да поднесат посебен извештај, а можат и да одредат свој известител.

Член 134

На Законодавниот одбор задолжително му се доставуваат сите законски предлози што се претресени во надлежниот одбор а пред нивното усвојување во целина.

Предлогот на републичкиот општествен план и завршниот биланс за неговото извршување, како и предлогот на републичкиот буџет и републичката завршна сметка не му се доставуваат на Законодавниот одбор.

Член 135

Законодавниот одбор го претресува предлогот, го утврдува неговиот текст и му го враќа на одборот од кој потекнал како предлог.

Ако во текстот на законскиот предлог внел побитни измени, Законодавниот одбор ќе укаже на тие измени и ќе даде свое објаснување.

Член 136

Ако одборот од кој потекнал предлогот не се сложи со предложените измени од Законодавниот одбор, обата одбори држат заедничка седница или избираат заедничка редакциона комисија за изнаоѓање едно заедничко решение. Ако заедничко решение не се најде ни тогаш, обата одбори ќе го обавестат Домот за тоа при претресот на законскиот предлог.

За својата работа на законскиот предлог Законодавниот одбор поднесува свој извештај на седницата на Домот по извештајот од надлежниот одбор.

Член 137

Ако одбор на Републичкиот собор зел иницијатива да подготви и состави предлог од закон за чие донесување е надлежен Соборот на производителите, ќе му го достави на соодветниот одбор на Соборот на производителите кога е составен како предлог за претрес во одборот. За ова претседателот на одборот преку претседателот на Републичкиот собор ќе го обавести претседателот на

Соборот на производителите, кој ќе го свика надлежниот одбор и ќе му го достави законскиот предлог.

Ако е доставен готов предлог од закон, Претседателот на Народното собрание им го доставува истовремено на надлежните одбори на обата дома.

3) Претрес во Домот

Член 138

Законскиот предлог со извештајот од одборот мора на членовите на Домот да им биде доставен благовремено, а најдоцна три дена пред седницата на Домот, на која ќе се претресува.

По исклучение, може со пристап на Домот да се земе во претрес оној законски предлог што со извештајот на одборот им е доставен истиот ден на членовите на Домот.

Член 139

Претресот на законскиот предлог во Домот почнува со извештајот на известителите на одборите што на Домот му поднеле извештај. Ако еден од одборите е и предлагач на законскиот предлог претресот почнува со неговиот извештај кој содржи и експозе за законскиот предлог. Ако предлагач е Извршниот совет или народен пратеник, по извештајот може да поднесе експозе претставникот на Извршниот совет односно пратеникот што го предложува законот.

Ако одборите нашле дека законскиот предлог треба во начело да се одбие, пред гласање за предлогот на одборот Домот ќе го сослуша подносителот на предлогот. Ако не го прими предлогот на одборот, Домот може законскиот предлог поново да му го упати на одборот или непосредно да отвори претрес по него.

Член 140

Ако предлог на закон од надлежниот одбор битно се разликува од текстот утврден во Законодавниот одбор, Домот ќе одлучи кој од тие текстови ќе биде предмет на претресот. Домот за ова одлучува откако подносителот на предлогот и известителите на одборите ги изложат уште еднаш своите гледишта.

Различните формулации на поедините одредби, кои што ги предлага Законодавниот одбор или друг одбор се сметаат како амандмани кон текстот од надлежниот одбор кој претставува предмет на претресот.

Член 141

По извештајот или експозето се пристапува кон претрес.

Претресот е единствен и го опфаќа расправањето за законскиот предлог во начело и во поединости.

Секој член на Домот има право да учествува во претресот на законскиот предлог и да предлага амандмани.

Членот на Домот може да учествува во претресот и во името на клубот на кој му припаѓа.

Членовите на Извршниот совет можат да учествуваат во претресот и да предлагаат амандмани и во името на Извршниот совет.

За давање објасненија во претресот можат да земат збор и поверениците на Извршниот совет. Тие даваат објасненија по позив од претседателот или по предлог од пратениците, а во таа цел тие можат и сами да бараат збор.

Член 142

Амандмани можат да се поднесуваат сè додека законскиот предлог не биде ставен на гласање. Амандманите се поднесуваат писмено.

Амандманите од подносителот на законскиот предлог се сметаат за составен дел од предлогот.

Член 143

Пред гласањето за амандман имаат право за амандманот да се изјаснат известелите на одборите и подносителот на законскиот предлог. Ако подносителот на законскиот предлог се сложи со амандманот овој станува составен дел од законскиот предлог, а ако не се сложи, претседателот го става амандманот на гласање.

Ако подносителот на законскиот предлог се сложи во начело со предложениот амандман но предлага друга формулација за оваа не ќе се гласа ако со новата формулација се сложи подносителот на амандманот. Ако подносителот на амандманот не се сложи со новата формулација на амандманот што ја предложил подносителот на законскиот предлог, Домот прво гласа за амандманот во првобитната формулација.

Ако има два или повеќе амандмани на еден ист член од законскиот предлог, прво се гласа за оној амандман кој суштински најмногу се оддалечува од законскиот предлог и натаму по истиот ред.

Примените амандмани стануваат составен дел од законскиот предлог.

Член 144

При претресот на законски предлог, законскиот предлог се чита во целина.

Претседателот односно еден пратеник кога го подржуваат девет пратеници можат да предложат законскиот предлог да не се чита во целина.

Член 145

Кога претресот на законскиот предлог е завршен и кога е извршено гласање за амандманите, ако имало такви, се преминува на гласање за законскиот предлог во целина.

Член 146

Преди гласањето за законски предлог во целина, претседателот може да ги стави на гласање поедините делови или поедините

одредби од законскиот предлог. Тој ова ќе го стори ако имало повеќе амандмани на поедините одредби од законскиот предлог.

Гласање на делови или на одредби на законскиот предлог ќе се врши и кога тоа го бара еден пратеник чие барање го подржуваат девет пратеници.

Кога гласањето се врши по деловите или по одредбите на предлогот, за предложениите амандмани се гласа кога се гласа за соодветниот дел односно соодветната одредба на предлогот.

Член 147

Предлогот на Републичкиот буџет се претресува најнапред во начело, па потоа по партиите. Амандманите се поднесуваат за време на претресот во партиите.

Гласањето за предлогот на републичкиот буџет се врши најнапред по разделите, а по тоа во целина.

За амандманите се гласа пред гласањето за соодветниот раздел од предлогот на буџетот на која се однесува амандманот.

Член 148

Законскиот предлог е усвоен во Републичкиот собор кога Соборот согласно со одредбите на овој правилник го изгласал во целина.

Член 149

Ако за донесување на закон е надлежен само Републичкиот собор, законот е донесен кога го изгласал Републичкиот собор.

Со другите законски предлози што ги усвоил Републичкиот собор се постапува согласно со одредбите на членовите 152—157 на овој правилник.

4) Донесување на закон по итната постапка

Член 150

Народниот пратеник, одборот и Извршниот совет можат да поднесат образложено барање законот што го предлагаат да се донесе по итна постапка. Тоа барање тие можат да го поднесат пред седница или на седница на Домот. По предлогот за донесување на закон по итна постапка Домот решава како за претходно прашање. Пред гласањето за тоа, Домот ќе го сослуша образложението од предлагачот.

Ако Домот го прими предлогот за донесување на закон по итна постапка, непосредно се пристапува кон претрес на законскиот предлог на седницата на Домот, но Домот може пред или во текот на претресот да побара итно мислење од надлежните одбори.

Домот не може да пристапи кон претрес ако на членовите на Домот законскиот предлог не им бил доставен истиот ден или порано.

Член 151

Постапката за претрес и гласање по итен законски предлог во Домот е иста како и за другите законски предлози.

5) Утврдување согласноста на текстот на законски предлог усвоен во Републичкиот собор и текстот усвоен во Соборот на производителите

Член 152

Кога од Соборот на производителите прими изгласан предлог од закон што е усвоен и во Републичкиот собор, претседателот на Републичкиот собор испитува дали усвоените текстови се истоветни. Ако утврди дека текстовите се истоветни, претседателот му поднесува на Републичкиот собор извештај за тоа и објавува дека законскиот предлог е конечно усвоен во обата дома на Народното собрание.

Вака усвоен закон претседателот на Републичкиот собор му го упатува на Претседателот на Народното собрание за прогласување и објавување.

Член 153

Ако текстот што е усвоен во Републичкиот собор не се сложува со текстот што е усвоен во Соборот на производителите, претседателот ќе му ги изнесе на Републичкиот собор спорните прашања. Републичкиот собор може без претрес да го усвои текстот на законскиот предлог како е изгласан во Соборот на производителите и со тоа законскиот предлог е конечно усвоен во обата дома на Народното собрание.

Ако Републичкиот собор не прими истоветен текст од законскиот предлог или во овој текст внесе изменувања и дополнувања законскиот предлог ќе му го упати на Соборот на производителите со свое образложено мислење по прашањата по кои постои несогласност меѓу текстовите.

Ако Соборот на производителите го усвои текстот како е изгласан во Републичкиот собор со тоа законскиот предлог е конечно усвоен во обата дома на Народното собрание.

Член 154

Ако Републичкиот собор при вториот претрес усвои текст што се разликува од текстот на Соборот на производителите, претседателот на Републичкиот собор објавува дека не е постигната согласност на домовите околу законскиот предлог и предметот и' се доставува на Комисијата за решавање на спорот.

Претседателот на Републичкиот собор го известува за тоа претседателот на Соборот на производителите, а Републичкиот собор веднаш избира членови на Комисијата за решавање на спорот.

Член 155

Во Комисијата за решавање на спорот Републичкиот собор избира пет свои члена.

Членовите на Комисијата се избираат на начинот на кој се избираат одборите и комисиите на Републичкиот собор.

Член 156

Веднаш по образувањето, Комисијата за решавање на спорот се состанува. избира претседавач и записничар и пристапува кон изнаоѓање решение на спорот.

Комисијата настојува да најде решение на спорот што би било прихватливо за Републичкиот собор и Соборот на производителите.

Решение на Комисијата е само она што го примиле најмалку по три члена на Комисијата од секој дом.

Претставниците на Републичкиот собор во Комисијата го обавестуваат тој Собор за работата и заклучоците на Комисијата.

Член 157

Ако предлогот од Комисијата за решавање на спорот биде примен од обата дома, претседателот на Републичкиот собор на основа размената на текстовите ќе го утврди тоа и ќе објави дека законскиот предлог е конечно усвоен во обата дома на Народното собрание.

Ако во Комисијата за решавање на спорот не се постигне согласност во поглед на решението на спорните прашања, или ако обата дома не го усвојат предлогот на Комисијата и натаму остане несогласност во текстовите на обата дома претресот на спорното прашање се одложува за седум дена.

По истекот на тоа време Републичкиот собор поново ги претресува прашањата за кои не е постигната согласност.

Ако ни после две последователни размени на текстовите на обата дома, Републичкиот собор и после втор претрес не усвои истоветен текст со текстот на Соборот на производителите, претседателот на Републичкиот собор ќе го утврди тоа и за тоа ќе го обавести Соборот на производителите.

По тоа Републичкиот собор утврдува дека настанал случај од член 43 од Уставниот закон, и затоа го известува Извршниот совет.

6) Постапка за донесување измени во Уставот

Член 158

Право да поднесе предлог за измена на Уставот имаат дваесет членови на Домот или Извршниот совет.

Член 159

Предлог за измена на Уставот му се доставува на Домот преку Претседателот на Народното собрание или се поднесува на седница на Домот.

Домот прво решава за тоа дали ќе пристапи кон решавање по предлогот за измена на Уставот.

Претресот е начелен и почнува со образложение од подносителот на предлогот.

По заклучениот претрес, Домот решава дали начелно се прима предлогот за измена на Уставот.

Ако Домот одлучи да се пристапи кон решавање по предлогот за измена на Уставот, предлогот му се доставува на Законодавниот одбор на претрес доколку Домот не реши на самата седница на Домот непосредно да води претрес на предлогот.

Член 160

Претресот на предлог за измена на Уставот почнува со читање на предлогот.

По завршениот претрес најпрво се врши гласање за секој член на предлогот.

По завршеното поединечно гласање, се врши гласање за уставната измена во целина.

Член 161

Предлогот за измена на Уставот е усвоен ако за него гласале три петини од вкупниот број членови на Домот.

Доколку со одредбите на ова поглавие не е инаку одредено, за претресот на предлог за измена на Уставот во Законодавниот одбор и во Домот важат соодветните одредби на овој правилник за претресот и донесување на законите.

Кога претседателот на Републичкиот собор утврди дека и Соборот на производителите го донел предлогот за измена на Уставот во истоветниот текст, усвоениот текст ќе му го достави на Претседателот на Народното собрание за прогласување на измената на Уставот на заедничка седница.

7) Постапка за донесување декларации, резолуции, одлуки и препораки

Член 162

Предлози од декларации, резолуции, одлуки и препораки можат на Домот да му поднесат членовите на Домот, одборите на Домот и Извршниот совет.

Претседателот на Собранието му ги доставува овие предлози на надлежниот одбор ако самиот одбор не е подносител на предлогот.

Ако донесувањето на овие акти е предложено на седница на Домот, поднесениот предлог Домот ќе му го упати на претрес на надлежниот одбор или ќе му упати барање да го состави предлогот.

Предлогот од декларација, резолуција, одлука или препорака не се претресува задолжително во Законодавниот одбор, осем ако овој одбор е предлагач на тие акти или ако тоа од него го бара надлежниот одбор или самиот Дом.

Член 163

Републичкиот собор може да одлучи предлог од декларација, резолуција, одлука

и препорака да се донесе по итната постапка, како и предлог од закон.

Член 164

Републичкиот собор донесува декларации и резолуции по прашања од надлежноста на Републиката што по Уставот и по својата природа не се решаваат со закон, и по други прашања од општ интерес за Републиката.

Со препораки Републичкиот собор, во обимот на правата на Републиката, дава мислења и советодавни упатства на државните органи, самоуправните установи и стопанските организации.

Републичкиот собор донесува одлуки кога тоа изрично е предвидено со Уставот или за решавање прашања на својата внатрешна работа.

Со одлука можат само привремено да се уредуваат права што по Уставот се предмет на закон.

Член 165

Ако декларацијата, резолуцијата, одлуката или препораката што ја донел Републичкиот собор се однесува на прашања во чие одлучување по Уставот рамноправно учествува и Соборот на производителите, овие акти се донесени кога во исти текст ги усвојат обата дома на Народното собрание.

Член 166

Во поглед претресот на предлозите од декларации, резолуции, одлуки и препораки и гласањето за овие предлози во одборите и на седниците на Домот важат одредбите на овој правилник. За претресување и гласање по законските предлози односно за донесување закони по итната постапка.

VII. ИЗВЕШТАИ НА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ И ПРАТЕНИЧКИ ПРАШАЊА

1) Извештаи на Извршниот совет

Член 167

По предлог од еден пратеник кого го предложуваат девет пратеници, Републичкиот собор може да одлучи на Извршниот совет да му се упати барање да поднесе извештај за својата работа и за извршувањето на законите и другите акти од надлежноста на Републичкиот собор.

Член 168

По предлог од Извршниот совет, Републичкиот собор ќе го стави на дневен ред на својата седница претресот на извештајот што му го поднесува Извршниот совет.

Член 169

Претресот на извештајот од Извршниот совет почнува со експозе, говор или изјава од претставникот на овој Совет.

Во текот или по завршениот претрес на извештајот секој пратеник и Извршниот со-

вет можат да предложат Домот да донесе резолуција или препорака.

Претресот на извештајот може да се заклучи со просто преминување на дневниот ред.

Член 170

Републичкиот собор е должен на својот дневен ред да го стави предлогот на претседателот на Извршниот совет. Соборот да донесе одлука за акт на Извршниот совет што претседателот на Извршниот совет го задржал од извршување поради тоа што не се сложува со него.

Мнозинството членови на Извршниот совет што го усвоило тој акт може преку свој претставник да се изјасни по актот на претседателот на Извршниот совет.

Своја одлука Домот донесува без претрес, но може да одлучи претходно да се води претрес.

Член 171

Во текот на претресот на извештајот од Извршниот совет еден пратеник, чиј предлог го поддржуваат девет пратеници, може да бара Републичкиот собор да се изјасни за согласноста на поедин акт од Извршниот совет со сојузен или републички закон.

Пред гласањето за законитоста на актот од Извршниот совет, претседателот му дава збор на предлагачот за да го образложи својот предлог и на претставникот на Извршниот совет.

Ако Извршниот совет не ги уважи разлозите на подносителот на предлогот, Домот ќе одлучи дали актот на Извршниот совет ќе се укине или не.

Член 172

По предлог од народен одбор, Републичкиот собор е должен на својот дневен ред да стави претрес на одлука од Извршниот совет со која е поништена или укината одлука или друг акт на народниот одбор како противна на закон или уредба односно со која е поништена или укината одлука или друг акт на народниот одбор поради повреда на општиот интерес.

Во почетокот на претресот претседателот го повикува претставникот на Извршниот совет да го изложи становиштето на Извршниот совет. Домот може да повика и претставник на народниот одбор на седницата на Домот да го образложи предлогот на народниот одбор.

Ако претставникот на Извршниот совет се согласи со предлогот на народниот одбор да се укине актот со кој е поништена или укината одлука или друг акт на народниот одбор Републичкиот собор ќе го прими тоа на знаење.

Ако претставникот на Извршниот совет се изјасни против предлогот на народниот одбор. Домот може да води претрес по предлогот и да донесе своја одлука.

Со својата одлука Републичкиот собор или го укинува актот на Извршниот совет и ја потврдува поништената или укинатата одлука односно акт на народниот одбор или го отфрлува предлогот на народниот одбор и го потврдува актот на Извршниот совет.

Одлуката на Републичкиот собор донесена по претходниот став е задолжителна.

Член 173

Ако по Уставот во одлучувањето по прашањето од член 170—172 на овој правилник рамноправно учествуваат обата собора соодветните одлуки се донесени кога во исти текст ги усвојат обата дома на Народното собрание.

2) Пратенички прашања

Член 174

Народниот пратеник има право од Извршниот совет да бара и добие одговор на поедини прашања.

Прашањата се поднесуваат усмено или писмено. Усмените прашања се поставуваат на седница на Домот, а писмените преку Претседателот на Собранието.

Усмените прашања се поставуваат во почетокот на седницата, по соопштенијата од Претседателот. За давање одговори од Извршниот совет на пратеничките прашања може да се одреди и посебна седница.

Член 175

Сите прашања од народните пратеници му се доставуваат на Републичкиот собор преку Претседателот на Народното собрание. За сите прашања што ги поставиле членовите на Републичкиот собор мора да биде обавестен Соборот.

Член 176

Народниот пратеник може да бара писмен одговор, или усмен одговор на седница на домот.

Член 177

Кога Извршниот совет прими писмено прашање, ќе го обавести претседателот на Домот кога ќе даде одговор на прашањето и дали одговорот ќе го даде писмено или усмено. Срокот за одговор не може да биде подолг од пет дена, но Извршниот совет може по оправдани разлози да бара да се продолжи овој срок. Ако пратеникот барал усмен одговор Извршниот совет е должен да даде таков одговор.

Претставникот на Извршниот совет дава одговор на усмено поставени прашања на истата седница на која е прашањето поставено, но од оправдани разлози може да побара да се одреди срок во кој ќе даде одговор.

Кога поднесува одговор писмено, содржината на одговорот ја изложува претставник на Извршниот совет.

Член 178

Откако биде поднесен одговорот од Извршниот совет, народниот пратеник што го поставил прашањето се изјаснува дали е доволен од одговорот.

Ако пратеникот е доволен од одговорот, се преминува на наредното прашање од дневниот ред.

Ако не е доволен од одговорот, народниот пратеник може да бара да се поведе претрес по добиениот одговор по прашањето што го поставил.

По овој предлог има право да се изјасни претставникот на Извршниот совет. Потоа Домот одлучува дали ќе отвори претрес.

Претставникот на Извршниот совет може да предложи претресот да се одложи за една од наредните седници. На основа ваков предлог од Извршниот совет претресот се одложува, но ако еден пратеник чиј предлог го подржуваат девет пратеници предложи претресот да се одложи, Домот одлучува дали претресот ќе се продолжи или одложи.

Член 179

По претресот на поставеното прашање, Домот може претресот да го заклучи со преминување на дневниот ред или да донесе резолуција или препорака.

Предлог за донесување на резолуција или препорака може да поднесе секој пратеник или Извршниот совет.

3) Обавестувања за работата на републичката управа

Член 180

Народниот пратеник може од државните секретари или другите раководни службеници да бара обавестување за работата на установите со кои раководат или за извршувањето на работите од надлежноста на тие установи.

Пратеникот му поднесува вакво барање писмено на претседателот на Домот, кој за тска го обавестува Домот. Пратеникот може вакво барање да поднесе и усмено на седницата одредена за поставување на прашања.

Член 181

Државниот секретар или раководниот службеник е должен бараното обавестување да му го соопшти на пратеникот писмено преку Домот. Претседателот на Домот го обавестува Домот за даденото обавестување и за неговата содржина.

Домот може да одлучи државниот секретар или друг раководен службеник да се повика бараното обавестување да го поднесе лично на седницата.

Член 182

Домот може да одлучи да се отвори претрес по обавестувањето што го поднел државниот секретар или друг раководен службеник.

Ако Домот одлучи да отвори претрес од добиеното обавестување, државниот секретар односно другиот раководен службеник има право за претресот да земе збор за давање накнадни обавестувања или мислења.

Домот може да одлучи прашањето по кое е барано обавестување да му се упати на Извршниот совет за поднесување извештај.

VIII. ПОСТАПКА ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ И РЕШАВАЊЕ НА ПРЕТСТАВКИ И ЖАЛБИ

1) Поднесување на претставки и жалби

Член 183

Претставките или жалбите му се упатуваат на Народното собрание преку Претседателот на Собранието.

Член 184

Претставките и жалбите се поднесуваат писмено и мораат да бидат снабдени со потписите на лицата односно претставниците на установите и организациите што ги поднесуваат.

Потписите на претставките и жалбите мораат да бидат оверени од Околинскиот суд или народниот одбор на општината, околинјата или градот.

Оверавањето не смее да биде одбиено ниту за него има да се наплати такса.

Ако претставката или жалбата не ги исполнува условите од овој член, одборот не ќе ја земе во разгледување.

Член 185

Сите претставки и жалби му се упатуваат на Одборот за претставки и жалби преку Домот, осим оние што се однесуваат на работата на стопанските организации и на прашања од трудовите односи и социјалното осигурување што му се упатуваат на Одборот за претставки и жалби на Домот на производителите.

Претседателот на Домот вкратко го обавестува Домот за поднесените претставки и жалби.

2) Работа на одборот

Член 186

Во одборот претставките и жалбите се заведуваат во посебна книга, и тоа по редот по кој се примени.

Секој член на Домот има право да ја прегледа оваа книга и да се запознае со содржината на поедините претставки и жалби.

Член 187

За пристигнатите претставки и жалби му реферира на седница на Одборот секретарот на одборот.

Претставката и жалбата може одборот да ја земе веднаг во претрес или да му ја предаде на некој член на одборот на претходно проучување и поднесување извештај на седница.

Член 188

Претставките или жалбите што се однесуваат на некој предлог од закон или друг акт што се претресува во друг одбор, Одборст за претставки и жалби му ги упатува на тој одбор.

Ако претставката или жалбата спаѓа во надлежност на суд, орган на управата или некој друг државен орган одборот ќе му ја упати на органот надлежен за решавање и за тоа ќе го извести подносителот.

Член 189

На основа претрес Одборот може да утврди дека поедини претставки и жалби не се предмет на решавање во Домот или државен орган и со тоа мислење ќе го запознае подносителот.

На основа претрес Одборот може да одлучи за поедини претставки или жалби да го обавести Домот и својот извештај за тоа може да го препрати со поднесување предлог за решавање.

Одборот е должен секој три месеца на Домот да му поднесува извештај за својата работа по претставките и жалбите.

Извештајот мора да се умножи и раздели на пратениците.

Во извештајот се внесува како постапил одборот со примените претставки и жалби.

Член 190

Домот може да го овласти Одборот за претставки и жалби по одредени прашања во својот делокруг да донесува решенија по поедини претставки и жалби.

Ако одлучувањето по прашањето од претходниот став спаѓа и во делокруг на Одборот за претставки и жалби на Соборот на производителите, решението е донесено кога во истиот текст го усвојат обата дома.

3) Претрес во Домот

Член 191

По предлог од одборот или пратеник, Домот може да одлучи по извештајот на одборот и по одредени претставки и жалби да се поведе претрес.

Домот може претресот да го заклучи со прост премин на дневниот ред или со донесување на одлука, реолуција или препорака, а може одредени претставки и жалби да му ги врати на проучување и подготвување на соодветен предлог на Одборот за претставки и жалби или да му ги упати на друг одбор во чиј делокруг спаѓа тој предмет.

Во поглед донесувањето на одлуки, реолуции и препораки по претставките и жалбите важи одредбата на член 164 на овој правилник.

Член 192

Во врска со извештајот што му го поднесува на Домот, Одборот може да поднесе и предлог од реолуција, одлука или препорака.

Член 193

Секој народен пратеник има право да гредложи одредени претставки и жалби да се претресат на седница на Домот без обзир дали и каква одлука по нив донел Одборот за претставки и жалби.

Член 194

Кога помине еден месец од поднесувањето на извештај на Одборот за претставки и жалби, народниот пратеник не може да бара во Домот да се води претрес за оние претставки и жалби што ги решил Одборот.

Член 195

Пред да се утврди дневниот ред или во текот на претресот Извршниот совет може да бара претресот по поедините претставки и жалби да не се води односно претресот да се заклучи за да би можол Извршниот совет да го прими предметот и на Домот да му изнесе свое мислење. Срокот што за тоа ќе му се стави на Извршниот совет не може да биде подолг од еден месец.

Член 196

За претресување на претставките и жалбите Домот може да одреди посебна седница или дел од седница.

IX. ДОЛЖНОСТА НА ПРАТЕНИЦИТЕ ДА УЧЕСТВУВААТ ВО РАБОТАТА НА ДОМОТ, ИМУНИТЕТОТ И ПОВЛАСТИЦИТЕ НА ПРАТЕНИЦИТЕ

Член 197

Членовите на Домот се должни да присуствуваат на седниците на Домот а членовите на одборите и комисиите на седниците на одборите и комисиите.

Пратеникот што е спречен да присуствува на седница на Домот е должен од Домот да бара да му одобри отсуство. За барањето отсуство Домот решава без претрес.

Ако претседателот најде дека во Домот нема достаточен број пратеници за одлучување, може да објави дека се укинуваат сите одобрени отсуства, осем оние што се дадени поради болест.

Домот може на Манлатно-имунитетниот одбор да му достави случај на пратеник што без отсуство повеќе пати не доаѓа на седниците. Овој случај Одборот ќе го проучи и на Домот ќе му поднесе извештај како и свој предлог за тоа како треба да се постапи према таков пратеник.

Член 198

За сите изјави и постапки во Домот народниот пратеник му одговара само на Домот и на избирачкото тело што го избрало.

Народниот пратеник не може да биде повикан на одговорност и лишен од слободанити казнет за изразено мислење или даден глас во Домот или Собранието и во нивните одбори и комисији.

Член 199

Имунитетни права пратеникот ужива од денот на издавањето уверение за изборот.

Член 200

Државниот орган што лишил пратеник од слобода или против него повел кривична постапка е должен за тоа веднаш да го извести Претседателот на Народното собрание.

Предлогот од надлежните државни органи за лишување од слобода или за поведување кривична постапка или извештајот од овие органи за лишување од слобода односно за поведување на кривична постапка по случај затечување на народен пратеник во вршење на кривично дело за кое е пропишана казна строг затвор во траење подолго од пет години, го соопштува претседателот на Домот во почетокот на седницата.

Овие предлози Домот му ги доставува на Мандатно-имунитетниот одбор за проучување и извештај.

На основа извештајот од Мандатно-имунитетниот одбор, Домот одлучува дали ќе даде одобрение за поведување на кривична постапка или за лишување од слобода на народниот пратеник, односно одлучува дали ќе ја потврди одлуката на надлежниот државен орган за поведување на постапката или за лишување од слобода или ќе ја обесили таа одлука.

Ако Домот обесили таква одлука на надлежните државни органи, веднаш постапката ќе се прекрати односно народниот пратеник ќе биде пуштен на слобода.

Член 201

Ако Домот не работи, одобрение за лишување од слобода или за поведување односно наставување на кривична постапка против пратеник може да даде Мандатно-имунитетниот одбор во согласност со Претседателот на Народното собрание.

Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува за тоа извештај на Домот на првата негова наредна седница.

Домот може да донесе одлука со која се потврдува или обесилува решението на Мандатно-имунитетниот одбор.

Член 202

Кривична постапка против народен пратеник може да се води само за она кривично дело за чие лишење дал одобрение Домот односно Мандатно-имунитетниот одбор.

Член 203

За секоја оставка на народен пратеник претходно решава Мандатно-имунитетниот одбор, кој за тоа му поднесува на Домот свој извештај.

Домот не може да ја одбие поднесената оставка од пратеник.

Мандатот на пратеник што поднел оставка му престанува од моментот на прифаќањето на оставката.

Оставката дадена пред да биде мандатот верификуван не го спречува испитувањето дали изборот бил правилен или не.

Член 204

Во сите случаи на престанок на мандат се обавестува и изјаснува Домот.

Домот ја потврдува или поништува одлуката за отповикување на народен пратеник.

Одлуката за отповикување се претресува по одредбите за верификација на мандатите.

Член 205

Членовите на Републичкиот собор имаат право на постојана месечна награда и на социјално осигурување.

Член 206

Членовите на Домот имаат право на бесплатно возење со сите јавни сообраќајни средства на територијата на НР Македонија осем во авион.

Поблиски прописи за начинот на ползување на овие повластици донесува Административниот одбор.

Член 207

На народните пратеници им се издаваат посебни пратенички легитимации.

Во легитимацијата се истакнува имунитетното право, правото на социјалното осигурување и правото на бесплатно возење.

Член 208

Говорникот има право да го прегледа текстот на својот говор и да изврши измени што се однесуваат на редакцијата, но не и да внесува битни измени во текстот ни да изоставува изразени мисли и разлози.

Претседателот на Собранието се грижи за извршувањето на ова право на пратениците.

Член 209

По барање од секој пратеник секретарот на Собранието е должен да му обезбеди соработка на службениците на Собранието за вршење на работите сврзани за неговата пратеничка должност.

Членот на Домот има право да ја ползува библиотеката на Собранието, а за проучување или документување да ја прегледува архивата.

Член 210

Членот на Домот има право да се бави во зградата на Собранието и кога не работи Домот.

Тој има право да ги ползува сите простории на Собранието што им стојат на пратениците на расположение за работа, одмор, состаноци и слично.

Членот на Домот има право во просториите на Собранието одредени за тоа да одржува состаноци и разговори со избирачите и други граѓани.

Народниот пратеник овие повластици ги ужива согласно одредбите на куќниот ред на Собранието.

Х. АДМИНИСТРАЦИЈА

Член 211

Републичкиот собор има своја администрација која е составен дел од администрацијата на Собранието.

Во вршењето на стручните, канцелариските, техничките и другите работи во врска со работата на Домот, неговите одбори и комисији, службениците работат и по налог од претседателот на Домот, претседателот на одбор или комисија.

Домот и постојаните одбори имаат свои секретари — службеници.

Член 212

Архивата на Домот е составен дел од архивата на Собранието.

Член 213

Републичкиот собор има свој печат на кој се наоѓа грбот на Народна Република Македонија околу кој е врезан натписот „Народно собрание на Народна Република Македонија — Републички собор“.

Печатот на Домот го чува претседателот на Домот.

ХИ. ДОНЕСУВАЊЕ И ВАЖЕЊЕ НА ОВОЈ ПРАВИЛНИК

Член 214

Овој правилник влегува во сила кога го прими Републичкиот собор.

Изменувања и дополнувања на овој правилник се донесуваат по истата постапка по која се донесува и самиот правилник.

Член 215

Правилникот за работата на Републичкиот собор се објавува во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

Претседателот на Народното собрание ќе се грижи секој член на Републичкиот собор да добие еден примерок од овој правилник.

Број 1

Скопје, 26 јануари 1954 година

**Републички собор
на Народното собрание на Народна
Република Македонија**

Претседател,

Димче А. Зогравски, с. р.

1

На основа член 48 од Уставниот закон за осноските на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија, Соборот на производителите на Народното собрание на Народна Република Македонија на својата седница одржана на 26 јануари 1954 година го донесе овој

ПРАВИЛНИК

ЗА РАБОТАТА НА СОБОРОТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

I.

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Соборот на производителите е еден од двата дома на Народното собрание.

Соборот на производителите го сочинуваат народните пратеници избрани од производителите запослени во производството, транспортот и трговијата.

Член 2

Соборот на производителите работи на свои седници, на седници на своите постојани и други одбори и комисији, како и на заеднички седници со Републичкиот собор.

Член 3

Соборот на производителите заседава одделно од Републичкиот собор, освен кога според Уставот и Правилникот за работата на Народното собрание се составува и заседава заедно со Републичкиот собор.

Член 4

Соборот на производителите ги врши како Народното собрание сите работи во надлежноста на Собранието, во чие решавање по Уставот не учествуваат рамноправно или заеднички обата дома, или за кои не решава сам Републичкиот собор.

Член 5

Соборот на производителите работи според одредбите на овој правилник, а неговите одбори и комисији според одредбите на нивните правилници за работа, што ги донесуваат сами.

Правилниците за работа на одборите и комисиите мораат да бидат во согласност со одредбите на овој правилник, а ги потврдува Соборот на производителите.

II.

ПРЕТХОДНИ СЕДНИЦИ НА НОВОИЗБРАНИОТ СОБОР НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ И ВЕРИФИКАЦИЈА НА МАНДАТИТЕ

Член 6

Новоизбраниот Собор на производителите го свикува на заседание. претседателот на Народното собрание од минатото свикување. Тој писмено го известува Соборот на производителите за тоа кој народен пратеник во него е најстар по возраст. Овој акт на првата претходна седница на Домот го соопштува секретарот на Народното собрание од минатото свикување.

Првата претходна седница на Домот ја отвора и претседава најстариот по возраст член на Домот. На дневниот ред на седницата тој го става како единствена точка изборот на Верификациониот одбор и предлага да се изберат двајца записничари, што се избираат пред да се премине на дневниот ред.

Откако присутните народни пратеници им ги предаваат своите пратенички уверенија на записничарите, Домот избира Верификационен одбор од единаесет члена.

Изборот на Верификациониот одбор се врши на основа кандидатски листи. Предлог на кандидатска листа можат да поднесат најмалку десет члена на Домот.

Штом ќе биде избран Верификациониот одбор, претседавачот ја заклучува седницата.

На членовите на Домот на оваа седница ќе им се раздели извештајот на Републичката изборна комисија.

Член 7

Веднаш по изборот Верификациониот одбор се состанува и си избира претседател и секретар.

Верификациониот одбор ги испитува пратеничките уверенија, изборните акти и пристигнатите жалби против изборите.

На основа овој материјал и претресот Верификациониот одбор составува извештај за Домот.

Извештајот на Верификациониот одбор им се доставува на сите членови на Домот најмалку 24 часа пред часот за кој претседателот на Верификациониот одбор ја закажал втората претходна седница на Домот со дневен ред: претрес на извештајот на Верификациониот одбор.

Член 8

Претседателот на Верификациониот одбор претседава на втората претходна седница.

На основа извештајот на Верификациониот одбор и претресот по него, Домот го потврдува или го поништува изборот на народниот пратеник.

Гласањето се врши за извештајот во целина ако Верификациониот одбор не оспори некои избори, првин се гласа во целина за сите неоспорени мандати, а потоа одделно за секој оспорен мандат.

Домот може да ја одложи одлуката за верификација на поедин избор и да нареди претходно да се извршат потребни извиди. Одлагањето на одлуката за верификацијата на поедин избор не може да биде подолго од два месеца.

Секој пратеник за чиј избор не е донесена одлука, има право да присуствува и да решава на седниците на Домот, но не може да гласа за верификацијата на својот мандат.

Член 9

По верификација на мандатите народните пратеници стапуваат во сите свои права и должности.

Член 10

По одлуката по извештајот на Верификациониот одбор, народните пратеници чии избор е потврден полагаат усно заклетва што гласи:

„Свечано изјавувам дека должностите на народен пратеник совесно и предано ќе ги вршам, дека ќе се придржувам за Уставот и законите и дека сите свои сили ќе ги залагам за натамошна изградба на социјализмот и напредокот на Народна Република Македонија, за чување независноста и за пропустот на Федеративна Народна Република Југославија“.

По прочитаната заклетва пратениците го потпишуваат нејзиниот текст.

Член 11

Народен пратеник што не присуствувал на седницата на која пратениците положиле заклетва, заклетва ќе положи на една од наредните седници пред да се премине на дневниот ред.

Член 12

Откако народните пратеници ќе положат заклетва претседателот на Верификациониот одбор става на дневен ред: Избор на претседател, потпретседател и записничари на Соборот на производителите.

Член 13

Претседателот, потпретседателот и записничарите се избираат од редот на членовите на Домот.

Предлог за избор на претседател, потпретседател и записничари, како и предлог за нивно разрешување можат да поднесат десет пратеници.

Првин се бира претседател, потоа потпретседател и најназад секој записничар. Избраниот претседател раководи со изборот на потпретседателот и записничарите.

Изборот на претседателот, потпретседателот и на записничарите се врши на основа поединечни предлози.

Член 14

За претседател, потпретседател односно записничар е избран кандидатот што добил мнозинство од дадените гласови, а ако имало два или повеќе кандидати што меѓу нив добил најголем број гласови.

Ако предложениот кандидат не добил мнозинство гласови, или ако двајца или повеќе кандидати добијат еднаков број гласови или ако бројот на воздржаните гласови е поголем од вкупниот број гласови дадени „за“ и „против“ се врши повторен избор. Во повторниот избор учествуваат сите поранешни кандидати, како и нови кандидати ако бидат накнадно предложени. Подносителите на поранешните предлози можат да ја повлечат кандидатурата.

Член 15

По изборот на претседател, потпретседател и записничари новоизбраниот претседател ја заклучува втората претходна седница и ја отвора првата редовна седница, ставајќи го на дневен ред решението на Домот на Републичкиот собор да му се предложи одржување заедничка седница за избор на претседател, потпретседател и секретар на Народното собрание, претседател и членови на Извршниот совет.

III.

ПРЕТСЕДАТЕЛ, ПОТПРЕТСЕДАТЕЛ И ЗАПИСНИЧАРИ

Член 16

Соборот на производителите има претседател, еден потпретседател и тројца записничари.

Претседателот, потпретседателот и записничарите се бираат од редот на членовите на Домот за една година.

Член 17

Претседателот го претставува Домот.

Претседателот ги закажува, отвара и заклучува седниците на Домот, раководи со работата на седниците, се грижи за примената на Правилникот за работа и за извршувањето на одлуките на Домот и врши други права и должности предвидени со овој Правилник.

Член 18

Претседателот во случај на спреченост го заменува во сите права и должности потпретседателот.

Потпретседателот му помага на претседателот во раководењето на седниците на Домот.

Претседателот на Домот односно потпретседателот, кога претседава не може да учествува во претресот и да гласа.

Член 19

Записничарите ги водат записниците на седниците, ги читаат предлозите и другите акти на седниците, вршат прозивка на пратениците и ги вршат сите други права и должности предвидени со овој правилник.

Записничарите должноста ја вршат наизменично ако претседателот не одреди инаку.

IV.

СЕДНИЦА НА СОБОРОТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

1. — Свикување и јавност на седницата

Член 20

Кога Домот ги заклучил седниците и за извесно време ја прекартил работата новата седница ја свикува претседателот на Народното собрание.

Претседателот на Собранието е должен да свикува седница на основа одлука на Домот, или по предлог од претседателот на Домот, еден од постојаните одбори, една петина членови на Домот или од Извршниот совет, како и во другите случаи кога е одредено со овој правилник.

Ако претседателот на Собранието не го свикува Домот кога бил должен тоа да го стори, Домот ќе се состане по покана на дваесет пратеници односно Извршниот совет.

Член 21

Во текот на работата на Домот седниците ги закажува претседателот на Домот со писмена покана или усно. Претседателот седница ќе закаже писмено кога денот и часот на наредната седница не е одреден.

И кога седницата ја закажува усно, претседателот ќе го објави денот и часот на закажаната седница на огласната табла во просториите на Домот.

Член 22

Седниците на Домот се јавни.

Домот, по предлог од Извршниот совет или од дваесет пратеници, може да одлучи седницата да се одржи, или по поедини прашања да се расправа, без присуство на јавноста.

Одлуката по ваков предлог се донесува без претрес.

Член 23

Ако Домот одлучи по поедини прашања да се расправа без присуство на јавноста, по тие прашања тајно ќе се расправа и во одборите.

Работата на тајната седница се смета државна тајна и од неа може да се објави само она што Домот му става во должност на претседателот на Домот да објави.

Член 24

За секоја седница на Домот се води записник кој ги содржи основните податоци за работата на седницата.

За седницата на Домот се водат стенографски белешки кои го содржат потполниот тек на работата на Домот.

2. — Почеток на седницата и утврдување на дневниот ред

Член 25

Откако претседателот ќе ја отвори седницата, еден од записничарите ќе го прочита записникот од претходната седница.

Секој член на Домот има право да стави забелешки на записникот.

Ако забелешката ја прими записничарот, ќе се внесе во записникот, а ако записничарот не ја прими забелешката Домот одлучува за нејзината основаност без претрес.

Усвоениот записник го потпишуваат претседателот на Домот и записничарот.

Член 26

Пред да се премине на дневниот ред претседателот дава кратки соопштенија во врска со работата на Домот (отсуства, извршување на одлуките на Домот и сл.), дава обавестувања за пратеничките прашања упатени до Извршниот совет и за примените претставки и жалби и одговара на кратките прашања од членовите на Домот што му се упатени нему.

Потоа претседателот го обавестува Домот за сите примени предлози за дневен ред, како што се предлози на закони и други акти, извештаи на одборите и комисиите, извештаи и одговори на Извршниот совет и предложува дневен ред.

Член 27

Откако ќе ги реши претходните прашања и ќе се запознае со примените предмети Домот го утврдува дневниот ред, ако дневниот ред од минатата седница е исцрпен.

Дневниот ред се утврдува во почетокот на седницата или на крајот на седницата за наредните седници. Во текот на седницата може да се измени утврдениот дневен ред.

Ако дневниот ред е утврден на крајот од седницата, тој ќе се објави на одредено место во просториите на Домот со означување кога ќе се одржи наредната седница.

Член 28

Прашањата по кои претресот ќе можел да се сврши во тек на една седница, ќе се стават на дневен ред на идната седница.

Ако прашањата ставени на дневен ред не можеле да бидат решени поради тоа што не присуствувал доволен број пратеници, претседателот ќе објави дека како дневен ред на идната седница важи порано утврдениот дневен ред со додаток на оние точки

што во Правилникот за работа треба да се стават на дневен ред или за кои Домот порано решил тој ден да се стават на дневен ред.

Член 29

Дневниот ред го предлага претседателот.

Предлог за ставање поедини прашања на дневен ред имаат право да поднесуваат секој народен пратеник, одборите и комисиите на Домот и на Собранието, како и Извршниот совет.

Предлог за ставање поедини прашања на дневен ред се поднесува пред седницата, но со согласност на Домот, ваков предлог може да се поднесе и на самата седница.

Предлозите се поднесуваат писмено, а на самата седница усно.

Претседателот е должен на пратениците да им го стави на расположение списокот на сите прашања што пред седницата се ставени на дневен ред. Во списокот предлозите се внесуваат по редот по кој се примени.

Дневниот ред го утврдува Домот.

Член 30

Во предлогот на дневниот ред претседателот на Домот, по предлог од народен пратеник, ќе го стави поднесувањето на извештај на народниот пратеник за неговите забележувања во врсенето на правата и должностите во изборната единица, како и извештај за предлозите и мислењата на народниот одбор во кој пратеникот ги врши правата на народен одборник.

Домот може да одреди посебна седница за поднесување на овие извештаи.

Член 31

За дневниот ред се решава без претрес, но ако се бара итноста во расправањето на поедини прашања или ако се предлага измена во веќе утврдениот дневен ред, претседателот може да дозволи да се отвори претрес за потребата од итноста односно по предлогот за изменување на дневниот ред.

3. — Донесување одлуки и заклучување на седниците

Член 32

За полноважно решавање нужно е на седницата да присуствуваат повеќе од половината од вкупниот број на членовите на Домот. Ако претседателот забележи дека на седниците не присуствуваат доволен број членови ќе нареди прозивка или пребројување.

Прозивка или пребројување ќе се изврши и тогаш кога тоа го предложи еден пратеник чие барање го подржуваат четири пратеника.

Бројот на присутните пратеници го утврдува претседателот.

Член 33

Полноважни одлуки се донесуваат со мнозинство од дадените гласови на присутните пратеници, освен ако со овој правилник не е инаку одредено.

Ако бројот на пратениците што се воздржале од гласање е поголем од вкупниот број на оние што дале глас „за“ или „против“, предлогот што бил предмет на гласање е одбиен, а ако е во прашање гласање за избор се врши повторен избор.

Член 34

Домот донесува одлуки на своите седници по претходен претрес, освен во случаите кога со овој правилник е одредено одлуката да се донесува без претрес.

Член 35

На седницата на Домот се одлучува за примањето или одбивањето на предлогот.

Домот може да одлучи пред, во текот или по претресот поедино прашање да се симне од дневниот ред воопшто или за да му се достави на одбор или комисија на понатамошно проучување.

Член 36

Подносителот на предлогот може да го повлече предлогот во текот на претресот се додека не биде ставен на гласање.

Член 37

Претресот на поедини прашања што не изискуваат донесување на одлуки или за кои Домот не сака да донесе одлука, свршува со просто преминување на дневен ред. Предлогот за просто преминување на дневен ред може да го направи претседателот или секој пратеник што го подржуваат четворица пратеници. Преминувањето на дневен ред може да биде и образложено.

Член 38

Кога Домот врши избор, изборот почнува со предлагање на кандидати односно кандидатски листи.

Предлозите на кандидатури односно кандидатски листи се поднесуваат писмено и покрај имињата на кандидатите ги содржат и потписите на предлагачите.

Откако ќе заврши предлагањето претседателот соопштува кои предлози на кандидатури односно кандидатски листи се поднесени, го објавува почетокот на гласањето и ги става предлозите на гласање по редот по кој се поднесени.

Пред гласањето подносителите на предлогот имаат право да го повлечат својот предлог.

Откако претседателот ќе објави дека се пристапува кон гласање, не може никој да добие збор освен ако сака да зборува за повреди на Правилникот за работа што се однесуваат на изборот што се врши.

Член 39

Домот донесува акти во облик на закон, декларација, резолуција, одлука или препорака.

За обликот на актот одлучува Домот со оглед на природата на предлогот што е ставен на дневен ред, без обзир на тоа во кој облик актот бил предложен.

Член 40

Секоја седница на Домот ја заклучува претседателот на основа одлука на Домот. Едновременно тој го одредува денот и часот на идната седница или соопштува дека ќе ја закаже по писмен пат.

Член 41

Кога дневниот ред е исцрпен, Домот по предлог од претседателот, донесува одлука за прекинувањето на работата за извесно време и за заклучувањето на седниците за тоа време.

4) Говори на пратениците

Член 42

На седница на Соборот на производителите има право да зборува секој член на Домот.

Домот може да одлучи на седница да се ислуша државен секретар, потсекретар или друг државен службеник или претседателот на Врховниот суд на Народна Република Македонија.

Член 43

Секој народен пратеник има право да зборува на јазикот на народот на кого му припаѓа.

Говорите одржани на јазиците на припадниците на националните малцинства се преведуваат.

Член 44

Никој не може да зборува на седница пред да побара и да добие збор од претседателот.

Пријавите за збор се прават штом ќе се отвори претрес и можат да се поднесуваат се до свршувањето на претресот. Претседателот дава збор по редот на пријавувањето. Пријавата може да биде писмена или усна.

Пријавениот говорник има право својот ред да му го отстапи на друг пријавен говорник.

Член 45

На пратеник што сака да зборува за повреда на Правилникот за работата или за повреда на утврдениот дневен ред збор му се дава штом ќе го побара. Неговиот говор не може да трае подолго од пет минути. По истото прашање не ќе му се дозволи говор на друг пратеник.

Претседателот е должен да даде објаснение во однос повредата на Правилникот за работа односно во однос утврдениот дневен

ред. Ако пратеникот не биде доволен со даденото објаснение претседателот го повикува Домот без претрес да го реши ова прашање.

Член 46

Ако пратеник побара збор за да поправи навод што е погрешно изложен и кој дал повод за несогласие или кој предизвикал потреба од лично објаснение, претседателот ќе му даде збор штом ќе го срши својот говор говорникот што ја предизвикал исправката.

Пријавениот говорник мора да се ограничи на исправката односно на личното објаснение, а неговиот говор не може да трае повеќе од пет минути.

Претседателот може на пријавениот говорник да не му дозволи да ја направи исправката односно да зборува за лично објаснение ако смета дека говорникот не е предизвикан. Ако говорникот не се согласи, по тоа прашање одлучува Домот без претрес.

Член 47

Говорникот може да зборува само по прашањата што се на дневен ред на седницата.

Ако говорникот се оддалечи од прашањата на дневниот ред, претседателот ќе го повика да се држи за дневниот ред. Ако говорникот и по второ повикување не се држи за дневниот ред претседателот ќе му изрекне одземање на збор согласно одредбите на овој правилник.

Член 48

Домот може да одлучи, по предлог од народен пратеник, говорникот по истиот предмет да може да зборува само еднаш, како и да го одреди траењето на говорот.

Подносителот на предлогот, претставникот на Извршниот совет и одборските известители можат по истиот предмет да зборуваат повеќе пати и преку ред.

Член 49

Говорникот може да го прекинува и да го опоменува на ред само претседателот на Домот, кој е должен да ја осигури слободата на говорот.

Прекинувањето на говорникот од страна на другите членови на Домот како и секое друго спречување на слободата на говорот е непозволено.

5) Заклучување на претресот и гласање

Член 50

Претресот по еден предлог го заклучува претседателот откако ќе установи дека е исцрпена листата на пријавените говорници.

По заклучувањето на претресот се преминува на гласање.

Претседателот ќе одреди да се пристапи кон гласање по предлогот и во случај ако не се водел претрес бидејќи немало пријавени

говорници, а не е ни барано предлогот да се упати до одбор или комисија, ниту е поднесен предлог за просто преминување на дневен ред.

Претседателот може да му предложи на Домот заклучување на претресот и преминување на гласање и кога листата на пријавените говорници не е исцрпена, ако смета дека прашањето што се наоѓа на дневен ред е доволно претресено. По тој предлог Домот одлучува без претрес.

Предлог да се заклучи претресот и да се премине на гласање може да поднесе и секој народен пратеник. Претседателот ваков предлог го става на гласање.

Член 51

Пратеникот гласа лично и јавно.

Домот, по предлог од еден пратеник, може да одлучи изборот како и разрешувањето да се вршат со тајно гласање.

Пратеникот има право пред гласањето да го образложи својот глас. Говорот не може да трае повеќе од пет минути.

Член 52

Пратениците гласаат на тој начин што се изјаснуваат „за“ или „против“ предлогот, или се воздржуваат од гласање, доколку тајното гласање при избори со овој правилник не е инаку одредено.

Член 53

Се гласа со кревање на рака или поименично.

Член 54

При гласањето со кревање рака претседателот најпрвин повикува да кренат рака пратениците што гласаат „за“, потоа тие што гласаат „против“ и најпосле праша дали има пратеници што се воздржуваат од гласање.

Откако ќе го утврди бројот на тие што гласаат за секоја поедина листа односно кандидат, претседателот праша дали има пратеници што се воздржале од гласање.

Член 55

Поименично се гласа по предлогот за измена на Уставот.

Поименично се гласа и при избори кога се предложени два или повеќе кандидати или две или повеќе кандидатски листи.

Претседателот на Домот може да одреди поименично да се гласа и за друг предлог или негов поедин дел. Поименично ќе се гласа и ако тоа го бара еден пратеник чие барање го подржуваат девет пратеника.

Член 56

Поименично гласање се врши со прозивање на пратениците, кои гласаат со изјаснување „за“ или „против“ или се воздржуваат од гласање.

Прозивањето на пратениците го врши еден од записничарите на основа списокот на членовите на Домот.

Кога се предложени два или повеќе кандидати или две или повеќе кандидатски листи, пратениците се изјаснуваат за еден од кандидатите, односно за една од предложените кандидатски листи со повикување на името на првиот кандидат од листата или на бројот што го носи листата, или се воздржуваат од гласање.

Откако ќе сврши прозивањето претседателот праша дали некој пратеник не е прозван. Ако на основа списокот се установи дека некој присутен пратеник не гласал при првото прозивање тој ќе гласа откако ќе се прозоват пратениците за кои во списокот не е забележано дека гласале.

Член 57

Кога изборот се врши со тајно гласање, по свршеното предлагање на кандидатите претседателот дава одмор, за кое време сите предлози на кандидатури односно кандидатски листи ќе бидат отпечатени.

На посебна маса, пред претседателската маса, ќе се стават кутии за гласање.

Член 58

На гласачкото ливче мора да биде означено за кој избор се гласа.

На гласачкото ливче се внесуваат имињата на предложените кандидати еден под друго по редот по кој се предложени. Секое име е заградено со подебели линии, а покрај името на десната страна се наоѓа празен квадрат.

Ако изборот се врши со кандидатски листи на гласачкото ливче се внесуваат сите предложени кандидатски листи по редот по кој се предлагани и за секоја листа се внесуваат имињата на предложените кандидати. Листите на ливчето се обележуваат со реден број. Секоја листа е заградена со подебели линии, а покрај ознаката на листата на десната страна се наоѓа празен квадрат.

Ако изборот на претседател, потпретседател и записничари се врши со тајно гласање, гласањето се врши на истото гласачко ливче на кое пред името на кандидатот се означува функцијата за која кандидатот се предлага.

Секое гласачко ливче е озваничено со печатот на Домот.

Секој пратеник добива едно гласачко ливче.

Член 59

Пратеник што при делењето на гласачките ливчиња не добил ливче има право такво да добие до свршетокот на гласањето.

Откако ќе се разделат гласачките ливчиња претседателот одредува потребно време за пополнувањето на гласачките ливчиња. Штом ќе измине тоа време претседателот го објавува почетокот на гласањето.

Член 60

Со спроведувањето на изборите раководи претседателот, на кого во тоа му помагаат записничарите.

Записничарот што ќе го одреди претседателот врши поименчно прозивање на пратениците на основа списокот на сите членови на Домот. Прозваниот пратеник гласа на тој начин што во една од гласачките кутии го спушта своето гласачко ливче свиткано два пати.

Откако ќе сврши прозивката претседателот праша дали некој пратеник не е прозван. Ако на основа списокот се установи дека некој присутен пратеник не гласал при првото прозивање, тој ќе гласа откако ќе се прозоват пратениците за кои во списокот не е забележано дека гласале.

Член 61

Пратеникот гласа на тој начин што во квадратот покрај името на кандидатот односно покрај кандидатската листа за која гласа го напишува знакот „X“.

Пратеникот може да гласа само за еден од предложените кандидати односно само за една кандидатска листа.

Ако е предложен само еден кандидат или една листа, пратеникот, ако гласа против тој кандидат односно листа не ќе го напише знакот „X“ во квадратот.

Неважни се оние гласачки ливчиња на кои знакот „X“ е ставен во квадратите после имињата на два или повеќе кандидати или покрај ознаката на две или повеќе кандидатски листи, како и оние што се така пополнети да не може со сигурност да се установи за кој кандидат односно листа пратеникот гласал.

Член 62

По свршеното гласање се врши пребројување на гласовите.

Пребројувањето на гласовите се врши на тој начин што двајца записничари земаат едно по едно ливче, го отвораат и го прегледаат и полноважното ливче му го додаваат на записничарот кој ќе го одреди претседателот, а овој запишува за секој кандидат односно кандидатска листа колку гласови добива, а ако во изборот учествува само еден пратеник односно листа и колку гласови биле против. Неважните ливчиња се одделуваат настрана. Откако ќе заврши пребројувањето, записничарите ќе ги прегледаат заедно сите ливчиња одделени како неважни за да утврдат заедно дали навистина се неважни.

Ако се појави разлика помеѓу бројот на гласовите дадени по списокот на основа кои се гласало и бројот на гласачките ливчиња резултатот се утврдува на основа бројот на предадените гласачки ливчиња.

Член 63

Кога се гласа за разрешување, на гласачкото ливче под името на избраното лице или на членовите на телото за чие разрешување се гласа ќе бидат напишани и заградени со подебели линии зборовите „за разрешување“ и „против разрешувањето“, а покрај зборовите „за разрешување“ како и покрај зборовите „против разрешувањето“ се наоѓа празен квадрат. Пратеникот гласа за разрешувањето на тој начин што знакот „X“ го напишува во квадратот пред зборовите „за разрешување“ а против гласа на тој начин што во квадратот покрај зборовите „против разрешувањето“ го напишува истиот знак.

Во поглед начинот на гласањето за разрешување важат соодветните одредби од овој правилник за изборите.

Член 64

По извршеното гласање претседателот ги утврдува резултатите на гласањето и на основа тие резултати објавува дали соодветниот предлог е примен или отфрлен, односно кои кандидати се избрани или кои лица се разрешени од должност.

Ако гласањето било поименчно или тајно претседателот ќе објави колку пратеници вкупно гласале, колку гласови добил секој кандидатот односно секоја кандидатска листа и колку имало воздржани односно неважни гласови. Ако бил предложен само еден кандидат односно една кандидатска листа, претседателот ќе објави и колку имало неважни ливчиња.

Кога за разрешувањето се гласало поименчно или тајно, претседателот објавува колку пратеници вкупно гласале, колку гласале за разрешување, колку против и колку имало воздржани гласови односно неважни ливчиња.

Резултатите на гласањето се внесуваат во записникот.

6) Одржување редот на седниците

Член 65

Исклучиво право и должност да одржува ред на седница на Домот му припаѓа на претседателот на Домот.

Член 66

За повреда редот на седницата на народните пратеници можат да им се изречат следните дисциплински мерки:

- опомена;
- опомена што се внесува во записник;
- одземање на збор; и
- привремено отстранување од седниците.

Пратеникот може да биде привремено отстранет најмногу од три седници, а за повторен случај на потешка повреда на редот најмногу од пет нови седници.

Опомената, опомената што се внесува во записник и одземањето на зборот ги изрекува претседателот.

Привременото отстранување од седниците го изрекува Домот без претрес, по предлог од претседателот или дваесет пратеници.

Пратеникот спрема кого дисциплинска мерка изрекнал претседателот не може да бара од Домот таа мерка да ја укине.

Член 67

Опомена ќе му се изрекне на пратеник кој со своето држање и говор на седницата го нарушува редот и одредбите на Правилникот за работа.

Член 68

Опомена што се внесува во записник ќе му се изрекне на пратеник кој во својот говор или со своето држање го повреди редот или одредбите на Правилникот за работа или се служи со изрази што не се во склад со достоинството на Собранието, а на кого на истата седница еднаш му е изречена опомена.

Изречената мерка веднаш се внесува во записникот.

Член 69

Одземање на збор ќе му се изрекне на пратеник кој во својот говор го повреди редот на седницата а на истата седница веќе два пати бил опоменат од претседателот или му е изречена опомена што се внесува во записникот.

Член 70

Привремено отстранување од седниците ќе му се изрекне на пратеник кој упорно и тешко ги навредува народните пратеници или Домот или за кого ќе се утврди дека не ја чувал тајната по предметите за кои е изгласана тајност, или кој ќе сака да го послуша претседателот кој му изрекнал мерка одземање на збор.

Истата мерка може да му се изрекне и на пратеник што предизвикува и прави неред, спречувајќи ја работата на седницата.

Член 71

Пратеникот према кого е изречено отстранување од седниците е должен веднаш да се отстрани од салата и неможе да присуствува на седниците од кои е отстранет.

Ако пратеникот се противи да ја напушти седницата претседателот може да нареди да се отстрани од салата.

Член 72

Пратеникот против кого се предлага привремено отстранување од седниците има право да лобие збор и да ја изнесе својата одбрана. Траењето на говорот не може да биде подолго од десет минути.

Член 73

Изрекувањето на мерките одземање збор и привремено отстранување од седниците се внесува во записникот.

Член 74

Ако претседателот не може со редовни средства предвидени во Правилникот да го одржи редот на седницата, може да одреди краток прекин на седницата.

Член 75

Ако некој од слушателите на галеријата се држи непристојно или не го почитува редот, претседателот на Домот може да нареди веднаш да се отстрани од галеријата.

Ако на галеријата редот и мирот се потешко повредени претседателот може да нареди галеријата да се испразни.

Член 76

Сите лица кои по службена работа се наоѓаат во салата за време на седницата стојат под надзор на претседателот и должни се да ги извршуваат неговите наредби.

V.**ОДБОРИ И КОМИСИИ****1) Одбори и нивниот состав****Член 77**

Соборот на производителите ги има следните постојани одбори:

- 1) Одбор за стопанство;
- 2) Одбор за стопански организации;
- 3) Одбор за буџет;
- 4) Одбор за прашања на трудот и социјалното осигурување;
- 5) Законодавен одбор;
- 6) Мандатно-имунитетен одбор;
- 7) Одбор за претставки и жалби.

Член 78

Со одлука за дополнување на свој Правилник Домот може да оснива и други постојани одбори.

Со посебна одлука Домот може да образува и привремени одбори и комисии за проучување на одредено прашање и вршење на посебни задачи.

Со одлуката за оснивање на нов постојанен или привремен одбор, како и комисија, се одредуваат составот, делокругот и овластувањата на одборот или комисијата.

За проучување поедини прашања и поднесување извештај Домот може да образува посебни комисии од стручњаци или комисии составени од пратеници и други граѓани.

Член 79

Одборот за стопанство има 11 члена, Одборот за стопански организации има 11 члена, Одборот за буџет има 7 члена, Одборот за прашања на трудот и социјалното

осигурување има 9 члена, Законодавниот одбор има 9 члена, а Мандатно-имунитетниот одбор и Одборот за претставки и жалби имаат по 5 члена.

Член 80

Секој одбор и комисија има претседател и секретар, што ги избираат од редот на своите членови.

Поедини одбори можат да имаат и потпретседател.

Потпретседателот му помага на претседателот во работата и го заменува како е тој спречен.

Секретарот води записник за работата на седницата на одборот и врши други работи што ќе ги одреди правилникот за работа на одборот.

Предлог за избор претседател, потпретседател како и секретар може да поднесе секој член на одборот односно на комисијата. За избор на претседател, потпретседател и секретар на одбор односно комисија сходно важат одредбите на овој правилник за изборот на претседател, потпретседател и записничар.

2) Избор и разрешување**Член 81**

Предлог за избор на одбор или комисија во целост, како и предлог за избор или разрешување на поедини нивни членови можат да поднесат десет пратеници.

Член 82

Избор на одбор и комисија во целост се врши на основа кандидатски листи.

Избор и разрешување на поедини членови на одбори и комисии се врши на основа поединечни предлози. Домот може да одлучи изборот или разрешувањето на три или повеќе члена на одбори или комисии да се врши и на основа кандидатски листи.

Член 83

Секоја кандидатска листа мора да содржи онолку кандидати колку членови се избираат во одборот или комисијата.

Член 84

Претседателот на Домот не може да биде биран за член на постојанен одбор или комисија.

Еден пратеник може да биде член најмногу во два постојани одбора на Домот.

Членовите на Извршниот совет можат да присуствуваат на седницата на одборите и на комисиите и да учествуваат во претресот, но без право да одлучуваат.

Член 85

Кога е предложена само една кандидатска листа избрани се сите кандидати од таа листа ако листата добила мнозинство гласови.

Кога се предложени две или повеќе кандидатски листи, избрани се со ред кандидатите од тие листи сразмерно со гласовите што ги добиле листите.

Кога се врши избор на поедин член на одбор или комисија, избран е оној кандидат што добил мнозинство од дадените гласови, а ако има два или повеќе кандидати оној кандидат што добил најголем број гласови.

Ако предложената кандидатска листа односно предложениот кандидат не добил мнозинство од дадените гласови, или ако два или повеќе кандидати односно две или повеќе кандидатски листи добиле еднаков број гласови, или ако бројот на воздржаните гласови е поголем од вкупниот број гласови дадени „за“ и „против“, се врши повторен избор. Во повторниот избор имаат право да учествуваат и нови кандидатски листи односно нови кандидати, ако бидат дополнително предложени. Подносителите на поранешните предлози можат да се откажат од кандидатската листа, односно од кандидатурата.

Член 86

Кога се предложени две или повеќе кандидатски листи, бројот на гласовите што го добила секоја кандидатска листа се дели со 1, 2, 3 и тн. и најназад со бројот што му одговара на бројот на членовите што се избираат во одборот или комисијата. Од броевите (количниците) добиени со вакво делење се земаат онолку најголеми количници колку членови на одборот односно комисијата се избираат. Од секоја листа избрани се онолку кандидати колку има најголеми броеви на основа кои се доделуваат мандати. Во случај ако две или повеќе кандидатски листи имаат еднакви броеви на основа кои се доделува последниот мандат, мандатот ќе го добие кандидатот од листата што има најголем број гласови.

3) Делокруг и овластувања на постојаните одбори

Член 87

Одборот за стопанство:

ги претресува и подготвува предлозите на сите закони од областа на народното стопанство и финансискиот систем освен оние што спаѓаат во делокруг на Одборот за стопански организации и Одборот за прашања на трудот и социјалното осигурување;

го претресува предлогот на републичкиот општествен план и билансот за неговото извршување;

ги претресува прашањата од стопанскиот систем и планскиот развиток на народното стопанство како целина, како и други прашања од стопанската политика во рамките на правата на Републиката;

ги претресува прашањата во врска со извршувањето на стопанските работи од стра-

на на народните одбори и стопанските управни органи, како и прашањата во врска со вршењето на стопанските дејности на самоуправните установи;

претресува прашања во врска со примената на републичкиот општествен план, републичките стопански закони и законите за стопанскиот систем.

Член 88

Одборот за стопански организации:

ги претресува и подготвува предлозите на закони за организацијата и правата и обврските на стопанските организации, за здружувањето на тие организации и за самоуправувањето на производителите во стопанството;

претресува прашања во врска со вршењето на дејностите на стопанските организации;

проучува и изготвува предлози за препораки и одлуки за работата на стопанските организации;

ја следи примената на законите во чие донесување учествува и ги претресува прашањата во врска со примената на тие закони и со состојбата во стопанските организации на основа извештајот на членовите на Одборот или членовите на Домот.

Член 89

Одборот за буџет:

го претресува предлогот на републичкиот буџет и републичката завршна сметка;

дава со своја резолуција согласност на одредбите од сите законски предлози што повлекуваат парични издатоци кои не се изрично предвидени со буџетот како и на паричните издатоци во предлозите на решенијата по претставките и жалбите и ги одредува изворите од кои тие издатоци ќе бидат покриени;

со резолуција дава согласност на прописите на Извршниот совет за оснивање на републички органи на управата и за организационите промени во републичката управа, ако тие прописи повлекуваат парични издатоци што не се изрично предвидени со буџетот и ги одредува изворите од кои тие издатоци ќе бидат покриени;

ги претресува во рамките на правата на Републиката прашањата во врска со работата на финансиските управни органи;

проучува и претресува прашања во врска со употребата на општествените и финансиските средства;

претресува решења во врска со извршувањето на републичкиот буџет и примената на финансиските закони.

Член 90

Одборот за прашањата на трудот и социјалното осигурување:

ги претресува и проучува предлозите на законите од областа на трудот и социјалното

осигурување до колку е предвидено со сојузен закон;

ги претресува началата на управувањето со установите на социјалното осигурување; претресува, во рамките на правата на Републиката, прашања во врска со работата на установите на социјалното осигурување како и со работата на народните одбори и органите на државната управа во работите од областа на трудот и социјалното осигурување; дава мислења по предлозите на претсметките на расходите и приходите на самоуправните установи од областа на трудот, кои се финансираат или дотираат од републичкиот буџет, односно дава мислење за обемот и употребата на финансиските средства за заштита на трудот и социјалното осигурување;

ја следи примената на законите во областа на заштитата на трудот и социјалното осигурување.

Член 91

Законодавниот одбор:

ги претресува од законодавно правно становиште предлозите на сите закони што задолжително му ги доставуваат надлежните одбори, откако ги условиле тие предлози, и го утврдува законодавно-правниот облик на текстот кога е тоа потребно;

има право да поднесува предлози за изменување на законските предлози во суштина;

изработува законски нацрти по барање од другите одбори или Извршниот совет на основа образложенијата и материјалите што тие му ги доставиле или дава мислења за законското обработување на тој материјал;

проучува прашања од понатамошната изградба на правниот систем и ускладувањето на постоеките закони;

ги следи прашањата на процедурата на Домот и на заедничките седници на домовите; составува и претресува предлози за изменување и дополнување на Правилникот за работа на Домот и на Правилникот за работа на Народното собрание.

Во делокруг на Законодавниот одбор не спаѓа претресувањето на законите за републичкиот општествен план, за републичкиот буџет за извршувањето на општествениот план и за извршувањето на републичкиот буџет.

Законодавниот одбор ќе го проучи прашањето за ускладување со Уставниот закон на постоеките републички закони во чие донесување учествува според Уставот и Соборот на производителите и ќе му поднесе извештај на Домот за начинот и постапката на пречистувањето на републичкото законодавство.

Член 92

Мандатно-имунитетниот одбор;

ги претресува сите случаи во врска со

имунитетните права на народните пратеници;

му поднесува на Домот извештај за случаите на престанок на мандат и распишување на дополнителни избори;

дава, во согласност со претседателот на Собранието, одобрение за лишување од слобода и за почнување односно продолжување на кривична постапка против член на Домот, во случајот кога тој не заседава, со задолжение својата одлука да му ја поднесе на Домот на првата негова наредна седница за донесување одлука од страна на Домот;

ги претресува приговорите што поедините државни органи, установи и организации ги упатуваат според член 18 став 3 од Законот за правата и должностите, изборот и отповикувањето на народните пратеници на Народното собрание на Народна Република Македонија, и му поднесува на Домот извештај и свои предлози.

Член 93

Одборот за претставки и жалби:

ги проучува и претресува претставките и жалбите што на Собранието му ги упатуваат граѓаните, организациите и установите освен оние претставки и жалби што спаѓаат исклучиво во делокруг на Одборот за претставки и жалби на Извршниот совет;

постапува по претставките и жалбите согласно одредбите од овој правилник за постапката во решавањето на жалбите и претставките.

Член 94

Постојаните одбори во вршењето на работите од својот делокруг составуваат предлози и извештаи и донесуваат резолуции, како и препораки за работата на стопанските организации, државните органи и самоуправните установи во областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување. По овие прашања тие можат да даваат и мислења по своја иницијатива или по барање од друг одбор или од стопанските организации.

Постојаните одбори во рамките на својот делокруг приготвуваат и претресуваат одредби на предлози за донесување декларации, резолуции, одлуки и препораки и за тоа му поднесуваат извештај на Домот.

Покрај резолуциите што му се упатуваат на друг одбор или како предлог на Домот, одборите можат да донесуваат и резолуции во кои завземаат став по одредени прашања од својот делокруг.

Покрај предлозите на препораки што му ги доставуваат на Домот, одборите можат во рамките на работата од својот делокруг, да донесуваат препораки со кои искажуваат советодавно мислење по однос работата на народните одбори, органите на државната управа, самоуправните установи и стопанските организации.

Член 95

Резолуциите и препораките што ги донесуваат одборите мора да бидат во согласност со законите и другите одлуки на Народното собрание.

Ако резолуцијата или препораката се однесува на прашања што спаѓаат и во делокруг на соодветниот одбор на Републичкиот собор, резолуцијата и препораката се донесени кога во ист текст ќе ги усвојат одборите на обата Дома.

Член 96

Одборот е должен, пред заклучувањето претресот по предлогот на закон или друга одлука што ја донесува Домот, да побара мислење од другиот одбор на Домот, ако одредени прашања од тој предлог спаѓаат во делокруг на тој одбор. Овој одбор има право да бара таквите прашања да му се достават на мислење.

Член 97

Ако одборите не се согласат за тоа во чиј делокруг спаѓа подготвувањето и претресувањето на поедини предлог од закон или друг акт на Домот, односно поедини прашања од таков предлог, ќе побараат мислење од претседателот на Народното собрание.

Претседателот на Народното собрание, толкувајќи го Правилникот за работа, го одредува делокругот на соодветниот одбор за подготвување и претресување на поедини предлози односно за давање мислење по одреденото прашање и предлог.

Одборот што не е задоволен со мислењето на претседателот на Собранието може да бара одлука на Домот односно на Собранието.

Мислењето на претседателот на Собранието, што ќе го одобри Домот, станува задолжително правило на постапката во Собранието.

Член 98

Одборите можат да вршат анкети и сослушувања во рамките на работите од својот делокруг и за исполнување задачите што им се доверени.

Во рамките на превземената анкета одборите имаат право да бараат од сите државни органи, самоуправни установи и стопански организации поднесување на потребни податоци, списи и документи.

Во интерес на анкетата или за извршување други свои работи одборите можат да ги повикуваат граѓаните и да бараат од нив обавестување, мислења и одговори, при почитување слободите и правата на граѓаните гарантирани со Уставот и законите.

Член 99

Секој член на Домот има право да предлага да се стави на дневен ред на одборот кое да е прашање од делокругот на одборот

што се донесува на примената на законите, на работата на државните органи, самоуправните установи и стопанските организации или на други предмети од општ интерес или од интерес за изборната единица во која е избран.

Одборот одлучува дали таквото прашање ќе го стави на дневен ред.

Член на Домот може да предложи по овие прашања одборот да донесе резолуција или препорака или одборот да му поднесе предлог на Домот за донесување резолуција и препорака.

Член 100

Претседателот и секретарот на одборот се должни резолуциите и препораките што ќе ги поднесат одборите на Домот да ги објавуваат во „Службен весник на НРМ“.

Сите акти за објавување одборите ги доставуваат преку претседателот на Народното собрание.

Член 101

Домот може да побара од секој одбор да му поднесе извештај за својата работа.

Домот може на секој одбор да му упати барања да проучи и подготви поедини предлози од закони или други акти, како и барање соодветна задача да изврши до одредено време.

Член 102

Одборите се должни на Домот да му поднесуваат извештај за донесените резолуции и препораки, како и за преземените анкети.

Домот може овие анкети или извештајот да ги прими на знаење и да ги одобри без претрес а може, по предлог од пет пратеници, да отвори претрес по нив.

На основа претресот Домот може да донесе конечна одлука за актите и мерките што одборот ги донел односно презел.

Член 103

Домот може да одлучи претрес на поедин предлог или прашање, што почнал во одборот, да се продолжи на седница на Домот или претресот и во целина да се изврши на седница на Домот.

4) Седници на одборите и права на членовите на одборите и на членовите на Домот

Член 104

Постојаните одбори работат постојано и одржуваат седници и кога Домот не работи.

Член 105

Седниците на одборот ги закажува претседателот.

Претседателот на одборот е должен да закаже седница кога тоа го предлагаат три члена на одборот, претседателот на Народното собрание или претседателот на Домот.

Член 106

Одборот односно комисијата може полно-важно да решава ако на седницата присуствуваат две третини од нивните членови.

Одборот односно комисијата решава со мнозинство гласови од присутните членови.

Член 107

Седниците на одборите се јавни.

Одборот може да одлучи поедини седници да се одржат без присуство на јавноста.

Седниците на Мандатно-имунитетниот одбор и Одборот за претставки и жалби не се јавни.

Член 108

Член на одборот има право да поднесе предлози на акти што ги претресува одборот и да учествува во претресувањето и гласањето во одборот.

Секој член на одбор е должен да присуствува на седниците и да ги врши должностите што ќе му ги довери одборот.

За повреда редот на седниците на одборот, како и за неисполнувањето должностите во одборот, претседателот може на членот на одборот да му изрекне усна опомена и писмена опомена што се внесува во записник.

На член на одбор што ќе го повреди достоинството на Собранието или сериозно ја нарушува работата на седницата, одборот може да му изрекне дисциплинска мерка одстранување од таа седница. Против одлуката на одборот пратеникот може да се жали до Домот.

Член 109

Членовите на одборот што издвоиле мислење имаат право на Домот да му поднесат посебен извештај или да бараат во извештајот на одборот да се изложи нивното мислење односно да се образложи нивното гласање.

Член 110

Секој член на Домот има право на седниците на секој постојанен одбор да присуствува и да зборува по прашањата што се наоѓаат на дневен ред на одборот како и да предлага на дневен ред да се стави поедино прашање од делокругот на одборот.

Тој има право да предлага донесување на резолуции и препораки од одборот, но не може да учествува во гласањето по ниедно прашање за кое одборот одлучува.

Член 111

Членот на Домот е должен по барање од одборот да поднесе извештај по одредени прашања што се однесуваат на состојбата во околицата или градот во кој е избран.

5) Заеднички седници на одборите на Соборот на производителите и заеднички седници на соодветните одбори на обата дома

Член 112

Два или повеќе одбора на Соборот на производителите можат да одржат заеднич-

ки седници кога на нивниот дневен ред се наоѓаат прашања што спаѓаат во делокруг на секој од тие одбори, како и за ислушување извештај или експозе на претставник на Извршниот совет.

На заедничка седница може да се води само претрес но не може и да се гласа.

Заеднички седници на одборите можат да свикаваат и претседателите на одборите, претседателот на Народното собрание и претседателот на Домот.

Член 113

Одбор на Соборот на производителите може да одржи заедничка седница со соодветниот одбор на Републичкиот собор, кога на нивниот дневен ред се наоѓаат исти прашања или за ислушување, извештај или експозе на претставник на Извршниот совет.

На заедничката седница може да се води само претрес но не може и да се гласа.

Заедничка седница можат да свикаат претседателите на одборите и претседателот на Народното собрание.

Член 114

Секој одбор може да одлучи да му предложи на друг одбор од Соборот на производителите или на соодветниот одбор од Републичкиот собор да одржат заедничка седница. Во случај на согласност на повиканиот одбор претседателите се должни да свикаат заедничка седница.

Предлогот за одржување на заеднички седници на одборите може да потекне и од Извршниот совет.

На заедничките седници едноподруго им претседаваат претседателите на одборите што заседаваат заедно.

Член 115

Секој одбор на Соборот на производителите може по потреба да образува редакциска комисија.

Редакциската комисија има задача на заеднички состанок со редакциската комисија на соодветниот одбор од Републичкиот собор да го прегледа, за евентуално ускладување, текстот на законскиот предлог или предлогот на друг акт што го претресле обата одбора.

Предлозите на редакциската комисија го потврдува одборот.

6) Одборите и Извршниот совет**Член 116**

Одборите имаат право да бараат од Извршниот совет писмено или усно преку свој претставник да одговори на поставените прашања или да ги обавести по прашања од делокругот на одборите.

Одборите можат да го повикуваат Извршниот совет да упати свој претставник или повереник што ќе присуствува на седниците

и ќе учествува во претресот на одборот, а Извршниот совет може и сам да упатува во одборите свои претставници.

Секој член на Извршниот совет има право да присуствува на седниците на одборите и да учествува во претресот.

Членовите на Извршниот совет не можат да учествуваат во одлучувањето на одборот. Претставникот на Извршниот совет има право да бара одборот со гласање да се изјасни за предлогот што тој го поднел или да се одложи решавањето по поедино прашање.

Извршниот совет има право да бара од одборот да го обавести за дневниот ред на закажана седница.

Член 117

Извршниот совет има право да бара од секој одбор во дневниот ред на седницата, што го приготвува, да внесе поедини прашања од делокругот на одборот.

Претставникот на Извршниот совет може, пред почеток на седницата, да предложи дневниот ред да се дополни со поедини прашања што тој ќе ги предложи. Но и во тој случај за дневниот ред одлучува одборот.

Извршниот совет може да бара од претседателот на одборот да свика седница на одборот за претресување на одредено прашање по кое Извршниот совет треба да изнесе свој став.

Ако претседателот на одборот не свика седница, Извршниот совет може да бара од претседателот на Собранието да свика седница на одборот.

При претресот на овие прашања претседателот на Извршниот совет може да предложи одборот да донесе резолуција или препорака за работата на државните органи, самоуправните установи или стопанските организации.

Член 118

Одборот има право да бара од државните секретари, потсекретари и други службеници на републичката управа да присуствуваат на седниците на одборот и да даваат одговори на поставени прашања или да дадат обавестувања и објаснувања по прашањата што се на дневниот ред на седницата на одборот.

Одборите можат да бараат и писмени одговори и обавестувања од државните секретари, потсекретари и други службеници.

Член 119

Кога бараат усни одговори или усно давање на обавестувања и објаснувања од претставникот или повереникот на Извршниот совет, државните секретари и службениците, одборите се должни навреме да ги обавестат за содржината на прашањата по кои се бара одговор, обавестување или објаснување.

Член 120

Извршниот совет може да упатува во одборите поедини стручњаци како свои повереници.

Повереникот му дава на одборот обавестувања и објаснувања и на право да добие збор кога ќе побара.

Повереникот може да предложи одборот да го одложи решението по поедино прашање за одредено време.

Извршниот совет може да одреди постоејќи повереници во законодавниот одбор.

Член 121

Секој одбор, во рамките на својот делокруг има право да побара стручна помош од Секретаријатот за законодавни и управни прашања и другите стручни служби на Извршниот совет, како и преку секретарот на Собранието да бара да му се стават на располагање стручни службеници од Извршниот совет или републичката управа.

7) Пододбори и комисији од стручњаци

Член 122

Одборите можат да образуваат пододбори од редот на своите членови.

Пододборите проучуваат поедини прашања од делокругот на одборите, составуваат нацрти и за тоа на одборот му поднесуваат извештај.

Пододборите не можат да донесуваат резолуции и препораки и не можат наместо одборот да ги претресуваат предлозите на законите и другите акти што му се доставуваат на Домот.

Пододборите можат да вршат поедини дејства во рамките на анкетите и сослушувањата.

Пододборите се осниваат со правилникот за работа или со посебна одлука на одборот.

Член 123

Одборите можат да образуваат и комисија од стручњаци на која и доверуваат изготвување законски нацрт или други акти. Членови на оваа комисија можат да бидат и членови на одборот.

VI.

ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНИ И ДРУГИ АКТИ

1) Поднесување на законски предлози

Член 124

Секој член на Домот и секој одбор можат на Домот да му поднесуваат законски предлози. Членот на Домот може и усно на седница на Домот да предложи донесување на нов закон или изменување и дополнување на постоечки закони.

Извршниот совет може на Домот да му поднесува законски предлози или да му

предложи да изготви и состави предлог на некој закон.

Членовите на Републичкиот собор имаат право преку својот Дом или преку Претседателот на Собранието да му предлагаат на Соборот на производителите измени во законските предлози по кои решава само Соборот на производителите, како и да поднесуваат предлози за измена на законите што важат што ги донел само Соборот на производителите.

Ако се согласи со предлогот на пратеникот или на Извршниот совет да изготви и состави предлог од некој закон, Домот на истата седница одлучува на кој одбор на Домот му се доверува проучавањето и составувањето на законскиот предлог.

Член 125

Законските предлози што не се предлагаат на седница на Домот му се доставуваат на претседателот на Народното собрание и тоа по правило писмено и во обликот во кој се донесува законот.

Сите законски предлози мораат да бидат образложени, а по потреба кон предлогот треба да биде приложен и материјалот врз основа кои е составен предлогот.

Член 126

Претседателот на Народното собрание го упатува, преку претседателот, секој примен законски предлог до оној одбор во чиј делокруг спаѓа предлогот.

Член 127

Законскиот предлог што му е поднесен на Домот мора да им се достави на сите членови на Домот пред да почне нивниот претрес во одборот.

По законски предлог што го изготвува сам, одборот преку претседателот на Домот, ќе ги обавести сите членови на Домот.

2) Работа во одборот

Член 128

Одборот го претресува поднесениот законски предлог или сам составува или претресува законски предлог.

Начинот на работењето при составувањето на законски предлог се одредува со правилникот за работа на одборот согласно одредбите од овој правилник.

Член 129

Поднесениот законски предлог може да се стави на дневен ред на седница на одборот само ако на членовите на одборот им е доставен благовремено, а најмалку 3 дена пред седницата.

По исклучок законскиот предлог може да биде ставен на дневен ред на седница на одборот и кога на членовите на одборот им е доставен на помалку од 3 дена од седни-

цата, ако Извршниот совет го поднел со образложен предлог веднаш да се стави на дневен ред, или ако Домот донесе заклучок за неговата итност и како итен му го упати на одборот на претрес. Во овие случаи законскиот предлог мора да им биде доставен на членовите на одборот во денот спроти седницата, доколку Домот не донесе одлука предлогот да се претресува во одборот истиот ден кога им е доставен на членовите на одборот.

Ако Извршниот совет поднел образложено барање неговиот законски предлог да се стави веднаш на дневен ред или ако Домот, по предлог од пратеник, заклучил законскиот предлог што пратеникот го поднел веднаш да се стави на дневен ред, одборот таквите законски предлози ќе ги стави на дневен ред пред сите други прашања.

Член 130

Во почеток на претресот подносителот на законскиот предлог може да даде образложение на предлогот.

Образложение на законскиот предлог што го поднел Извршниот совет може да даде претставник на Извршниот совет.

Ако законскиот предлог го поднеле повеќе пратеници образложение може да даде само еден од нив.

Член 131

Законскиот предлог најпрвин се претресува начелно. Во текот на овој претрес пратениците го изнесуваат своето начелно мислење за предлогот, а подносителот на предлогот или неговиот повереник даваат потребни одговори и објасненија по повод начелните прашања што му ги упатуваат народните пратеници.

По звршениот претрес се гласа за предлогот во начело, а потоа се пристапува кон претрес во поединости.

Ако законскиот предлог во начело не се усвои, не ќе се премине на претрес во поединости. Одборот за тоа му поднесува извештај на Домот на првата наредна седница на Домот, освен ако Домот не одреди инаку.

Член 132

Претресот во поединости се врши на тој начин што се расправа по секој член од законскиот предлог, доколку предлогот е поднесен или утврден во облик на закон.

Во текот на поединечниот претрес во одборот се чита секој член од законскиот предлог.

Член 133

Во текот на претресот подносителот на предлогот и членовите на Домот можат да поднесуваат писмено формулирани амандмани сè додека предлогот не биде изгласан во целина, а усно можат да предлагаат

амандмани само за време на претресот во поединости.

По амандманите се расправа заедно со членот на кој се однесуваат. Ако има два или повеќе амандмани на ист член од законски предлог, најпрвин се расправа за оној од нив кој суштински најмногу се оддалечува од законскиот предлог и натаму по истиот ред.

Подносителот на законскиот предлог е должен да се изјасни за секој пратенички амандман.

Амандманот што го поднел подносителот на законскиот предлог како и амандманот со кој тој се согласил, се смета како составен дел од законскиот предлог.

Подносителот на амандманот може да одустане од него додека не се изгласа.

Член 134

Подносителот на законскиот предлог може од предлогот да се откаже додека не се пристапи кон гласање во целина.

Ако предлогот го поднел Извршниот совет одборот ќе го симне предлогот од дневниот ред и за тоа ќе го обавести Домот.

Ако законскиот предлог го поднел пратеник одборот може да одлучи законскиот предлог да го преземе како свој.

Член 135

Во текот на поединечниот претрес се гласа за секој член од законскиот предлог.

При претресувањето на буџетот во поединости се гласа по партии.

За предложените амандмани се гласа пред гласањето за самиот член од законскиот предлог на кој се поднесуваат. Најпрвин се гласа за оној амандман што суштински најмногу се оддалечува од законскиот предлог и понатаму по истиот ред.

Откако претресот во поединости ќе свърши, за законскиот предлог се гласа во целост.

Член 136

По извршеното гласање по законскиот предлог во целина, одборот одредува свој извештател за поднесување извештај на Домот.

Член 137

На Законодавниот одбор задолжително му се доставуваат сите законски предлози што се претресени во надлежниот одбор пред нивното усвојување во целина.

Предлогот на републичкиот општествен план и завршниот биланс за неговото извршување, како и предлогот на републичкиот буџет и републичката завршна сметка, не му се доставуваат на Законодавниот одбор.

Член 138

Законодавниот одбор го претресува предлогот и му го враќа на одборот од кој про-

излегол предлогот со свои забелешки, предлози и образложенија.

Член 139

Ако одборот од кого произлегол предлогот не се согласи со измените што ги предложил Законодавниот одбор, Законодавниот одбор има право да ги изнесе своите забелешки на седница на Домот.

За својата работа по законскиот предлог Законодавниот одбор поднесува свој извештај на седницата на Домот по извештајот на надлежниот одбор.

Член 140

Ако некој одбор на Соборот на производителите зел иницијатива да изготви и состави предлог на закон за чие донесување е надлежен и Републичкиот собор, ќе му го достави преку претседателот на Домот на соодветниот одбор на Републичкиот собор составениот нацрт на закон пред да го изгласа во целина.

3) Претрес во Домот

Член 141

Законскиот предлог со извештајот на одборот мора да им биде доставен на членовите на Домот благовремено, а најдоцна три дена пред седницата на Домот на која ќе се претресува.

По исклучок може, по согласност на Домот, да се земе во претрес и законски предлог кој со извештајот на одборот им е доставен на членовите на Домот на денот на седницата.

Член 142

Претресот на законскиот предлог во Домот почнува со извештајот на известителите на одборите. Ако еден од одборите е и предлагач на законскиот предлог, претресот почнува со неговиот извештај кој содржи и образложение на законскиот предлог. Ако предлагач е Извршниот совет или народен пратеник, по извештаите на одборските известители претставникот на Извршниот совет односно пратеникот што е подносител на предлогот, можат да дадат образложение на својот предлог.

Ако одборите нашле дека законскиот предлог треба да се отфрли во начело, пред гласањето по предлогот на одборите, Домот ќе го ислуша подносителот на предлогот. Ако ваков предлог на одборот не се прими, Домот може повторно да го упати законскиот предлог во одборот или непосредно да отвори претрес по него.

Член 143

Ако забелешките на Законодавниот одбор битно го менуваат предлогот на законот, Домот првин ќе одлучи за забелешките. Ако ги усвои забелешките на Законодавниот одбор законскиот предлог му се враќа на одбо-

рот што го поднесол предлогот. Доколку Законодавниот одбор има забелешки по поедини членови тие се сметаат како амандмани.

Член 144

По извештајот и образложението се пристапува кон претрес.

Претресот е единствен и го опфаќа расправањето по законскиот предлог во начело и во поединости.

Секој член на Домот има право да учествува во претресот на законскиот предлог и да предлага амандмани.

Член на Домот може да учествува во претресот и од името на група пратеници.

Членовите на Извршниот совет можат да учествуваат во претресот и да предлагаат амандмани и во името на Извршниот совет.

Во претресот можат да земат збор, со цел да дадат објаснение и поверениците на Извршниот совет. Тие даваат појасненија по позив од претседателот или по предлог од пратениците, а можат и сами за таа цел да побараат збор.

Член 145

Амандмани можат да се поднесуваат сè додека законскиот предлог не биде ставен на гласање. Тие се поднесуваат писмено.

Амандманите на подносителот на законскиот предлог се сметаат како составен дел од предлогот.

Член 146

Пред гласањето за амандманот имаат право по него да се изјаснат известителот на одборот и подносителот на законскиот предлог. Ако подносителот се согласи со амандманот, овој станува составен дел од законскиот предлог, а ако не се согласи, претседателот го става амандманот на гласање.

Ако подносителот на законскиот предлог се согласува во начело со предложениот амандман но предлага нова формулација, за неа ќе се гласа ако со новата формулација се согласува подносителот на амандманот. Ако подносителот на амандманот не се согласува со новата формулација на амандманот, што ја предложил подносителот на законскиот предлог, Домот првин гласа за амандманот во првобитната формулација.

Ако има два или повеќе амандмани на ист член од законскиот предлог, најпрвин се гласа за оној од нив кој суштински најмногу се оддалечува од законскиот предлог, а понатаму се гласа по истиот ред.

Прифатени амандмани стануваат составен дел од законскиот предлог.

Член 147

При претресот во Домот законскиот предлог се чита во целина.

Претседателот односно еден пратеник што го подржуваат девет пратеници можат да предложат законскиот предлог да не се чита во целина.

Член 148

Откако претресот по законскиот предлог е свршен сосема и откако ќе сврши гласањето по амандманите се преминува на гласање за законскиот предлог во целина.

Член 149

Пред гласањето на законскиот предлог во целина претседателот може да стави на гласање поедини делови или одредби од законскиот предлог. Тој ова ќе го направи особено ако имало повеќе амандмани на поедини одредби од законскиот предлог.

За гласање по делови или одредби од законскиот предлог одлучува Домот без претрес кога ќе побара еден пратеник чие барање го подржуваат девет пратеника.

Кога гласањето се врши по делови или одредби на предлогот, за предложените амандмани се гласа заедно со соодветниот дел односно одредба на предлогот.

Член 150

Предлогот на републичкиот буџет се претресува најпрвин во начело а потоа по партии. Амандманите се поднесуваат за време претресот по партии.

Гласањето за предлогот на републичкиот буџет се врши најпрвин по раздели а потоа во целина.

За амандманите се гласа пред гласањето за соодветниот раздел од предлогот на буџетот на кој се однесува амандманот.

Член 151

Законскиот предлог е усвоен во Соборот на производителите кога Домот го изгласал во целина.

Член 152

Ако текстот на законот што го предлага надлежниот одбор битно се разликува од текстот утврден во Законодавниот одбор, Домот ќе одлучи кои од нив ќе биде предмет на претресот. Домот за тоа одлучува откако подносителот на предлогот и известителите на одборите ги изложат уште еднаш своите гледишта.

Различните формулации на поедини одредби што ги предлага Законодавниот одбор или друг одбор се сметаат како амандмани по текстот на надлежниот одбор што претставува предмет на претресот.

4) Донесување на закони по итна постапка

Член 153

Секој народен пратеник, одбор и Извршниот совет можат да поднесат образложение барање законот што го предлагаат да се

донесе по итна постапка. Тие можат ова барање да го поднесат пред седницата или на седницата на Домот.

По предлогот за донесување на законот по итна постапка Домот решава како за претходно прашање. Пред гласањето за тоа Домот ќе го ислуша образложението на предлагачот.

Ако Домот го прими предлогот за донесување на законот по итна постапка, непосредно се пристапува кон претрес на законскиот предлог на седницата на Домот, но Домот може пред или во текот на претресот да побара итно мислење од одборите.

Домот не може да пристапи кон претрес ако на членовите на Домот законскиот предлог не им бил доставен истиот ден или порано.

Член 154

Постапката за претрес и гласање по итен законски предлог во Домот е иста како и за другите законски предлози.

5) Утврдување согласноста на текстот на законскиот предлог усвоен во Соборот на производителите и на текстот усвоен во Републичкиот собор

Член 155

Откако ќе го прими од Републичкиот собор предлогот на законот што е усвоен и во Соборот на производителите, претседателот на Домот испитува дали усвоените текстови се истоветни. Ако претседателот утврди дека овие текстови се истоветни, за тоа му поднесува извештај на Домот и објавува дека законскиот предлог е усвоен во обата дома на Народното собрание.

Вака усвоениот текст претседателот на Домот му го упатува на претседателот на Народното собрание за прогласување и објавување.

Член 156

Ако текстот усвоен во Соборот на производителите не се слага со текстот усвоен во Републичкиот собор, претседателот ќе му ги изнесе на Соборот на производителите спорните прашања. Домот може без претрес да го усвои текстот на законскиот предлог како е изгласан во Републичкиот собор и со тоа законскиот предлог е усвоен во обата дома на Народното собрание.

Ако Соборот на производителите не прими истоветен текст на законскиот предлог или внесе во овој текст изменувања или дополнувања, законскиот предлог ќе му го упати на Републичкиот собор со свое образложено мислење во однос прашањата во кои постои несогласност меѓу текстовите.

Ако Републичкиот собор го усвои текстот како што е изгласан во Соборот на производителите, со тоа законскиот предлог е усвоен во обата дома на Народното собрание.

Член 157

Ако Соборот на производителите во вториот претрес усвои текст што се разликува од текстот на Републичкиот собор, претседателот на Домот објавува дека не е постигната согласност на домовите по законскиот предлог и работата и се упатува на комисијата за решавање на спорот.

Претседателот на Домот го обавестува за тоа претседателот на Републичкиот собор, а Соборот на производителите веднаш избира ист број членови на комисијата за решавање на спорот како и Републичкиот собор.

Член 158

Во комисијата за решавање на спорот Домот избира пет членови.

Членовите на комисијата се избираат на начинот на кој се избираат одборите и комисиите на Домот.

Член 159

Веднаш по образувањето, комисијата за решавање на спорот се состанува, се избира претседавач и пристапува кон изнаоѓање решение на спорот.

Решение на комисијата е само она што го примиле најмалку по три члена на комисијата од секој дом.

Членовите на комисијата го обавестуваат Домот за работата и заклучоците на комисијата.

Член 160

Ако предлогот на комисијата за решавање на спорот биде прифатен од страна на обата дома, претседателот на основа размнатата на текстовите тоа ќе го устрои и ќе објави дека законскиот предлог е усвоен во обата дома на Народното собрание.

Ако во комисијата за решавање на спорот не се постигне согласност во однос решавањето на спорните прашања или ако обата дома не го усвојат предлогот на комисијата, та и понатаму остане несогласноста помеѓу текстовите на обата дома, претресот на спорното прашање се одлага за седум дена.

По истекот на тоа време Домот повторно ги претресува прашањата по кои не е постигната согласност.

Ако по две узастопни размени на текстовите, Домот и по вториот претрес не усвои истоветен текст со текстот на Републичкиот собор претседателот на Соборот на производителите тоа ќе го утврди и за тоа ќе го извести Републичкиот собор.

Потоа утврдува дека настапил случај од член 43 од Уставниот закон и за тоа го известува Извршниот совет.

5) Постапка за донесување измена на Уставот

Член 161

Право да поднесат предлог за измена на Уставот имаат 20 членови на Домот и Извршниот совет.

Член 162

Предлог за измена на Уставот се доставува преку претседателот на Народното собрание до Домот или се поднесува на седница на Домот.

Домот првин решава за тоа дали ќе пристапи кон решавање по предлогот за измена на Уставот.

Ако Домот одлучи да пристапи кон решавање по предлогот за измена на Уставот, предлогот му се доставува на претрес на Законодавниот одбор, доколку Домот не реши претресот да се води на самата седница на Домот.

Претресот е начелен и почнува со образложение од подносителот на предлогот.

По заклучениот претрес Домот решава дали начелно се прима предлогот за измена на Уставот.

Член 163

Претресот на предлогот за измена на Уставот во Домот почнува со читање на предлогот.

Гласањето се врши член по член, а на крајот се гласа за предлогот во целина.

Член 164

Предлогот за измена на Уставот е усвоен ако за него гласале три петини од вкупниот број членови на Домот.

Доколку со одредбите на ова поглавје не е инаку одредено за претресот на предлог за измена на Уставот, важат соодветните одредби од овој правилник за претресот и донесувањето на законите.

Откако претседателот пред Домот установи дека и Републичкиот собор донел предлог за измена на уставот во истоветен текст, усвоениот текст ќе му го достави на претседателот на Собранието за прогласување измената на Уставот на заедничка седница за домовите.

6) Постапка за донесување декларации, резолуции, одлуки и препораки

Член 165

Предлози за декларации, резолуции, препораки и друки одлуки можат на Домот да му поднесуваат членовите на Домот, одборите и Извршниот совет.

Предлогот му се доставува на претседателот на Домот, кој го упатува до надлеж-

ниот одбор ако одборот не е сам подносител на предлогот.

Ако донесувањето на овие акти е предложено на седница на Домот, Домот ќе го упати предлогот на надлежниот одбор.

Член 166

Домот може да одлучи декларација, резолуција, одлука или препорака да се донесе по итна постапка.

Член 167

Соборот на производителите донесува декларации и резолуции по прашањата од областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување во надлежност на Републиката, кои според Уставот и според својата природа не се решаваат со закони, како и по други прашања од наведените области што се од интерес за Републиката.

Со препораките, Соборот на производителите дава мислење и советодавни упатства за работата на стопанските организации, како и за работата на државните органи и самоуправните установи по прашањата од областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување.

Соборот на производителите донесува одлука кога тоа изрично е предвидено со Уставот или за решавање прашања од својата внатрешна работа.

Со одлука можат само привремено да се уредуваат прашања што по Уставот се предмет на закон.

Член 168

Ако декларацијата, резолуцијата, одлуката или препораката што ја усвоил Домот се донесува на прашање во чие одлучување, според Уставот, рамноправно учествуваат обата дома, овие акти се донесени кога во ист текст ги усвојат обата дома.

Член 169

Во рамките на правата одредени со закон, Домот може да донесува и одлуки за работата на стопанските организации, како и за работата на државните органи и самостојните установи во прашањата од областа на стопанството, трудот и социјалното осигурување.

Член 170

Во однос претресот на предлозите на декларации, резолуции, одлуки и препораки и гласањето за овие предлози во одборите и на седниците на Домот важат одредбите од овој Правилник за претресот и гласањето по законските предлози односно на донесувањето на законите по итната постапка.

VII.

ИЗВЕШТАЈ НА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ И ПРАТЕНИЧКИ ПРАШАЊА

1) Извештај на Извршниот совет

Член 171

Соборот на производителите може, по предлог од еден пратеник што го подржуваат девет пратеници, да одлучи да му се упати барање на Извршниот совет да поднесе извештај за својата работа или за прашањата од делокругот на Домот.

Член 172

По предлог од Извршниот совет Домот ќе го стави на дневен ред на своја седница претресот на извештајот на Извршниот совет.

Член 173

Претресот на извештајот на Извршниот совет почнува со експозе, говор или изјава на претставник на Советот.

Претресот по извештајот може да се заклучи со прост или образложен премин на дневен ред или со донесување на резолуција или препорака за работата на државните органи, самоуправните установи и стопанските организации.

Предлог за донесување резолуција или препорака може да донесе во текот или по свршениот претрес секој член на Домот и Извршниот совет.

Член 174

Во текот на претресот на извештајот од Извршниот совет еден пратеник, чиј предлог го подржуваат девет пратеници, можат да бараат Републичкиот собор да се изјасни за согласноста на поедин акт на Извршниот совет со сојузен или републички закон.

Пред гласањето за законитоста на актот на Извршниот совет претседателот му дава збор на предлагачот за да го образложи својот предлог и на претставникот на Извршниот совет.

Ако Извршниот совет не ги уважи разлуките на подносителот на предлогот, Домот ќе одлучи дали ќе се укине актот на Извршниот совет или не.

Член 175

Домот е должен да го стави на свој дневен ред предлогот на претседателот на Извршниот совет Домот да донесе одлука за актот на Извршниот совет кој претседателот го задржал од извршување поради тоа што не се согласува со тој акт.

Мнозинството членови на Извршниот совет што го условило тој акт може преку свој претставник да се изјасни за барањето на претседателот на Извршниот совет.

Домот донесува своја одлука без претрес но може да одлучи претходно да се води претрес.

Член 176

По предлог од народен одбор Соборот на производителите е должен на својот дневен ред да стави претрес на одлука на Извршниот совет со која е поништена или укината одлука или друг акт на народниот одбор како спротивни на закон или уредба, односно со која е поништена или укината одлука или акт на народниот одбор поради повреда на општиот интерес.

Во почетокот на претресот претседателот го повикува претставникот на Извршниот совет да го изложи становиштето на Извршниот совет. Домот може да повика претставник на народниот одбор на седницата на Домот да го образложи предлогот на народниот одбор.

Ако претставникот на Извршниот совет се согласи со предлогот на народниот одбор да се укине актот со кој е поништена или укината одлуката или друг акт на народниот одбор, Домот ќе го прими тоа на знаење.

Ако претставникот на Извршниот совет се изјасни против предлогот на народниот одбор, Домот може да води претрес по предлогот и да донесе своја одлука.

Со својата одлука Соборот на производителите или го укинува актот на Извршниот совет и ја потврдува поништената или укинатата одлука односно акт на народниот одбор, или го отфрла предлогот на народниот одбор и го потврдува актот на Извршниот совет.

Член 177

Одлуките по прашањата под чл. 174 до чл. 176 од овој правилник донесени се кога во ист текст ќе ги усвојат обата Дома.

2) Пратенички прашања

Член 178

Секој народен пратеник има право од Извршниот совет да бара и да добие одговор на поедини прашања.

Прашањата се поднесуваат усно или писмено. Усните прашања се доставуваат на седница на Домот а писмените преку претседателот на Собранието или на седницата на Домот.

Усните прашања се поставуваат во почетокот на седницата, по обавестувањата на претседателот. За давање одговор на Извршниот совет на пратеничките прашања може да се одреди и посебна седница.

Член 179

Сите прашања на народните пратеници му се доставуваат на Соборот на производителите преку претседателот на Народното собрание. За сите прашања што ги поставуваат членовите на Домот мора да биде обавестен Домот.

Член 180

Народниот пратеник може да бара писмен одговор, или устен одговор на седницата на Домот.

Член 181

Извршниот совет, штом ќе прими прашање, ќе го обавести претседателот на Домот кога ќе даде одговор на прашањето и дали ќе го даде писмено или усно. Рокот за одговор не може да биде подолг од пет дена, но Извршниот совет може од оправдани причини да бара овој рок да се продолжи. Ако пратеникот барал устен одговор Извршниот совет е должен таков одговор да даде.

Претставникот на Извршниот совет на усно поставените прашања дава одговор на истата седница на која е поставено прашањето, но од оправдани причини може да бара да се одреди рок во кој ќе даде одговор. Тој рок не може да биде подолг од 15 дена од денот кога е доставено прашањето.

Кога поднесува одговор усно содржината на одговорот ја изнесува претставникот на Извршниот совет.

Член 182

Откако одговорот на Извршниот совет биде поднесен, народниот пратеник што го поставил прашањето се изјаснува дали е доволен од одговорот.

Ако пратеникот е доволен од одговорот се преминува на следното прашање од дневниот ред.

Ако не е доволен од одговорот, народниот пратеник може да бара да се поведе претрес по добиениот одговор и поставеното прашање.

По овој предлог има право да се изјасни претставникот на Извршниот совет. Потоа Домот одлучува дали ќе се отвори претрес.

Претставникот на Извршниот совет може да предложи претресот да се одложи за една од следните седници. На основа ваков предлог од Извршниот совет претресот се одлага, но ако еден пратеник чиј предлог го подржуваат девет пратеника предложи претресот да се продолжи, Домот одлучува дали претресот ќе се продолжи или одложи.

Член 183

По претресот по поставеното прашање, Домот може да го заклучи претресот со преминување на дневен ред или да донесе резолуција или препорака.

Предлог за донесување резолуција или препорака може да поднесе секој пратеник или Извршниот совет.

3) Обавестувања за работата на републиката управа

Член 184

Секој народен пратеник може да бара обавестување од државните секретари или други раководни службеници за работата на

установите со кои раководат или за извршувањето на работите од надлежноста на тие установи.

Пратеникот вакво барање поднесува писмено до претседателот на Соборот на производителите, кои за тоа го обавестуваат Домот. Вакво барање пратеникот може и да поднесе и усно на седница одредена за поставување прашања.

Член 185

Државниот секретар или друг раководен службеник е должен бараното обавестување да му го соопшти на пратеникот писмено. Претседателот на Домот го обавестува Домот за даденото обавестување или за неговата содржина.

Домот може да одлучи државниот секретар или другиот раководен службеник да се повика бараното обавестување да го поднесе лично на седница.

Член 186

Ако пратеникот е доволен од добиеното обавестување се преминува на дневен ред.

Ако пратеникот не е доволен од добиеното обавестување може да предложи потоа да се поведе претрес.

Ако Домот одлучи да отвори претрес по добиеното обавестување, државниот секретар односно другиот раководен службеник има право да земе збор во претресот за да даде накнадни обавестувања или мислења.

Соборот на производителите може да одлучи прашањето по кое се барало обавестување да му го упати на Извршниот совет за поднесување извештај.

VIII.

ПОСТАПКА ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ И РЕШАВАЊЕ ПРЕТСТАВКИ И ЖАЛБИ

1) Поднесување на претставки и жалби

Член 187

Претставките и жалбите му се упатуваат на Народното собрание преку претседателот на Собранието.

Член 188

Претставките и жалбите се поднесуваат писмено и мораат да бидат потпишани од лицата односно претставниците на установите и организациите што ги поднесуваат.

Потписите на претставките и молбите мораат да бидат заверени од околинскиот суд или народниот одбор на општина, околица или град.

Заверката не смее да се одбие ниту за неа смее да се наплати такса.

Ако претставката или жалбата не ги исполнува условите од овој член, одборот не ќе ја земе во разгледување.

Член 189

Сите претставки или жалби се упатуваат преку Домот до одборот за претставки и жалби, освен оние што се однесуваат на работата на стопанските организации и на прашања од работните односи и социјалното осигурување кои се упатуваат до тие одбори на Соборот на производителите.

Претседателот на Домот накусо го обавестува Домот за поднесените претставки и жалби.

2) Работа во одборот

Член 190

Во одборот претставките и жалбите се заведуваат во посебна книга и тоа по редот по кој се примени.

Секој член на Домот има право да ја прегледа оваа книга и да се запознае со содржината на секоја претставка или жалба.

Член 191

За примените претставки или жалби на седницата на одборот реферира секретарот на одборот.

Одборот може претставката и жалбата да ја земе веднаш во претрес или да му ја предаде на некој член од одборот за претходно проучување и поднесување извештај на седница.

Член 192

Претставките или жалбите што се донесуваат на некој предлог од закон или друг акт што се претресува во друг одбор, одборот за претставки и жалби ги упатува до тој одбор.

Ако претставката или жалбата спаѓа во надлежност на судот, орган на управа или некој друг државен орган, одборот ќе му ја упати на органот надлежен за решавање.

Член 193

На основа претресот одборот може да утврди дека поедини претставки и жалби не се предмет на решавање на Домот или некој државен орган и со тоа мислење ќе го запознае подносителот. Одборот може на основа претресот да одлучи за поедини претставки или жалби да се обавести Домот и кон својот извештај за тоа може да поднесе предлог за решавање.

Одборот е должен секој три месеци да му поднесува на Домот извештај за својата работа по претставките и жалбите.

Извештајот мора да биде отпечатен и да им се раздели на пратениците.

Во извештајот се изнесува како поставил одборот со писмените претставки и жалби и разложите на одборот.

Член 194

Домот може да го овласти одборот за претставки и жалби по одредени прашања

во својот делокруг да донесува решенија за некои претставки и жалби.

Ако одлучувањето по прашањата од претходниот став спаѓа и во делокруг на одборот за претставки и жалби на Републичкиот собор, решението е донесено кога во истиот текст го усвојат одборите на Собата Дома.

3) Претрес во Домот

Член 195

Домот може, по предлог од одбор или пратеник, да одлучи по извештајот на одборот по одредени претставки и жалби да се поведе претрес.

Домот може да го заклучи претресот со прост премин на дневен ред или со донесување на резолуција или препорака, а одредени претставки и жалби може да ги врати за проучување и подготвување соодветни предлози на одборот за претставки и жалби или да ги упати до друг одбор во чиј делокруг тој предмет спаѓа.

Во однос донесувањето резолуции и препораки по претставките и жалбите, важи одредбата на член 168 од овој правилник.

Член 196

Во врска со извештајот што му го поднесува на Домот одборот може да поднесе и предлог за резолуција или препорака.

Член 197

Секој народен пратеник има право да предложи одредени претставки и молби да се претресат на седница на Домот без оглед дали и ваква одлука за нив донел Одборот за претставки и жалби.

Ако овој предлог го подржуваат девет пратеника Домот ќе одлучи дали ќе го стави на дневен ред претресот по предложениите претставки и жалби.

Член 198

Откако ќе измине еден месец од денот на поднесувањето на печатениот извештај на Одборот за претставки и жалби, народниот пратеник не може да бара во Домот да се води претрес по оние претставки и жалби што ги решил одборот.

Член 199

Извршниот совет може да бара пред утврдувањето на дневниот ред или во текот на претресот, претресот по поедини претставки и жалби да не се води односно претресот да не се заклучи, за да може Извршниот совет предметот да го проучи и да му го изнесе своето мислење на Домот. Рокот што ќе му се остави на Извршниот совет за тоа не може да биде подолг од еден месец.

Член 200

Домот може да одреди посебна седница или дел од седница за претресување на претставки и жалби.

IX.

ДОЛЖНОСТА ЗА УЧЕСТВУВАЊЕ ВО РАБОТАТА НА СОБОРОТ, ИМУНИТЕТОТ И ПОВЛАСТИЦИТЕ НА ПРАТЕНИЦИТЕ

Член 201

Членовите на Соборот на производителите се должни да присуствуваат на седниците на Домот, а членовите на одборите и комисиите на седниците на одборите и комисиите.

Пратеник што е спречен да присуствува на седница на Домот должен е да бара од Домот да му одобри отпуса. За бараната отпуса Домот одлучува без претрес.

Ако претседателот најде дека во Домот нема доволен број пратеници за одлучување, може да објави дека се укинуваат сите одобрени отпуски, освен оние што се дадени поради болест.

Домот може да му го достави на Мандатно-имунитетниот одбор секој случај на пратеник што без одобрена отпуса повеќе пати не доаѓа на седници. Одборот ќе го проучи овој случај и ќе му поднесе на Домот извештај и свој предлог за тоа како треба да се постапи према таков пратеник.

Член 202

За сите изјави и постапки во Домот народниот пратеник одговара само пред Домот и бирачкото тело што го избрало.

Народниот пратеник не може да биде повикан на одговорност, лишен од слобода ниту казнет за искажаното мислење или дадениот глас во Домот и Собранието, како и во нивните одбори и комисији.

Член 203

Пратеникот ужива имунитетски права од денот кога ќе му се издаде уверението за избор.

Член 204

Државниот орган што лишил пратеник од слобода или против него повел кривична постапка должен е за тоа веднаш да го извести претседателот на Народното собрание.

Предлогот на надлежните државни органи за лишување од слобода или почнување кривична постапка спрема пратеник или извештајот на овие органи за лишувањето од слобода, односно почнувањето на кривичната постапка во случај на затекнување пратеникот во вршење кривични дела за кои е пропишана казна строг затвор во траење подолго од 5 години, го соопштува претседателот на Домот во почетокот на седницата.

Домот овие предлози му ги доставува за проучување и извештај на Мандатно-имунитетниот одбор.

На основа извештајот на Мандатно-имунитетниот одбор Домот одлучува дали ќе даде одобрение за почнување кривична постапка или лишување од слобода на народниот пратеник, односно одлучува дали ќе ја потврди одлуката на надлежниот државен орган за почнување постапка или за лишување од слобода или таквата одлука ја обезсили.

Ако Домот таква одлука на надлежните државни органи обезсили, постапката веднаш ќе се прекрати односно народниот пратеник ќе биде пуштен на слобода.

Член 205

Ако Соборот на производителите не работи, одобрение за лишување од слобода и за почнување односно продолжување на кривичната постапка против народен пратеник може да даде Мандатно-имунитетниот одбор во согласност со претседателот на Народното собрание.

Мандатно-имунитетниот одбор му поднесува за тоа извештај на Домот на првата негова наредна седница.

Домот може да донесе одлука со која се потврдува или обесилува решението на Мандатно-имунитетниот одбор.

Член 206

Кривична постапка против пратеник може да се води само за она кривично дело за чие гонење е дадено одобрението на Домот, односно на Мандатно-имунитетниот одбор.

Член 207

За секоја оставка на народен пратеник претходно решава Мандатно-имунитетниот одбор кој за тоа му поднесува на Домот свој извештај.

Домот не може да ја одбие поднесената оставка на пратеникот.

Мандатот на пратеникот му престанува од моментот на уважувањето на оставката.

Оставка дадена пред верификацијата на мандатот не го спречува испитувањето дали изборот бил правилен или не.

Член 208

Во сите случаи на престанок на мандат се обавестува и се изјаснува Домот.

Домот потврдува или поништува секоја одлука за отповикување на народен пратеник.

Одлука за отповикување се претресува според одредбите на свој правилник за верификацијата на изборите.

Член 209

Членовите на Соборот на производителите имаат право на накнада за загубената заработка за време вршењето на пратеничките должности во Собранието.

Член 210

Членовите на Домот имаат право на бесплатно возење со сите јавни сообраќајни средства на подрачјето на Народна Република Македонија освен со авион.

Поблиски прописи за начинот на ползувањето на оваа повластица донесува Административниот одбор.

Член 211

На народните пратеници им се издаваат посебни пратенички легитимации.

Во легитимацијата на народниот пратеник се истакнуваат имунитетското право и правото на бесплатно возење.

Член 212

Говорникот има право да го прегледа текстот на својот говор и да направи измени што се однесуваат на редакцијата, без да внесува битни измени во текстот ни да остава изразени мисли и разлози.

Претседателот на Собранието се грижи за извршување на ова право.

Член 213

По барање од секој пратеник секретарот на Собранието е должен да му осигури соработка на службениците од Собранието во вршењето на работите сврзани со неговата пратеничка должност.

Секој член на Соборот на производителите има право да ја ползува библиотеката на Собранието и да ја прегледува архивата поради проучување и документирање.

Член 214

Секој член на Соборот на производителите има право да престојува во зградата на Собранието и кога Домот не заседава.

Тој има право да ги ползува сите простории на Собранието што им стојат на располагање на пратениците за работа, состанци, одмори и слично.

Секој член на Соборот на производителите ма право да одржува во просториите на Собранието одредени за тоа состанци и разговори со избирачите и другите граѓани.

Народниот пратеник овие повластици ги ужива согласно одредбите на куќниот ред на Собранието.

X.

АДМИНИСТРАЦИЈА

Член 215

Домот има своја администрација која е составен дел од администрацијата на Собранието.

Во вршењето на стручните, канцелариските, техничките и други работи во врска со работата на Домот, неговите одбори и ко-

мисии, службениците работат и по налог на претседателот на Домот и на претседателите на одборите или комисиите.

Домот и постојаните одбори имаат свои секретари — службеници.

Член 216

Архивата на Домот е составен дел од архивата на Собранието.

Член 217

Соборот на производителите има свој печат кој го содржи грбот на Народна Република Македонија околу кој е врезан натписот: „Народно собрание на Народна Република Македонија — Собор на производителите.“

Печатот на Соборот на производителите го чува претседателот на Соборот.

XI.

ДОНЕСУВАЊЕ И ВАЖЕЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА РАБОТА

Член 218

Овој правилник влегува во сила кога ќе го усвои Домот.

Изменувањата и дополнувањата на овој правилник се донесува по истата постапка како и самиот Правилник.

Член 219

Правилникот за работа на Соборот на производителите се објавува во „Службен весник на Народна Република Македонија“.

Претседателот на Собранието ќе се грижи секој член на Соборот на производителите да добие по еден примерок од овој правилник.

Број 9

Скопје, 26 јануари 1954 година

**Собор на производители
на Народното собрание на Народна
Република Македонија**

Претседател,
Б. Темелковски, с.р.

119

**ПРЕПОРАКА
ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ И РЕДОВНО
ОДРЖУВАЊЕ НА ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ**

По повод честите прекиди на патниот сообраќај поради снежните намети, од кои нашата заедница трпи сериозни штети во превозот на патници, стоки и поштенски пратки, а на основа член 21 став 3 од Уставниот закон, членовите 17 и 90 од Правилникот за работата на Народното собрание и претрес на заедничката седница на Републичкиот собор и Соборот на производителите одржана на 27 јануари 1954 година, Народното собрание ја донесе следната

ПРЕПОРАКА ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ НА ПАТНИОТ СООБРАКАЈ

I. — На сите народни одбори и државни органи надлежни за одржување на патиштата и патниот сообраќај во Народна Република Македонија им се препорачува:

1) Во што пократок срок да ги преземаат потребните мерки за расчистување на патиштата од снежните намети и за воспоставување прекинатиот патен сообраќај.

2) Да ги преземат потребните мерки и обезбедат потребните средства за одржување на патиштата во состојбата што е потребна за редовно одржување на сообраќајот;

3) Да пристапат кон подготовки за изградување на неопходните заштитни објекти на загрозените релации на патиштата.

II. — Оваа препорака влегува во сила веднага, а ќе се објави во „Службен весник на НРМ“.

Број 113
26 јануари 1954 година.
Скопје

Народно собрание
на Народна Република Македонија

Претседател,
Лазар Колишевски, с. р.

ОГЛАСЕН ДЕЛ

РЕГИСТРАЦИИ НА ЗАНАОЕТЧИСКИ ДУКАНИ И РАБОТИЛНИЦИ

На основа дозволата од НО на Градската општина — Охрид бр. 7574 од 20.X.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 258, рег. бр. 258, занаетчискиот дуќан под фирма: фотограф Димитрија Михајлов Темјановски, со седиште во Охрид, ул. „Нада Филева“ бр. 38.

Предмет на работата на дуќанот е: фотографски услуги.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Димитрија Михајлов Темјановски. (858)

На основа дозволата од НО на Градската општина — Охрид бр. 3804 од 4.IV.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 259, рег. бр. 259, занаетчискиот дуќан под фирма: Столар Невзат Усеин Јонус, со седиште во Охрид, ул. „Пирин“ бр. 4.

Предмет на работата на дуќанот е: столарски услуги.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Невзат Усеин Јонус. (859)

На основа дозволата од НО на Градската општина — Охрид бр. 10876 од 13.X.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 260, рег. бр. 260, занает-

чискиот дуќан под фирма: Слаткар Танас Прокопи Стефанов, со седиште во Охрид, ул. „М. Тито“ бр. 106.

Предмет на работата на дуќанот е: изработка и продажба на слаткарски производи.

Фирмата ќе ја потпишуваат сопственикот Танас Прокопи Стефанов. (860)

На основа дозволата од Советот за стопанство на НО на град Скопје бр. 11930 од 1.IX.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 671, рег. бр. 671, занаетчискиот дуќан под фирма: Електро-инсталатер Борис Панчев Јанев, со седиште во Скопје, ул. „Гоце Делчев“ бр. 7.

Предмет на работата на дуќанот е: електроинсталаторски изработки и услуги.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Борис Панчев Јанев. (861)

На основа дозволата од Советот за стопанство на НО на град Скопје бр. 11929 од 1.IX.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 670, рег. бр. 670, занаетчискиот дуќан под фирма: Електро-инсталатор Славе Атанасов Јанев, со седиште во Скопје, ул. „Гоце Делчев“ бр. 7.

Предмет на работата на дуќанот е: електроинсталаторски изработки и услуги.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Славе Атанасов Јанев. (862)

На основа дозволата од Советот за стопанство на НО на град Скопје бр. 18566 од 10.XI.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 669, рег. бр. 669, занаетчискиот дуќан под фирма: Работилница за поправка на велосипеди на Абдула Баки Хајрула, со седиште во Скопје, ул. „135“ бр. 17.

Предмет на работата на дуќанот е: поправка на велосипеди.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Абдула Баки Хајрула. (863)

На основа дозволата од Советот за стопанство на НО на град Скопје бр. 10364 од 25.VII.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 668, рег. бр. 668, занаетчискиот дуќан под фирма: Везач Димитар Гошев Трајковски, со седиште во Скопје, ул. „106“ бр. 53.

Предмет на работата на дуќанот е: везачки услуги.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Димитар Гошев Трајковски. (864)

На основа дозволата од Советот за стопанство на НО на град Скопје бр. 13348 од 1.VII.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 667, рег. бр. 667, занаетчискиот дуќан под фирма: Столар Борис Павловски, со седиште во Скопје, ул. „Никола Вапцаров“ бр. 13.

ЛИЦИТАЦИЈА

ЕЛЕКТРИЧНОТО ПРЕТПРИЈАТИЕ „СКОПЈЕ“ ВО СКОПЈЕ

Ќе одржи

II ОФЕРТАЛНА ЛИЦИТАЦИЈА
за изведување на следните објекти:

1. Доградување и монтажа на 110 KV-от далекувод ХЦ Маврово (Вруток, Јегуновци);
2. Изградување и монтажа на 110 KV-от далекувод Јегуновци—Скопје;
3. Монтажа на заштитните водови на далекуводот 110 KV Скопје—Ген. Јанковиќ;
4. Монтажа на заштитните водози на далекуводот 110 KV Скопје—Ергела;
5. Монтажа на далекуводот 35 KV ТЕ Мацари — ТЦ Скопје „Усје“.

Заинтересираните треба да ги поднесат своите понуди до 15.III.1954 година, бидејќи отварањето на офертите ќе стане на ден 15 март 1954 год. во 8 часот. Условите и елаборатите, со предметот, можат да се видат секој работен ден во канцеларијата на Техничкото одделение на Претпријатието.

Од Електричното претпријатие „Скопје“
ул. „Загребачка“ бр. 29

Предмет на работата на дуќанот е: столарски услуги.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Борис Павловски. (865)

На основа дозволата од ОНО — Титов Велес бр. 8016 од 10.IX.1952 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 385, рег. бр. 379, занаетчискиот дуќан под фирма: Слаткар Реси Раима Рамадани, со седиште во Титов Велес, ул. „Димитар Влахов“ бр. 106.

Предмет на работата на дуќанот е: изработка и продажба на слатки.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Реси Раима Рамадани. (849)

На основа дозволата од ОНО — Титов Велес бр. 23261/49 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 386, рег. бр. 380, занаетчискиот дуќан под фирма: Кожувар Ристо Донеv Спасов, со седиште во Титов Велес, ул. „Димитар Влахов“ бр. 93.

Предмет на работата на дуќанот е: кожуварски услуги.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Ристо Донеv Спасов. (850)

На основа дозволата од ОНО — Титов Велес бр. 867 од 11.V.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 384, рег. бр. 378, занаетчискиот дуќан под фирма: Слаткар Арзим Мамуд Камиров, со седиште во Титов Велес, ул. „Маршал Тито“ бр. 158.

Предмет на работата на дуќанот е: изработка на слатки.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Арзим Мамуд Камиров. (851)

На основа дозволата од ОНО на Градската општина — Титов Велес бр. 7852 од 4.XI.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 387, рег. бр. 381, занаетчискиот дуќан под фирма: Кондурација Ангел Иванов Настев, со седиште во Титов Велес, ул. „Дамјан Груев“ бр. 36.

Предмет на работата на дуќанот е: кондурациски услуги.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Ангел Иванов Настев. (852)

На основа дозволата од ОНО на Градската општина — Охрид бр. 810 од 4.IV.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 250, рег. бр. 250, занаетчискиот дуќан под фирма: Бојација Димитри Анастасов Бошнак, со седиште во Охрид, ул. „М. Тито“.

Предмет на работата на дуќанот е: бојациски услуги.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Димитар Анастасов Бошнак. (853)

На основа дозволата од ОНО на Градската општина — Охрид бр. 9192 од 3.IX.1953 година е запишан во регистарот на занаетчиските дуќани и работилници на страна 252, рег. бр. 252, занаетчискиот дуќан под фирма: Работилница за изработка на фурктери и шинали на Тасевски Лазаров Наум, со седиште во Охрид, ул. „Солунска“ бр. 44.

Предмет на работата на дуќанот е: изработка на фуркети и шинали.

Фирмата ќе ја потпишува сопственикот Тасевски Лазаров Наум. (854)

СОДРЖИНА

	Стр.
16. Правилник за работата на Народното собрание	49
17. Правилник за работата на Републичкиот собор на Народното собрание на Народна Република Македонија	60
18. Правилник за работата на Соборот на производителите на Народното собрание на Народна Република Македонија	83
19. Препорака за воспоставување и редовно одржување на патниот сообраќај	106